

SİNOP İLİ EKONOMİK GÖRÜNÜM RAPORU

2025 YILI

T.C.
SİNOP VALİLİĞİ
TİCARET İL MÜDÜRLÜĞÜ

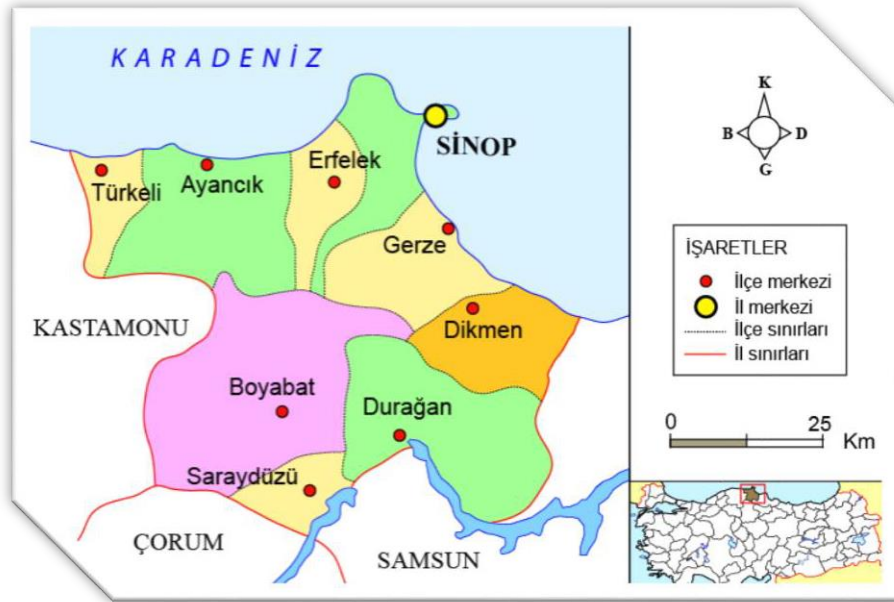
2025 YILI
EKONOMİK GÖRÜNÜM RAPORU

T.C.
SİNOP VALİLİĞİ
TİCARET İL MÜDÜRLÜĞÜ

2025 YILI EKONOMİK GÖRÜNÜM RAPORU

Ticaret İl Müdürü
Yavuz Selim AYKAN
Koordinatörlüğünde
ve
Mühendis
Nejla BAL
Editörlüğünde Hazırlanmıştır.

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER	III
TABLOLAR	VII
GRAFİKLER	VIII
ÖNSÖZ	1
TARİHÇE	2
I. TİCARET	3
1. İÇ TİCARETLE İLİŞKİN TEMEL BİLGİ VE İSTATİSTİKLER	3
A) İç Ticaret ve Hal İşleri Şube Müdürlüğünün Görev, Yetki ve Sorumlulukları	3
B) Türlerine göre Şirket Sayıları	4
C) Perakende Ticaret	5
1) Taşınmaz Ticareti	5
2) İkinci El Motorlu Kara Taşıtı Ticareti	5
3) Kuyum Ticareti	6
D) Elektronik Ticaret	6
E) Odalar	8
Sinop Ticaret ve Sanayi Odası	8
Boyabat Ticaret ve Sanayi Odası	8
F) Tarım Ürünleri Ticareti	9
G) Çek Kullanımı ve Protestolu Senetler	10
H) Coğrafi İşaretli Ürünler	10
İ) Sinop İli Coğrafi İşaretli Ürünler	11
2. ESNAF VE SANATKÂRLARA İLİŞKİN TEMEL BİLGİ VE İSTATİSTİKLER	12
A) Esnaf Sanatkâr Meslek Kuruluşları	12
B) İlimizdeki Esnaf ve Sanatkârların Sorunları ve Çözümleri	13
C) 2025 Yılı Ahilik Haftası Kutlamaları	14
1. 38. Ahilik Kutlama Programı Çerçevesinde Gerçekleştirilen Ziyaretler	15
2. 38. Ahilik Kutlama Programı	16
3. Ahilik Kültürü Uygulamaları ve Yılın Esnafı/Kalfası Ödül Töreni	18
3. KOOPERATİFLERE İLİŞKİN TEMEL BİLGİ VE İSTATİSTİKLER	19
A) 2025 Uluslararası Kooperatifler Yılı (UKY) ve Sinop İli Eğitim Seferberliği	21
1. Küresel Bir Vizyon: 2025 Uluslararası Kooperatifler Yılı (UKY) ve Önemi	21
2. Yerel Kalkınmanın İtici Gücü: Sinop 2025 Yılı İl Ekonomik Görünüm Raporu	21
3. 2025 Yılı Kooperatifçilik Eğitim Faaliyetleri	21
a) Merkez İlköğretim Kurumları Kooperatifçilik Eğitimi	21
b) İlçe Okullarında Kooperatifçilik ve Girişimcilik Eğitimi	22
c) Üniversite Öğrencilerine Yönelik Kooperatifçilik Seminerleri	23
d) Denetimli Serbestlik Yükümlülerine Yönelik Farkındalık Eğitimleri	24
e) Dijital Eğitim Materyalleri ve Yaygınlaştırma Çalışmaları	24
B) Türk Mutfağı Haftası Etkinlikleri	25
a. TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİNE İLİŞKİN TEMEL BİLGİ VE İSTATİSTİKLER	28
i. Tüketici Şikâyetleri ve Piyasa Gözetim İşleri Şube Müdürlüğünün Görev, Yetki ve Sorumlulukları	28
ii. Türkiye Geneli Cumhuriyetimizin Yüzüncü Yılında Tüketici Hakları” Konulu Resim Yarışması	30
iii. Sinop İl Tüketici Hakem Heyeti Başkanlığı 2025 Yılı İstatistikleri	32
iv. 15-21 Mart Tüketici Koruma Haftası	34
v. Piyasa Gözetimi ve Denetimine İlişkin Faaliyetler	36
f) DIŞ TİCARET	40
A) İhracat Yapılan İlk 10 Ülke Hakkında Bilgiler	40
B) İhracat Yapılan 10 Ürün Hakkında Bilgiler	40
g) ÜRETİM	43
a. TARIM SEKTÖRÜ	43
i. Tarım Sektörünün Yapısı ve Gelişimine Yönelik Görüş ve Değerlendirmeler	43

ii. En Fazla Üretimi Yapılan Tarımsal İlk 5 Ürün Kalemi.....	44
iii. Ciro Büyüklüğüne Göre Hayvansal Üretim İşletmeleri.....	46
iv. Bitkisel Üretim İşletmeleri.....	46
v. Üretici Örgütlerine ve Kooperatiflere Yönelik Bilgi ve İstatistikler	47
vi. Üretici Örgüt Sorunları ve Çözüm Önerileri.....	47
b. SANAYİ SEKTÖRÜ	49
i. Sanayi Sektörünün Yapısı ve Gelişimine Yönelik Görüş ve Değerlendirmeler	49
ii. Sanayi İşletmelerine İlişkin Bilgi ve İstatistik	50
iii. Organize Sanayi Bölgelerine İlişkin Bilgi ve İstatistikler.....	51
Sinop Organize Sanayi Bölgesi	51
Boyabat Organize Sanayi Bölgesi	51
iv. Sektörün Sorunlarına Yönelik Görüş ve Çözüm Önerileri	52
c. HİZMET SEKTÖRÜ	54
i. Hizmet Sektöründe Faaliyet Gösteren Meslekler.....	54
ii. Sektörün Sorunları ve Çözümleri	55
d. TURİZM SEKTÖRÜ	57
i. Turizm Sektörünün Yapısı ve Gelişimine Yönelik Görüş ve Değerlendirmeler	57
ii. Kültür Varlıkları ve Turizm Potansiyeline İlişkin Genel Bilgiler	57
iii. Geliştirilmesi ve Desteklenmesi Gereken Turizm Alanları.....	58
iv. Turizm Sektörünün Sorunlarına Yönelik Görüş ve Değerlendirmeler	58
v. İlimiz Turizm Alanları ve Tarihi Yerler	59
ALAADDİN CAMİ	60
SEYYİD BİLAL TÜRBESİ	60
İSFENDİYAROĞULLARI TÜRBESİ	60
HATUNLAR TÜRBESİ.....	60
SARAY MESCİDİ.....	61
DURAKHAN KERVANSARAYI.....	61
YAKUPAĞA KONAĞI	61
BALATLAR KİLİSESİ	61
ETNOGRAFYA MÜZESİ.....	62
BOYABAT KALESİ	62
HAMSILOS TABİAT PARKI	62
TATLICA ŞELALELERİ	62
AKGÖL.....	63
BAZALT KAYALIKLARI.....	63
PAŞA TABYALARI	63
İNALTI MAĞARASI	63
DENİZ ŞEHİTLERİ ANITI.....	64
TARİHİ CEZAEVİ.....	64
BUZLUK YAYLASI	64
SALAR KÖYÜ KAYA MEZARI.....	64
h) İSTİHDAM	65
A) Çalışan Sayısına Göre (Sigorta Türlerine Göre) Bilgiler	65
B) İlimiz Nüfus Verileri	65
C) 2025 Yılı Açık İstatistikleri	66
i) DEVLET YATIRIMLARI	69
A) Tamamlanan ve Devam Eden Devlet Yatırımları.....	69
j) DEVLET YARDIMLARI VE DESTEKLENEN SEKTÖRLER	70

k) SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ	74
SİNOP İLİ İLÇELERİ	79
GERZE	81
TARİHÇE	82
KÜLTÜREL ZENGİNLİK	83
EĞİTİM	84
KÜLTÜR TURİZMİ	85
YAMAÇ PARAŞÜTÜ	85
SAKLIKÖY ŞEHALESİ	85
KARACASU ALABALIK TESİSİ	85
EKONOMİ	86
BALIKÇILIK	86
ZEYTİNCİLİK	87
CITTASLOW NEDİR?	88
BOYABAT	89
TARİHÇE	90
KÜLTÜR TURİZMİ	91
BOYABAT KALESİ	91
YAŞAYAN KÜLTÜREL MİRAS MÜZESİ	92
BOYABAT TARİHİ EVLERİ	93
TARİHİ ÇARŞI (ORTA ÇARŞI)	94
BAZALT KAYALIKLARI	95
ÇIRABOZAN TÜNELLERİ	96
ÇUKURHAN KÖYÜ KALESİ VE ŞEHALESİ	97
KAYA MEZARI	98
EKONOMİ	100
TARIM ÜRÜNLERİ	100
ORMAN ÜRÜNLERİ	101
HAYVANCILIK	101
PİRİNÇ	102
BOYABAT EZMESİ	103
YEMEK KÜLTÜRÜ	104
ERFELEK	105
TARİHÇE	106
KÜLTÜR TURİZMİ	107
Tatlıca Şelaleleri	107
Turizm Varlığı	108
AYANCIK	110
TARİHÇE	111
KÜLTÜR TURİZMİ	112
TÜRKELİ	113
TARİHÇE	114
NÜFUS	115
EKONOMİ	115
DURAĞAN	116
TARİHÇE	117
EĞİTİM	118
NÜFUS	118
EKONOMİ	119
a. Tarımsal Gelirler	119
b. Hayvansal Gelirler	119

c. Orman Ürünleri ve Ormancılık Faaliyetleri	119
d. Ticari Gelirler	120
e. Su Ürünleri.....	120
f. Diğer Gelirler	120
EL DOKUMALARI	121
SARAYDÜZÜ	122
TARİHÇE	123
EKONOMİ.....	125
1. TARIM.....	126
2. HAYVANCILIK.....	127
DİKMEN	129
TARİHÇE	130
EKONOMİ.....	130
KAYNAKÇA	131

TABLÖLAR

Tablo 1. Sinop İli İl ve İlçelerinde Faaliyet Gösteren Şirket Sayıları	4
Tablo 2. Taşınmaz Ticareti Yetki Belgesi Verileri	5
Tablo 3. İkinci El Motorlu Kara Taşıtlı Ticareti Yetki Belgesi Verileri	5
Tablo 4. Kuyum Ticareti Yetki Belgesi Verileri	6
Tablo 5. Ticari Elektronik İletiler	7
Tablo 6. Ticaret ve Sanayi Odaları	8
Tablo 7. Çek Kullanımı ve Protestolu Senet Verileri	10
Tablo 8. Coğrafi İşaretli Ürünler	10
Tablo 9. Sinop İli Odaların Dağılımı	12
Tablo 10. Kooperatiflere İlişkin Veriler	20
Tablo 11. Denetim Verileri	39
Tablo 12. Kanuni Merkezleri Sinop İlinde Bulunan İhracatçı Firmaların Ülke Bazlı İhracat Verileri	40
Tablo 13. Kanuni Merkezleri Sinop İlinde Bulunan İhracatçı Firmaların Sektör Bazlı İhracat Verileri	41
Tablo 14. 2025 Yılı Sinop İli İhracat ve İthalat Verileri	42
Tablo 15. Sinop İli Tarla Bitkileri Üretim Verileri	44
Tablo 16. Sinop İli Meyve Ürünleri Üretim	44
Tablo 17. Sinop İli Sebze Üretim Verileri	44
Tablo 18. Organik Bitkisel Üretim Verileri	45
Tablo 19. Ciro Büyüklüğüne Göre Hayvansal Üretim İşletmeleri	46
Tablo 20. Tarımsal Amaçlı Kooperatiflerin İl Geneli Dağılımı	47
Tablo 21. Sanayi Sektöründe İstihdam Payı	50
Tablo 22. Sanayi Siteleri Veriler	51
Tablo 23. 2025 Yılı En Fazla İcra Edilen Meslekler	54
Tablo 24. İşyerleri ve Mevcut İstihdam	54
Tablo 25. Kültür Varlıkları ve Turizm Potansiyeline İlişkin Veriler	57
Tablo 26. Müze, Eser ve Ziyaret Verileri	59
Tablo 27. Kütüphane ve Kullanım Verileri	59
Tablo 28. 2025 Yılı Çalışan Sayısı	65
Tablo 29. İlimiz Nüfus Verileri	65
Tablo 30. 2025 Yılı Açık İşlerin Yaş Grubuna Göre Dağılımı	66
Tablo 31. 2025 Yılında Açık İş Sayısı En Yüksek Olan Meslekler	66
Tablo 32. 2025 Yılı Açık İşlerin Sektörel Dağılımı	67
Tablo 33. 2025 Yılı Sektörlerin Net İstihdam Değişim Oranları	67
Tablo 34. 2025 Yılı Eleman Temininde Güçlük Çekilen İlk 10 Meslek	68
Tablo 35. 2025 Yılı Tamamlanan,Devam Eden,Planlanan ve Yatırım Yapılmasında Fayda Görülen Yatırımlar	69
Tablo 36. Sinop İli 2025 Yılı Kamu Yatırımlarının Sektörlere Göre Dağılımı	70
Tablo 37. 2025 Yılı KOSGEB Desteklerinin Uygulama Sonuçları	71
Tablo 38. Boyabat İlçesinde Üretilen Tarım Ürünleri	100
Tablo 39. Boyabat İlçesinde Üretilen Orman Ürünleri	101
Tablo 40. Boyabat İlçesinde Yetiştirilen Hayvan Türleri	101
Tablo 41. 2025 Yılı Türkeli İlçesi Nüfus Sayısı	115
Tablo 42. 2025 Yılı Durağan İlçesi Eğitim Kurumları Sayısı	118
Tablo 43. 2025 Yılı Durağan İlçesi Nüfus Sayısı	118

GRAFİKLER

<i>Grafik 1. Kayıtlı Bildirimci Verileri</i>	9
<i>Grafik 2. Cinsiyete Göre Esnaf Sayısı</i>	13
<i>Grafik 3. Tüketici Hakem Heyeti Karar İstatistiği</i>	29
<i>Grafik 4. 2025 Yılı Şikayet Başvuru İstatistikleri</i>	33
<i>Grafik 5. 2025 Yılı Sektör Bazlı Karar İstatistikleri</i>	33

ÖNSÖZ

Sinop, Karadeniz kıyı şeridinin kuzeye doğru en çok sivrilerek uzanmış bulunan Boztepe Burnu ve Yarımadası üzerinde kurulmuştur. 41 derece 12 dakika ve 42 derece 06 dakika kuzey enlemleri ile 34 derece 14 dakika ve 35 derece 26 dakika doğu boylamları arasında yer alır.

İlin yüzölçümü 5862 kilometre kare olup il bu yüz ölçümünle %0.8'ini kaplar. Batısı Kastamonu, güneyi Çorum, güneydoğusu Samsun illeri, kuzeyi ise Karadeniz ile çevrilidir. 475 km. uzunluğundaki sınırlarının 300 km'si kara, 175 km'si ise deniz kıyısıdır.

Sinop ilinin ekonomisi balıkçılığa, ormancılığa, hayvancılığa ve tarla tarımına dayanır. Tarım yapılan arazi 200 bin hektarı geçmez. İlimizde tarıma elverişli arazisi az olmasına rağmen faal nüfusun % 80'i tarımla uğraşır.

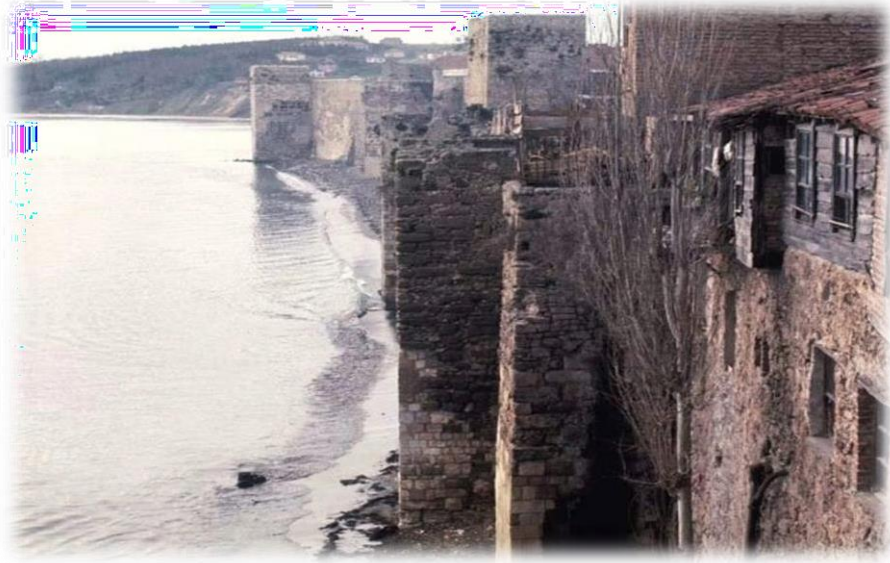
Sinop ilinde en çok tarla tarımı yapılır. İl sebze ihtiyacını kendi imkânlarıyla karşılar. Meyvecilik önemli yer tutar. Kestane, armut, kiraz, muşmula ve kıvılcık yetişir ve diğer illere de satılır. Meyve istihsalıyise, 20 bin ton civarındadır. Başlıca meyveleri ceviz ve kestanedir. Boyabat'ın pirinci meşhurdur. Kıyı kısımlarında balıkçılık önemli bir geçim kaynağıdır. Avlanan balıkların başlıcaları; hamsi, barbunya, lüfer, mezgit, istavrit, palamut, kefal, çinekop, kalkan, tatlısu kefali ve sazandır. Sinop ili orman varlığı bakımından oldukça zengindir. Ormanlar gür ve ağaç çeşidi boldur. 310 bin hektar orman sahası ve 53 bin hektar fundalık vardır. 210 köy orman içinde, 147 köy orman sınırındadır.

İlimiz doğal Sinop Limanı yük taşıma gemilerinin kötü hava şartlarında sığınak olarak kullanılmaktadır. İlimiz Boyabat ilçesinde yurt geneline ihraç ettiği 26 adet tuğla fabrikası bulunmaktadır.

Ticaret İl Müdürlüğü olarak ilimizdeki kurum ve kuruluşlarla işbirliği içinde, ilimizin ticari hayatını tüm yönleriyle ortaya koyacak bir çalışmayla İç Ticaret, Esnaf ve Sanatkarlar, Kooperatifler ve Tüketicinin Korunması ve Piyasa Gözetimi faaliyetleri, Dış Ticaret, Üretim, İstihdam, Devlet Yatırımları, Devlet Yardımları, Desteklenen ve Desteklenmesi öngörülen sektörler ile bunların ekonomiye katkıları ile gerekli görülecek diğer konularda bilgi ve değerlendirmelerin ve çözüm önerilerinin yer aldığı **“Sinop ili 2025 yılı Ekonomik Görünüm Raporu”** nu hazırlamış bulunmaktayız.

İlimizi tanıtmak, ilin demografi, ticaret, üretim, istihdam ve yatırımlar vb. alanlarda mevcut durumunu ortaya koyan bu raporun hazırlanmasında, mevcut verileri Müdürlüğümüzle paylaşan tüm kurum ve kuruluşlara katkılarından dolayı teşekkürlerimi sunarım.

Yavuz Selim AYKAN
İl Müdürü

TARİHÇE

Türkiye'nin en kuzey ucunda denizin içine uzanan bir burun üzerinde yer alan Sinop'un adını bir zamanlar konuk ettiği Amazonlar'ın kraliçesi Sinope'den aldığına inanılıyor. Benzer biçimde Sinope, Irmak Tanrısı Asopos'un kızı su perisinin de adı. Güzelliğiyle mitolojide tanrılar tanrısı olarak gösterilen Zeus'u kendine âşık eden Sinope'nin, Zeus tarafından dünyanın en güzel yerlerinden birisi olduğu için Sinop'a yerleştirildiği ve bu perinin adını kente verdiği yönünde inanışlar da mevcut.

Eski kaynaklarda, limanda kurulmuş olan dalyanlarda avlanan palamutlardan bir bölümünün büyük havuzlarda canlı olarak korunduğu konusunda bilgiler vardır. Roma döneminde yaptırılan uzun su kemerleriyle kente su getirildi. Bizans döneminde önemli bir liman ve askeri üs konumunda olan Sinop, Candaroğulları yönetimi sırasında tersanesiyle ün kazandı. Bu sırada Sinop tersanesinde yapılan büyük bir tekne, Osmanlı donanmasına örnek olması amacıyla İstanbul'a götürüldü. Osmanlı döneminde kentte yaşayan Rumlar daha çok küçük üretim ve ticaretle uğraşırdı.

Sinop'ta doğan şair Ahmet Muhip Dıranas, 1940'ta yayımlanan bir yazısında çocukluğunun geçtiği kenti şöyle anlatır: "Misafir olacağım eve varmak için yıkık kale duvarları arasında geçiyordum. Oysaki 30 yıl önce şehrin bütün surları sağlamdı. Biz çocuklar bir taraftan çıktık mı bu surların üstüne, bütün kasabanın etrafını fırdolayı dönerdik. Şimdi kala kala birkaç burçla şehrin ortasına doğru düşen ve saat kulesi hizmetini gören Roma üslubunda bir kale kalmış. Daha eskiden burada Rumlar varken gece oldu mu, surun kapıları kapanır, dışarıdakiler dışarıda, içeridekiler içeride kalırmış. Canlı ve hareketli olan Rumlar, yarımadağa doğru olan kısımda ve kale dışındaydılar. Kenar boyunca kahveleri, çalgılı gazinoları ve meyhaneleri vardı.

Sinop Kalesi daha çok cezaevi olarak ün kazanmış bir tarihsel yapıdır. Özellikle edebiyat ve siyaset alanında ün kazanmış ve çeşitli nedenlerle yargılanıp hapse mahkûm edilmiş birçok kişi bu cezaevinde yatmıştır. Bu kişilerden biri de ünlü öykü ve roman yazarı Sabahattin Ali'dir. İlkçağ düşünürlerinden Diyojen, Sinop doğumludur. Darphane sorumlusu olan babasıyla birlikte sahte para basmakla suçlanan Diyojen'in Sinop'tan sürgün edildiği bilinir.

I. TİCARET

1.İÇ TİCARETLE İLİŞKİN TEMEL BİLGİ VE İSTATİSTİKLER

A)İÇ TİCARET VE HAL İŞLERİ ŞUBE MÜDÜRLÜĞÜNÜN GÖREV, YETKİ VE SORUMLULUKLARI

- Şirketlerin genel kurul toplantılarına ait başvuru evraklarının eksiksiz olarak kayda alınması için kontrol işlemlerini yapmak ve imzalamak,
- Genel kurul toplantı tutanak ve belgelerini incelemek, noksanlıklarını tamamlamak, toplantı tutanak ve eklerini arşivlemek,
- Şirket genel kurul toplantılarına bakanlık temsilcisi görevlendirme işlerini yapmak (İl Müdürü bilgisi dâhilinde),
- Türk Ticaret Kanununa göre şirketlerin genel kurul evraklarını arşivlemek,
- Ticaret odaları, sanayi odaları, ticaret ve sanayi odaları, deniz ticaret odaları ile ticaret borsalarına ilişkin mevzuat ve Bakanlıkça verilen görevleri yürütmek,
- Ortak iş yapma kültürü ve şirketleşme çalışmalarını destekleyici faaliyetlerde bulunmak,
- Elektronik ticaret ve organize perakende ticarete ilişkin ilgili mevzuat ve Bakanlıkça verilen görevleri yapmak,
- 6563 sayılı Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi hakkında Kanun ve bu Kanuna dayalı çıkartılan Yönetmelik kapsamında idari yaptırım uygulamak,
- İstenmeyen SMS şikâyet işlemlerini sonlandırılmak, başka il ile ilgili ise oraya havale etmek ve uygulanacak cezaları belirlemek,
- 5403 sayılı Kanuna istinaden Kamu Yararı işlerini yürütmek,
- 5957 sayılı Kanun ile Hal hakem Heyeti ve Toptancı Konseyi Hakkında Yönetmelik hükümlerine göre iş ve işlemleri yürütmek,
- Lisanslı depoculuğun geliştirilmesi ve yaygınlaştırılmasına yönelik çalışmalarda bulunmak, ilgili mevzuat çerçevesinde defter ve belgeleri onaylamak, Bakanlığın talimatı ile lisanslı depolar, yetkili sınıflandırıcılar nezdinde incelemelerde bulunmak, lisanslı depoculuk ve umumi mağazacılığa ilişkin ilgili mevzuat ve Bakanlıkça verilen diğer görevleri yapmak,
- Lisanslı depoculuğun geliştirilmesi ve yaygınlaştırılmasına yönelik çalışmalarda bulunmak, ilgili mevzuat çerçevesinde defter ve belgeleri onaylamak, Bakanlığın talimatı ile lisanslı depolar, yetkili sınıflandırıcılar nezdinde incelemelerde bulunmak, lisanslı depoculuk ve umumi mağazacılığa ilişkin ilgili mevzuat ve Bakanlıkça verilen diğer görevleri yapmak,
- İl Tüketici Hakem Heyetlerinin kuruluşu, işleyişi ile ilgili işlemleri yürütmek, İlçe Tüketici Hakem Heyetlerinin koordinasyonunu sağlamak,
- Tüketicilerin aydınlatılması ve bilgilendirilmesi amacıyla, toplantı, panel, konferans vb. düzenlemek, mevzuatla ilgili değişiklikleri duyurmak,
- Tüketici İl Hakem Heyetinin toplantı gündemini belirlemek ve üyelere duyurmak,
- Tüketici İl Hakem Heyetince alınan kararları karar defterine sırasına göre yapıştırıp, köşelerinden mühürlemek ve karar defterini muhafaza etmek,
- Tüketici hakem heyetinde alınan kararlara ilişkin tebligat ücretlerini takip etmek,
- İl ve ilçe tüketici hakem heyetlerinin dönem raporlarını ve istenen istatistiki bilgileri hazırlayarak Bakanlığa göndermek.

B) Türlerine Göre Şirket Sayıları

Tablo 1. Sinop İli ve İlçelerinde Faaliyet Gösteren Şirket Sayıları

ŞİRKET TÜRÜ	TOPLAM
Anonim Şirketler	379
Limited Şirketler	1158
Kolektif Şirketler	7
Şahıs Şirketi/Gerçek Kişi	516

2025 yılında toplam 66 adet şirket kurulmuş ve 35 adet şirket kapanmıştır.

C) Perakende Ticaret

1) Taşınmaz Ticareti

05.06.2018 tarihli ve 30442 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Taşınmaz Ticareti Hakkında Yönetmelik hükümleri gereği Müdürlüğümüze başvuruda bulunan esnaf ve tacirlere Taşınmaz Ticareti Yetki Belgesi verilmeye başlanmıştır.

Tablo 2. Taşınmaz Ticareti Yetki Belgesi Verileri

Yıl	Yetki Belgesi Verilen	Red Edilen	İptal Edilen
2021	19	31	-
2022	10	22	-
2023	11	19	-
2024	55	70	3
2025	22	30	2
Toplam	117	172	5

2) İkinci El Motorlu Kara Taşıtı Ticareti

İkinci el motorlu kara taşıtı ticareti alanında faaliyet gösteren işletmeleri ilgilendiren, İkinci El Motorlu Kara Taşıtlarının Ticareti Hakkında Yönetmelik 13.02.2018 tarihli ve 30331 sayılı Resmi Gazete ’de yayımlanmıştır.

Tablo 3. İkinci El Motorlu Kara Taşıtı Ticareti Yetki Belgesi Verileri

Yıl	Yetki Belgesi Verilen	Red Edilen	İptal Edilen
2021	7	16	-
2022	4	6	-
2023	6	9	1
2024	78	66	1
2025	49	41	3
Toplam	144	138	5

3) Kuyum Ticareti

Bu Yönetmelik, 14/01/2015 tarihli ve 6585 sayılı perakende ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanunu 16 ıncı maddesinin birinci fıkrasına ve 10/07/2018 tarihli ve 30474 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 446 ncı maddesine dayanmaktadır

Kurumumuz 2025 yılında toplam 2 adet yetki belgesi vermiştir.

Tablo 4. Kuyum Ticareti Yetki Belgesi Verileri

<i>Yıl</i>	<i>Yetki Belgesi Verilen</i>	<i>Red Edilen</i>
2023	2	1
2024	7	5
2025	2	5
Toplam	11	11

D) Elektronik Ticaret

5/11/2014 tarihli ve 29166 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun, 1 Mayıs 2015 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Kanunun uygulanmasına ilişkin hazırlanan “Ticari İletişim ve Ticari Elektronik İletiler Hakkında Yönetmelik Taslağında elektronik iletişim araçlarıyla yapılan ticari iletişime dair bilgi verme yükümlülükleri ve ticari elektronik iletilerde uyulması gereken usul ve esasların düzenlenmesi amaçlanmıştır.

Ticari elektronik iletilere ilişkin şikâyetlerin hızlı ve etkin bir biçimde sonuçlandırılabilmesi amacıyla “Ticari Elektronik İleti Şikâyet Sistemi (TİSS)” oluşturularak 07/07/2015 tarihinde aktif hale getirilmiş ve 19/11/2015 tarihinde bu Sistemin e-Devlet sistemine entegrasyonu tamamlanmıştır.

Tablo 5. Ticari Elektronik İletiler

	2022	2023	2024	2025
Toplam Başvuru Sayısı	30	40	43	163
Cezai İşlemle Sonuçlanan	-	-	1	6
Cezasız Sonuçlanan	28	31	-	2
İşlemde Olan	2	3	1	-
Reddedilen	-	-	-	-
Eksik Bilgiden Dolayı İşleme Alınmayan	8	8	12	29
6563 S.K. Kapsamında Olmadığından İşleme Alınmayan	11	19	20	61
Mükerrer Giriş Nedeniyle Sonlandırılan	1	1	-	-
İlgisi Nedeniyle Başka İle Havale Edilen	18	5	2	67
Savcılık Makamına İntikal Ettirilen	-	-	1	-
Onaylı Veritabanlarında Bulunulmasından Dolayı İşleme Alınmayan	-	-	1	-
Savunması Beklenen	-	-	-	-
Yeni Kayıt	1	1	5	-

E) Odalar

Sinop Ticaret ve Sanayi Odası

Sinop Ticaret ve Sanayi Odası 11.06.1968 tarihinde göreve başlamıştır. 30.11.1967 tarihinde, Sinop merkez ilçede ticari faaliyette bulunan işadamları, kurumsallaşmanın önemini görüp bir araya gelerek ‘Sinop Ticaret ve Sanayi Odası Mütешеbbis Heyeti’ adlı oluşumu gerçekleştirmiş ve odanın kuruluşunun ilk adımını atmışlardır. Odaların kuruluşuna Sanayi ve Ticaret Bakanlığı (Ticaret Bakanlığı) izin verilmiş gerekli yazışmalar yapılmış, Bakanlığın 23.01.1968 tarih ve 1/1333 sayılı oluru ile kuruluş izni verilmiştir. 5590 sayılı yasa hükümlerine göre 23.02.1968 tarihinde yapılan seçimlerde Oda organları (Meslek Komiteleri, Meclis ve Yönetim Kurulu) oluşturulmuş, Belediyelerce tutulan Ticaret Sicili Kayıtları Oda bünyesine alınmış, yasal işlemlerin ardından 11.06.1968 tarihinden itibaren üyelerin oda kayıtları yapılmaya başlanmıştır. Kuruluşunda 5 meslek grubunda 123 üye ile faaliyete başlayan Odaya her yıl kayıtlı üye sayısı artarak devam etmiştir. 1972 yılında Boyabat ve Durağan’daki üyeler ayrılarak Boyabat Ticaret ve Sanayi Odasını kurmuşlardır.

Boyabat Ticaret ve Sanayi Odası

Boyabat Ticaret ve Sanayi Odası 3 Mart 1971 yılında, ilçemizde faaliyette bulunan 300 civarında iş adamının talepleri ile dönemin Türkiye İş Bankası Boyabat Şube Müdürü ve aynı zamanda Odanın ilk Yönetim Kurulu Başkanı Sayın Şerafettin OKBAŞ’ın öncülüğünde Ticaret Bakanlığı nezdinde bulunan girişimler neticesinde kurulmuştur.

Tablo 6. Ticaret ve Sanayi Odaları

Ticaret ve Sanayi Odaları	Kuruluş Tarihi	Üye Sayısı
Sinop Ticaret ve Sanayi Odası	11.06.1968	1.866
Boyabat Ticaret ve Sanayi Odası	03.03.1971	743

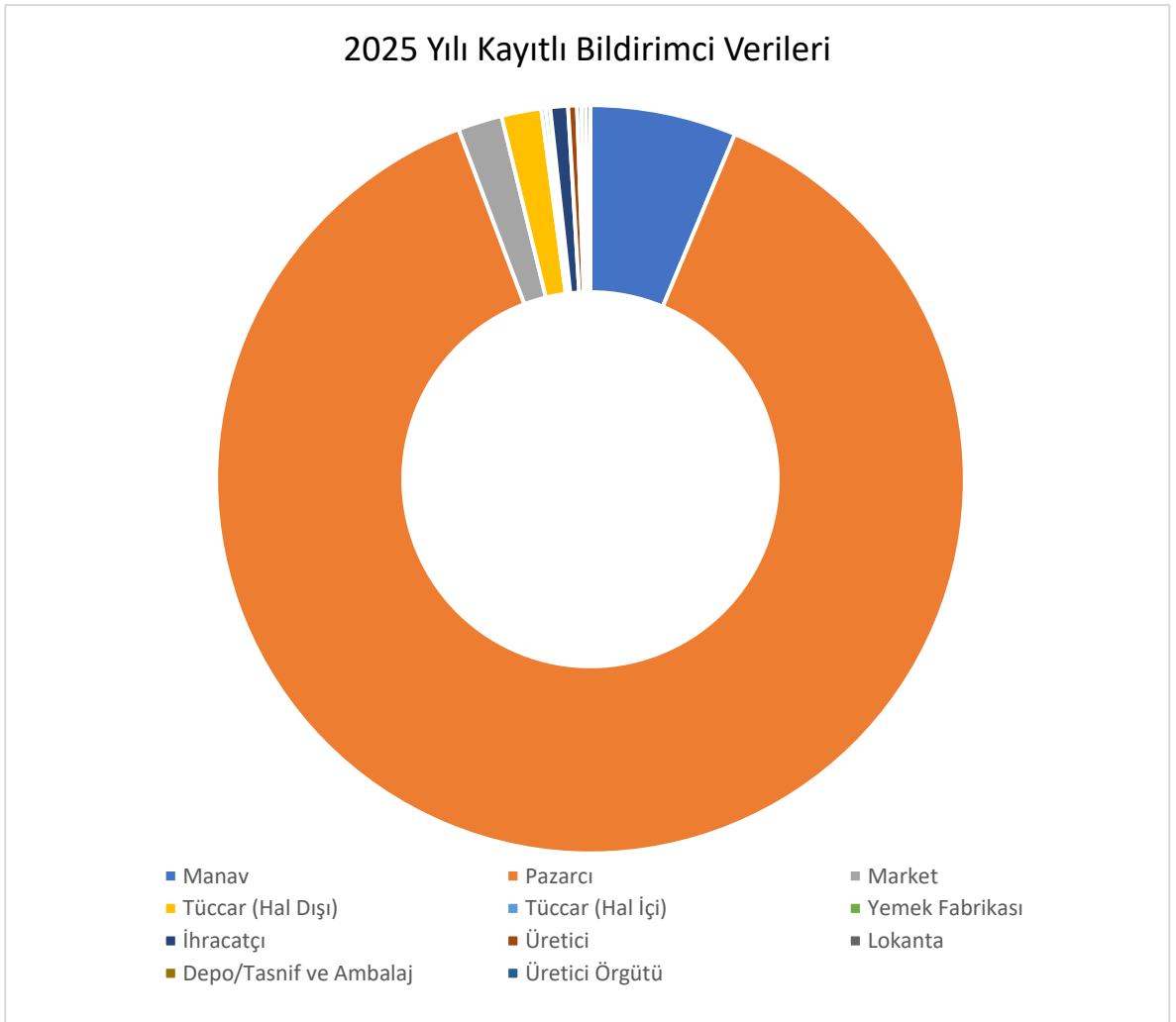

F) Tarım Ürünleri Ticareti

Hal Kayıt Sistemi ile sebze ve meyve ticaretine ilişkin güncel veri tabanının oluşturulması, sebze ve meyve ticaretinin elektronik ortamda takip edilmesi, meslek mensuplarının kayıt altına alınması, toptancı halleri arasında ortak bilgi paylaşımı ve iletişimin sağlanması, sektördeki kayıt dışılığın önlenmesi, hesap verilebilirlik ile saydamlığın sağlanması, kamu sektörünün, sebze ve meyve ticaretine yönelik olarak daha sağlıklı değerlendirmeler yapabilmesi ve düzenlemeler oluşturabilmesi, tüketicilerin, ürün künyeleri sayesinde tükettikleri ürünün nerede ve kim tarafından üretildiği gibi bilgilere ulaşabilmesi amaçlanmaktadır.

Kurumumuzda 33 Manav, 460 Pazarcı, 10 Market, 9 Tüccar (Hal Dışı), 1 Tüccar (Hal İçi), 1 Yemek Fabrikası, 4 İhracatçı, 2 Üretici, 1 Lokanta, 1 Depo/Tasnif ve Ambalaj ve 1 Üretici Örgütü bildirimci kaydı mevcuttur.

Grafik 1. Kayıtlı Bildirimci Verileri

G) Çek Kullanımı ve Protestolu Senetler

Tablo 7. Çek Kullanımı ve Protestolu Senet Verileri

Tür	Adet	Tutar (TL)
Karşılıksız İşlemi Yapılan Çek	455	200.132.000
Protesto Edilen Senetler	788	116.959.220

H) Coğrafi İşaretli Ürünler

4.01.2015 tarihli ve 6585 sayılı Perakende Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun 20.01.2015 tarihinde yürürlüğe girmiş ve adı geçen Kanun'un "Yer ve raf tahsisi" başlıklı 12'nci maddesinin üçüncü fıkrasında "Hızlı tüketim mallarının satışının yapıldığı büyük mağaza ve zincir mağazalar ile bayi işletme ve özel yetkili işletmelerde satış alanlarının en az yüzde birine tekabül edecek şekilde raf alanı, mağazanın bulunduğu ilde üretilmesi kaydıyla coğrafi işaretli olarak tescil edilen veya coğrafi işaretli olarak tescil edilmemiş olsa bile meslek kuruluşlarının uygun görüşü alınarak Ticaret İl Müdürlüklerince belirlenen hızlı tüketim malı niteliği taşıyan yöresel ürünlerin satışına ayrılır. Yöresel ürünlerle doldurulamayan raf alanları, diğer ürünlerin satışı amacıyla kullanılabilir." hükmüne yer verilmiştir.

İlimizde 2025 yıl sonu itibariyle Menşe Adı 3, Mahreç İşareti 9 olmak üzere 12 tane coğrafi işaretli ürün bulunmaktadır.

Tablo 8. Coğrafi İşaretli Ürünler

COĞRAFİ İŞARETİN ADI / GELENEKSEL ÜRÜN ADI	BAŞVURU TARİHİ	TESCİL NO	TÜRÜ	BAŞVURUNUN YAPILDIĞI İL
BOYABAT ÇEMBERİ	26.12.2007	126	Menşe adı	SİNOP
AYANCIK GÖYNEK YAKASI	26.11.2012	228	Mahreç İşareti	SİNOP
AYANCIK KETEN BEZİ	26.11.2012	263	Mahreç İşareti	SİNOP
SİNOP NOKULU	08.12.2011	284	Mahreç İşareti	SİNOP
BOYABAT GAZİDERE DOMATESİ	13.09.2017	427	Menşe Adı	SİNOP
BOYABAT SIRIK KEBABI	21.05.2018	549	Mahreç İşareti	SİNOP
DURAĞAN MAHRAMASI	03.12.2018	818	Mahreç İşareti	SİNOP
DURAĞAN ÇEMBERİ	03.12.2018	817	Mahreç İşareti	SİNOP
SİNOP KOTRASI	02.04.2021	963	Mahreç İşareti	SİNOP
SİNOP MANTISI	24.01.2020	973	Mahreç İşareti	SİNOP
SİNOP KESTANE BALI	06.03.2020	649	Menşe Adı	SİNOP
SİNOP LAKERDASI	31.03.2021	1351	Mahreç İşareti	SİNOP
BOYABAT EZMESİ	21.08.2025	1870	Mahreç İşareti	SİNOP

SİNOP KESTANE BALI
13.01.2021

SINOP KOTRASI
02.12.2021

BOYABAT EZMESİ
19.06.2026

AYANCIK KETEN BEZİ
07.12.2017

2.ESNAF VE SANATKÂRLARA İLİŞKİN TEMEL BİLGİ VE İSTATİSTİKLER

A)Esnaf Sanatkâr Meslek Kuruluşları

İlimizde 1 adet Esnaf ve Sanatkârlar Odaları Birliği bulunmakta ve söz konusu birliğe bağlı; 6 adet Esnaf ve Sanatkârlar Odası, 6 adet Şoförler ve Otomobilciler Esnaf Odası, 2 adet Bakkallar Esnaf Odası, 1 adet İnşaatçılar ve Marangozlar Esnaf ve Sanatkârlar Odası ile 1 adet Esnaf ve Sanatkârlar ve Ulaştırma Hizmetleri Odası olmak üzere toplamda 16 adet oda bulunmaktadır.

2025 Yılı sonu itibariyle; Toplam İşletme Sayısı 10.413 adet, Tescil İşlem Sayısı 1.278 adet, Değişiklik/Tadil İşlemi Sayısı 552 adet, Sicil Terk İşlemi Sayısı 430 adet ve Meslek Terk İşlemi Sayısı ise 216 adettir.

Tablo 9. Sinop İli Odaların Dağılımı

ODA ADI	İL	ERKEK ESNAF SAYISI	KADIN ESNAF SAYISI	TOPLAM ESNAF SAYISI
AYANCIK ESNAF VE SANATKÂRLAR ODASI	SİNOP	569	143	712
AYANCIK ŞOFÖRLER VE OTOMOBİLCİLER ESNAF ODASI	SİNOP	370	15	385
BOYABAT BAKKALLAR ESNAF ODASI	SİNOP	104	45	149
BOYABAT ESNAF VE SANATKÂRLAR ODASI	SİNOP	749	186	935
BOYABAT İNŞAATÇILAR VE MARANGOZLAR ESNAF VE SANATKÂRLAR ODASI	SİNOP	208	15	223
BOYABAT ŞOFÖRLER VE OTOMOBİLCİLER ESNAF ODASI	SİNOP	434	56	490
DURAĞAN ESNAF VE SANATKÂRLAR VE ULAŞTIRMA HİZMETLERİ ODASI	SİNOP	379	63	442
ERFELEK ESNAF VE SANATKÂRLAR ODASI	SİNOP	287	68	355
ERFELEK ŞOFÖRLER VE OTOMOBİLCİLER ESNAF ODASI	SİNOP	106	13	119
GERZE ESNAF VE SANATKÂRLAR ODASI	SİNOP	633	192	825
GERZE ŞOFÖRLER VE OTOMOBİLCİLER ESNAF ODASI	SİNOP	319	41	360
SİNOP BAKKALLAR ESNAF ODASI	SİNOP	175	68	243
SİNOP ESNAF VE SANATKÂRLAR ODASI	SİNOP	1392	561	1953
SİNOP ŞOFÖRLER VE OTOMOBİLCİLER ESNAF ODASI	SİNOP	451	78	529
TÜRKELİ ESNAF VE SANATKÂRLAR ODASI	SİNOP	458	131	589
TÜRKELİ ŞOFÖRLER VE OTOMOBİLCİLER ESNAF ODASI	SİNOP	206	17	223
TOPLAM		6.840	1.692	8.532

Grafik 2.Cinsiyete Göre Esnaf Sayısı

B) İlimizdeki Esnaf ve Sanatkârların Sorunları ve Çözümleri

Sinop'un kendine has coğrafi ve demografik yapısı yerel esnafı dönemsel durgunluk ve nitelikli iş gücü eksikliği gibi yapısal sorunlarla karşı karşıya bırakırken, bu dinamikleri iyileştirecek temel başlıklar aşağıda özetlenmiştir.

Temel Sorunlar

- **Sezon Bağımlılığı:** Ticaretin sadece 3 yaz ayına (turizm ve gurbetçi dönemine) sıkışması, kalan 9 ayda işlerin çok yavaşlaması.
- **Nüfus Yaşlanması ve Çıracık Kıtlığı:** Kentin yoğun göç vermesi nedeniyle yerel tüketimin daralması ve esnafın çalıştıracak çıracık/kalfa bulamaması.
- **Lojistik ve Coğrafi Kısıtlar:** Yarımada konumundan dolayı hammaddeye ulaşım ve nakliye maliyetlerinin yüksek olması.
- **Zincir Market Baskısı:** Ulusal zincir marketlerin mahalle aralarına kadar girerek küçük esnafın fiyat rekabetini zorlaştırması.
- **Yüksek Sabit Giderler:** Turistik sahil şeridinde dükkan kiralalarının yüksek olması ve artan enerji maliyetleri.

Çözüm Önerileri

- ✓ **Turizmi Çeşitlendirmek:** Kültür, doğa ve gastronomi (mantı, lakerda vb.) odaklı etkinliklerle turizmi 12 aya yaymak.
- ✓ **E-Ticarete Geçiş:** Esnafın sadece fiziki dükkana bağımlı kalmaması için dijitalleşmesi ve yöresel ürünleri internetten satması.
- ✓ **Mesleki Eğitimi Desteklemek:** Unutulmaya yüz tutmuş el sanatları (kotracılık, keten dokuma) için gençlere devlet destekli çıracıklık teşvikleri verilmesi.
- ✓ **Kooperatifleşme:** Küçük esnafın birleşerek hammaddeyi toplu ve ucuz almasını sağlayacak tedarik kooperatifleri kurulması.
- ✓ **Yerel Alışverişi Teşvik:** "Esnafına sahip çık" kampanyaları yapılması ve zincir marketlerin çalışma saatlerine yerel düzenlemeler getirilmesi.

38. AHİLİK HAFTASI KUTLAMALARI

Türkiye'nin Ahisi
Mehmet GÜRBÜZ

Türkiye'nin Kalfası
Çağdaş TIRYAKI

Yılın Çırağı
Atakan ÖZDEN

SİNOP
VALİLİĞİ

SİNOP
TİCARET İL MÜDÜRLÜĞÜ

SİNOP GENÇLİK VE
SPOR İL MÜDÜRLÜĞÜ

SİNOP KÜLTÜR VE TURİZM
İL MÜDÜRLÜĞÜ

SİNOP İL
MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

SİNOP
ÜNİVERSİTESİ

SİNOP
TİCARET VE SANAYİ ODASI

SİNOP
BELEDİYESİ

SİNOP ESNAF VE SANATKARLAR
ODALARI BİRLİĞİ

SİNOP S.S. ESNAF VE SANATKARLAR
KREDİ VE KEFALET KOOPERATİFİ

C) 2025 Yılı Ahilik Haftası Kutlamaları

a) 38. Ahilik Kutlama Programı Çerçevesinde Gerçekleştirilen Ziyaretler

Ahilik kültürünün tanıtılması, esnaf ve sanatkârlar ile bunların teşkilatlarında yaşatılması ve gelecek kuşaklara aktarılması ile çalışma ve faaliyetlerinin değerlendirilmesi için yapılan Ahilik Haftası Kutlamaları Bakanlığımızca hazırlanan ve 13.08.2008 tarih ve 26966 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan “Ahilik Haftası Kutlamaları Yönetmeliği” hükümlerine göre yürütülmektedir.

Ticaret İl Müdürlüğümüzce sekreteryasını yaptığımız 38.Ahilik Haftası Kutlamaları kapsamında İl Ahilik Kutlama Komitesi olarak Sinop Valisi Dr. Mustafa ÖZARSLAN makamında ziyaret edildi. 24 Eylül Çarşamba günü gerçekleştirilecek kutlama programı öncesinde kendilerine bilgi veren İl Müdürümüz Sayın Yavuz Selim AYKAN hafta boyunca sürecek olan etkinliklere dair bilgiler sundu.

b) 38. Ahilik Haftası Kutlama Programı

Her yıl kutlanan bu yıl 38'incisi düzenlenen Geleneksel Ahilik Haftası etkinlikleri saat:10.00 da Atatürk Anıtına çelenk sunumu ile başladı. Mehteran takımının solo gösterisi sonrası Saat:10.15'de Hükümet Konağı önünden Sinop Pervane Medresesine kadar Mehteran Takımı eşliğinde kortej yürüyüşü ile gerçekleştirildi. Sinop Pervane Medresesinde yapılan kutlama programına Sinop Valisi Sayın Dr. Mustafa ÖZARSLAN, Ak Parti Sinop Milletvekili Sayın Dr. Nazım MAVİŞ, Sinop Belediye Başkanı Sayın Metin GÜRBÜZ ile Kurum Amirleri katılım sağladılar.

Bu yıl 38'incisi düzenlenen Ahilik Haftası'nda, Sinop'ta Yılın Ahisi seçilen ve aynı zamanda Türkiye genelinde de Yılın Ahisi unvanına layık görülen Şekerci Mehmet Gürbüz, ödülünü Sinop Valisi Sayın Dr. Mustafa Özarslan'ın elinden aldı.

c) Ahilik Kültürü Uygulamaları ve Yılın Esnafı/Kalfası Ödül Töreni

Kırşehir’de düzenlenen 38. Ahilik Haftası kutlamaları kapsamında gerçekleştirilen törende, Mehmet Gürbüz ve Çağdaş Tiryaki ödüllerini Ticaret Bakanı Ömer Bolat’ın elinden aldı.

Bakan Polat yılın ahisi ve yılın kalfasına Ahi Esnaf Beratını teslim etti. Bu sırada Sinoplu iki isme sahnede Sinop Esnaf Odaları Birliği Başkanı Mehmet Yüksel eşlik etti.

Ahilik geleneğinin en önemli sembollerinden biri olan ödül töreni, Türkiye genelinde büyük bir ilgiyle takip edildi. Sinoplu iki ismin bu prestijli ödüllere layık görülmesi, Sinop esnaf camiasında gurur ve sevinçle karşılandı.

Törende, Sinoplu esnaf temsilcileri de hazır bulundu. Esnaf ve Sanatkarlar Kredi ve Kefalet Kooperatifleri Bölge Birlik Başkanı Cemal Gürsel Öz ve Sinop Ticaret İl Müdürü Yavuz Selim Aykan ile Sinop Esnaf Odaları Birliği Başkanı Mehmet Yüksel, Gürbüz ve Tiryaki’yi yalnız bırakmadı. Mehmet Gürbüz ve Çağdaş Tiryaki’ye aileleri de eşlik etti.

3. KOOPERATİFLERE İLİŞKİN TEMEL BİLGİ VE İSTATİSTİKLER

- 1163 sayılı Kooperatifler Kanunu gereğince Bakanlığımızca verilen yetki çerçevesinde, kooperatif kuruluşlarına ve ana sözleşme değişikliklerine izin vermek,
- İzin verilen kooperatiflerle ilgili bilgileri düzenli olarak Bakanlığa bildirmek,
- Kooperatiflerin kuruluş ve işleyişleri ile ilgili her türlü dosyalama ve arşiv hizmetlerini yürütmek,
- Kooperatifçilik eğitimi ile ilgili çalışmalar ve programlar yapmak, kooperatifçiliğin gelişmesini sağlamak,
- 1163 sayılı Kooperatifler Kanununa göre kooperatif genel kurul toplantılarına Bakanlık Temsilcisi görevlendirme işlerini yapmak (İl Müdürü bilgisi dahilinde),
- Yapılan Kooperatif genel kurulları ile mal bildirimlerini almak ve güncelleme ve inceleme işlemlerini yürütmek,
- Kanuni süresinde genel kurullarını yapmayan ve diğer yasal zorunlulukları yerine getirmeyen kooperatiflerin yöneticileri hakkında Cumhuriyet Savcılığına suç duyurusu işlemlerini yapmak,
- 1163 sayılı Kooperatifler Kanununa göre yapılan şikâyetlerle ilgili ön inceleme işlemlerini yapmak,
- Ön incelemeye alınan kooperatiflerin yönetici, denetim kurulu ve ilgililerinden bilgi, belge, yazılı ve sözlü ifade isteme işlerini yapmak,
- Bakanlık tarafından ön inceleme sonucu duyurusunun yapılması istenilen bilgiler ile talimatları ilgili kooperatiflere duyurmak, sonucundan Bakanlığa bilgi vermek,
- Kooperatif girişimlerini özendirici ve destekleyici çalışmalar yapmak ve uygulamak, sonuçlarını Bakanlığa bildirmek,
- Bakanlığın talimatı üzerine, kooperatifçilik konusunda ve kooperatiflerin faaliyet alanlarına ilişkin konularda ARGE çalışmalarını yürütmek, araştırmalar yapmak, kooperatif bilgi ve denetim sistemine ilişkin görevleri yerine getirmek,
- Bakanlıkça belirlenen esaslar çerçevesinde kooperatifin desteklenmesine ilişkin proje tekliflerini almak, Bakanlıkça desteklenen veya kredi ile finanse edilen projelerin uygulanmasını izlemek ve denetlemek, bu çalışmaların sonuçlarını Bakanlığa iletmek,
- Kooperatiflerin mal bildirimlerini takip etmek, bu konudaki iş ve işlemleri yürütmek,
- Kooperatif ve üst kuruluşlarının yönetim ve denetim kurulu üyeleri ile ortaklarının/üyelerinin, adli mercilere bilgi ve belge taleplerine yetkisi dâhilinde cevap vermek,
- KOPBİS'in işleyişi ile ilgili her türlü iş ve işlemleri yerine getirmek.

Tablo 10. Kooperatiflere İlişkin Veriler

Kooperatif Türü	MERKEZ	AYANCIK	BOYABAT	DİKMEN	DURAĞAN	ERFELEK	GERZE	SARAYDÜZÜ	TÜRKELİ	TOPLAM
	2025	2025	2025	2025	2025	2025	2025	2025	2025	2025
İşletme Koop.	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Yenilenebilir Enerji Üretim Koop.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Motorlu Taşıyıcılar Koop.	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
ESKK. Koop.	1	1	1	0	1	1	1	0	1	7
Turizm Gel. Koop.	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Yolcu Taşıma Koop.	5	2	2	1	1	2	6	1	1	21
Yük Taşıma Koop.	0	2	2	0	1	0	0	1	1	7
Kadın Gir. Ür. İş. Koop.	9	1	2	1	1	1	1	1	1	18
Bilimsel Araştırma ve Geliştirme Koop.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Gayrimenkul İşl. Koop.	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1
Üretim ve Pazarlama Koop.	0	2	0	0	0	0	0	0	0	2
TOPLAM	17	8	8	2	4	5	8	3	4	59

FAAL KOOPERATİF SAYISI

: 59

TÜM KOOPERATİFLERE KAYITLI ORTAK SAYISI

: 8.377

İlimizde 2025 yılsonu itibariyle toplam kooperatif sayısı 59 olup;
Ön İnceleme Yapılan Kooperatif Sayısı: 1 adet,
Ana Sözleşme Değişikliği Yapan Kooperatif Sayısı: 57 adet
Genel Kurul Toplantısı Yapan Kooperatif Sayısı: 60 adet
Bakanlık Temsilcisi Görevlendirme Sayısı: 95 adet
Yeni Kurulan Kooperatif Sayısı: 3 adet,
İdari Para Cezası Kesilen Kooperatif Sayısı: 1 adettir.

A) 2025 ULUSLARARASI KOOPERATİFLER YILI (UKY) VE SİNOP İLİ EĞİTİM SEFERBERLİĞİ

1. Küresel Bir Vizyon: 2025 Uluslararası Kooperatifler Yılı (UKY) ve Önemi

Birleşmiş Milletler (BM) Genel Kurulu, sürdürülebilir kalkınmanın hızlandırılması, küresel refahın adil dağıtılması ve toplumsal dayanıklılığın artırılması amacıyla 2025 yılını resmi olarak Uluslararası Kooperatifler Yılı (UKY) ilan etmiştir. "Kooperatifler Daha İyi Bir Dünya İnşa Eder" ana temasıyla şekillenen bu küresel vizyon, salt kâr odaklı klasik ekonomik modellerin ötesine geçerek insanı, paylaşımı ve sosyal adaleti merkeze alan bir kalkınma modelini savunmaktadır. Kooperatifler; iklim krizi, ekonomik dalgalanmalar ve tedarik zinciri kırılmaları gibi küresel riskler karşısında esnek, dayanıklı ve kapsayıcı yapılarıyla öne çıkmaktadır. Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları'na (SKA) doğrudan hizmet eden bu model; yoksulluğun azaltılması, toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması, insana yakışır iş alanlarının yaratılması ve sorumlu üretim-tüketim ekosistemlerinin kurulmasında anahtar bir role sahiptir.

Türkiye, kökleri Ahilik teşkilatına ve "imece" kültürüne dayanan, yüz yılı aşan derin bir kooperatifçilik mazisine sahiptir. Bu köklü mirasın gelecek nesillere aktarılması amacıyla 2025 UKY kapsamında Ticaret Bakanlığı öncülüğünde ulusal bir seferberlik başlatılmıştır. Karşılıklı yardım, ortaklık bilinci ve demokratik yönetim ilkelerini içeren stratejik iş planları, taşra teşkilatları vasıtasıyla yerel dinamiklere entegre edilmiştir. Bu farkındalık hamlesi, ekonomik büyümenin tabana yayılmasını sağlarken, toplumsal dayanışma ruhunu da yeniden canlandırmayı amaçlamaktadır.

2. Yerel Kalkınmanın İtici Gücü: Sinop 2025 Yılı İl Ekonomik Görünüm Raporu

Sinop 2025 Yılı İl Ekonomik Görünüm Raporu çerçevesinde, kent ekonomisinin çeşitlendirilmesi ve sürdürülebilir bir yapıya kavuşturulması için kooperatifleşme oranının artırılması stratejik bir öncelik olarak belirlenmiştir. Sinop Ticaret İl Müdürlüğü, kentin sosyo-ekonomik dokusunu güçlendirmek, yerel üreticileri desteklemek ve genç girişimcileri harekete geçirmek amacıyla 2025 yılı boyunca geniş çaplı bir eğitim ve farkındalık seferberliği yürütmüştür.

İl Müdürü Yavuz Selim Aykan koordinasyonunda, kurumlar arası tam bir koordinasyonla yürütülen bu faaliyetler; ilköğretim çağındaki çocuklardan üniversite gençliğine, dezavantajlı bireylerden esnafa kadar çok geniş bir hedef kitleye ulaşmıştır. Kentin ekonomik görünümünde kooperatiflerin payını artırmak, mikro ölçekli aile işletmelerini ve kadın kooperatiflerini desteklemek amacıyla hayata geçirilen bu vizyoner eğitim çalışmaları, aşağıda beş ana başlık altında detaylandırılmıştır:

3. 2025 YILI KOOPERATİFÇİLİK EĞİTİM FAALİYETLERİ

a) Merkez İlköğretim Kurumları Kooperatifçilik Eğitimi

Sinop Ticaret İl Müdürlüğü, kooperatifçilik, yardımlaşma ve dayanışma kültürünün erken yaşlarda içselleştirilmesi amacıyla il merkezindeki ilköğretim kurumlarında kapsamlı bir eğitim programı uygulamıştır. Bu kapsamda, TOBB Gelincik Ortaokulu ve Şehit Şakir Elkovan Halk Eğitim Merkezi Konferans Salonu gibi merkezlerde öğrencilere yönelik özel oturumlar gerçekleştirilmiştir. İl Müdürü Yavuz Selim Aykan tarafından interaktif sunumlar eşliğinde verilen derslerde, çocuklara bireysel başarılar kadar birlikte iş yapabilme kabiliyetinin de toplumsal refahı artırdığı gerçeği aktarılmıştır.

Eğitimlerin kalıcı bir davranış modeline dönüşmesi adına, Ticaret Bakanlığı tarafından çocukların algı düzeyine uygun olarak hazırlanan çizgi filmler, animasyonlar ve eğitici broşürler kullanılmıştır. İl Milli Eğitim Müdürlüğü ile iş birliği içinde gerçekleştirilen bu etkinliklerde, öğrencilerin okullarda kurabilecekleri tüketim kooperatifleri gibi pratik uygulamalar simüle edilmiştir. Böylece geleceğin üretici, tüketici ve yöneticileri olacak çocukların; adil paylaşım, demokratik katılım ve ortak bütçe yönetimi gibi temel kavramları doğrudan deneyimlemelerine olanak tanınmıştır.

b) İlçe Okullarında Kooperatifçilik ve Girişimcilik Eğitimleri

2025 Uluslararası Kooperatifler Yılı etkinliklerinin tüm ile yayılması ve yerel kalkınma bilincinin genele yayılması amacıyla eğitimler ilçelere taşınmıştır. Türkeli Anadolu Lisesi, Ayancık Halk Eğitim Merkezi, Erfelek Belediyesi Sinema Salonu ve Gerze Halk Eğitim Merkezi'nde lise düzeyindeki öğrencilerle bir araya gelinmiştir. İl Müdürü Yavuz Selim Aykan liderliğindeki uzman ekipler, her ilçenin kendi coğrafi ve ekonomik potansiyelini (tarım, turizm, su ürünleri vb.) göz önünde bulundurarak kooperatifçiliğin bölgesel kalkınmadaki kritik rolünü analiz etmiştir.

Bu buluşmalar, özellikle kariyer seçimi aşamasında olan 12. sınıf öğrencilerine yönelik "Kolektif Girişimcilik" modülüyle zenginleştirilmiştir. Gençlere, tek başlarına sınırlı sermaye ile hayata geçiremeyecekleri ticari fikirleri, kooperatif çatısı altında birleşerek ve kamusal desteklerden yararlanarak nasıl büyük ölçekli yatırımlara dönüştürebilecekleri somut başarı hikayeleriyle anlatılmıştır. İlçelerdeki genç istihdamını artırmayı, tersine göçü teşvik etmeyi ve yerel iş gücünü korumayı amaçlayan bu sunumlar, genç beyinlere yenilikçi birer girişimci olma yolunda yeni ufuklar kazandırmıştır.

c) Üniversite Öğrencilerine Yönelik Kooperatifçilik Seminerleri

Kooperatifçilik modelinin akademik boyutta ele alınması, finansal ve yasal zeminlerinin doğru kavranması amacıyla Sinop Üniversitesi bünyesinde nitelikli seminer dizileri düzenlenmiştir. Boyabat İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi ile çeşitli meslek yüksekokullarında gerçekleştirilen bu oturumlarda, geleceğin iktisatçıları, işletmecileri ve kamu yöneticisi adayları olan üniversite gençliğiyle buluşulmuştur. İl Müdürü Yavuz Selim Aykan, gerçekleştirdiği akademik sunumlarda kooperatiflerin serbest piyasa ekonomisindeki dengeleyici rolünü, vergi avantajlarını ve mevzuat yapısını detaylandırmıştır.

Yükseköğretim düzeyindeki bu faaliyetlerde, modern ve teknoloji odaklı yeni nesil kooperatifçilik akımları (bilişim, enerji, lojistik kooperatifleri gibi) üzerinde durulmuştur. Üniversite gençliğinin yenilikçi, dijital dünyayı yakından tanıyan vizyonu ile kooperatifçiliğin geleneksel dayanışma ruhunun birleştirilmesi gerektiği vurgulanmıştır. Bu seminerler aracılığıyla, üniversite öğrencilerinin bitirme tezlerinde, akademik çalışmalarında veya mezuniyet sonrası iş planlarında kooperatifçilik modelini profesyonel bir kariyer alternatifi olarak değerlendirmeleri teşvik edilmiştir.

d) Denetimli Serbestlik Yükümlülerine Yönelik Farkındalık Eğitimleri

2025 UKY vizyonunun en kapsayıcı ve sosyal boyutu en güçlü çalışmalarından biri, dezavantajlı grupların ekonomik sisteme dahil edilmesini hedefleyen özel eğitimler olmuştur. Bu hedef doğrultusunda, Sinop Denetimli Serbestlik Müdürlüğü Toplantı Salonu'nda yasal yükümlülüğü bulunan bireylere yönelik "Sosyal Kooperatifçilik ve Ortak İş Kurma" semineri düzenlenmiştir. İl Müdürü Yavuz Selim Aykan tarafından yürütülen bu hassas çalışma, kooperatif modelinin sadece bir ticaret biçimi değil, aynı zamanda toplumsal rehabilitasyon ve uyum enstrümanı olduğunu ortaya koymuştur.

Seminerde, bireysel olarak sermaye bulmakta ya da iş gücü piyasasına entegre olmakta zorluk yaşayan yükümlülere, güçlerini birleştirerek nasıl yasal birer üretici haline gelebilecekleri aktarılmıştır. Ortak iş kurma modelleri, kooperatif kuruluşu esnasında sağlanan devlet destekleri ve hibe programları hakkında rehberlik yapılmıştır. Dayanışma ekonomisinin suçu önlemedeki, bireyleri topluma yeniden kazandırmadaki ve sürdürülebilir gelir kapıları açmadaki gücü vurgulanarak, sosyal sorumluluk ve yerel istihdam adına kritik bir adıma imza atılmıştır.

e) Dijital Eğitim Materyalleri ve Yaygınlaştırma Çalışmaları

Sinop Ticaret İl Müdürlüğü, yıl boyunca sahada gerçekleştirilen tüm bu yüz yüze eğitim faaliyetlerinin çarpan etkisini artırmak ve zamandan bağımsız kılmak adına güçlü bir dijital iletişim stratejisi yürütmüştür. 2025-2029 Türkiye Kooperatifçilik Stratejisi ve Eylem Planı hedefleriyle tam uyumlu olarak, Ticaret Bakanlığı tarafından hazırlanan dijital yayınlar, kamu spotları, bilgilendirici infografikler ve video içerikleri yerel medya ile internet platformlarında etkin bir şekilde kamuoyuyla paylaşılmıştır.

Bunun yanı sıra, kooperatifçilik bilincini estetik ve sanatsal bir dille topluma aktarmak amacıyla ulusal çapta düzenlenen "Kooperatifçilik" temalı fotoğraf, resim ve kısa film yarışmaları il genelinde yoğun bir şekilde duyurulmuştur. Sinop'taki yerel üreticilerin, kadın kooperatiflerinin, öğretmen ve öğrencilerin bu yarışmalara katılımı teşvik edilerek kentin kültürel ve ekonomik potansiyeli görsel hafızaya kaydedilmiştir. Multimedya araçlarıyla desteklenen bu yaygınlaştırma hamlesi, 2025 yılında kentte yaratılan güçlü kooperatifçilik farkındalığının sonraki yıllara da başarıyla miras kalmasını garantilemiştir.

B) 'Türk Mutfağı Haftası' Etkinlikleri

Cumhurbaşkanlığı himayelerinde ve Kültür ve Turizm Bakanlığı desteğiyle 21-27 Mayıs 2025 tarihleri arasında gerçekleştirilen Türk Mutfağı Haftası, Sinop'un yerel kalkınma ve mikro-ekonomi dinamiklerini canlandıran stratejik bir ticari faaliyet olarak kayıtlara geçmiştir. Sinop Valiliği "Türk Mutfağı Tertip Komitesi" koordinasyonunda yürütülen 2025 yılı programı, geleneksel üretim modellerini kitlesel pazarlarla buluşturarak il içi ticaret hacmine doğrudan katkı sağlamıştır.

24 Mayıs 2025 Cumartesi günü Uğur Mumcu Meydanı'nda kurulan ticari stantlarda; Sinop Mantısı ve Nokul gibi istihdam odaklı lokomotif ürünlerin yanı sıra Keşkek, Islama, Pekmezli Köy Helvası, Kestane Balı ve Sırık Kebabı gibi kentin marka değerini yükselten coğrafi işaretli ve niş gastronomi ürünleri ekonomiye kazandırılmıştır.

Organizasyonun kurumsal tabana yayılması; ilçe kaymakamlıkları, belediyeler, kamu kurumları, sivil toplum kuruluşları, akademik birimler ve kadın kooperatiflerinin katılımıyla güvence altına alınmıştır. Bu kapsamda kadın kooperatifleri ev eksenli üretimi kayıtlı ekonomiye dahil ederken, Gerze Belediyesi de endemik Hacıkadı Horozu sunumuyla tarımsal gen kaynaklarının korunması ve yerel markalamaya yönelik stratejik bir farkındalık oluşturmuştur. Bölgedeki turizm ve gastronomi eğitimi veren kurumların açtığı stantlar ile 23 Mayıs 2025'te düzenlenen yöresel yemek yarışması ise kentin hizmet sektöründeki inovasyon ve nitelikli istihdam kapasitesini desteklemiştir.

Etkinliğin yarattığı ekonomik ekosistem, yerel tedarik zincirlerinin güçlenmesine ve tarımsal ham maddelerin katma değerli nihai ürünlere dönüşmesine doğrudan zemin hazırlamıştır. Kent meydanında oluşan mikro pazar, özellikle küçük ve orta büyüklükteki işletmeler (KOBİ) ile aile işletmelerinin finansal likiditesini artırırken, ildeki ticari aktörlerin ulusal gastronomi standartlarına entegrasyonunu hızlandırmıştır. Yerel lezzetlerin bu denli organize bir pazarlama faaliyetiyle sunulması, kentin gastronomi tescillerinin sayısını artırma potansiyelini tetiklemiş ve bölgesel kalkınma ajanslarının destek paketleri için yeni yatırım projelerinin önünü açmıştır.

Vali Dr. Mustafa Özarslan ve beraberindeki protokol üyelerinin liderliğindeki üst düzey idari katılım, yerel dinamiklere verilen devlet desteğini tescilleyerek ulusal düzeydeki yatırımcılar için Sinop'un güvenli ve teşvik edici bir pazar olduğunu göstermiştir. Sonuç olarak 2025 yılı Türk Mutfağı Haftası, deniz odaklı dönemsel turizm yapısını gastronomi katmanıyla 12 aya yayılabilir bir modele dönüştürmüş ve mikro üreticilerin nakit akışını güçlendirmiştir. Gelecek dönem mali planlamalarında bu tür makro etkinliklerin bütçe payının artırılması, ilin büyüme endekslerine pozitif yönde ivme kazandıracaktır.

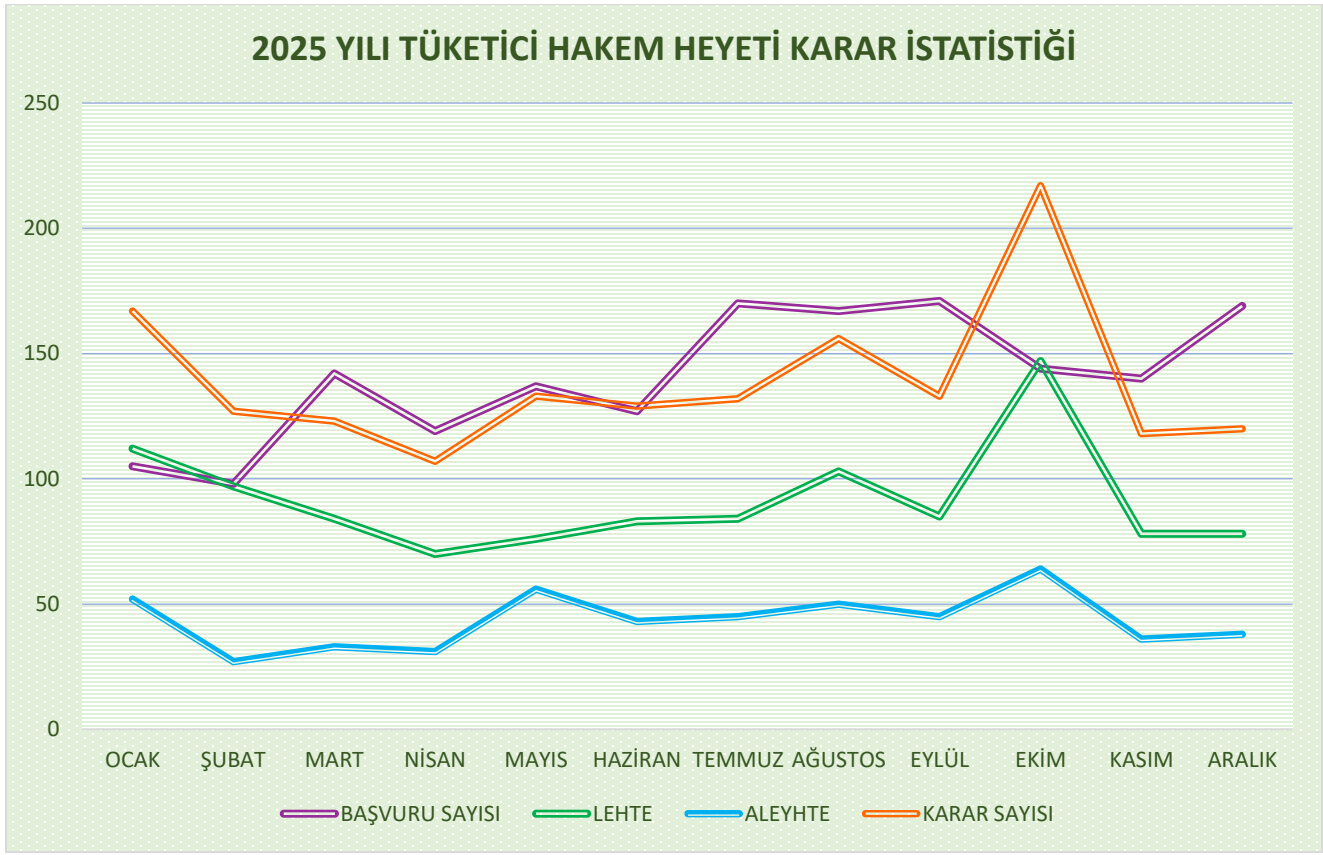
4. TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİNE İLİŞKİN TEMEL BİLGİ VE İSTATİSTİKLER

A) Tüketici Şikâyetleri ve Piyasa Gözetim İşleri Şube Müdürlüğünün Görev, Yetki ve Sorumlulukları

- 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun ve alt mevzuatı kapsamına giren hizmetleri yürütmek, denetimleri yapmak, gerektiğinde yaptırım uygulamak ve uygulanmasını sağlamak,
 - Tüketicilerin aydınlatılması ve bilgilendirilmesi amacıyla toplantı, panel, konferans vb. düzenlemek ve tüketici mevzuatıyla ilgili değişiklikleri duyurmak,
 - Tüketici şikâyetleri ile ilgili denetimleri yapmak ve sonuçlandırmak,
 - 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun ile ilgili mahkemeye cevap yazılarını hazırlamak ve süresi içinde mahkemelere gönderilmesini sağlamak,
 - 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun ile ilgili olarak idari para cezaları ile ilgili iş ve işlemleri yapmak,
 - 4703 sayılı Kanun ile ilgili olarak idari para cezaları ile ilgili iş ve işlemleri yapmak,
 - 4703 sayılı Kanun ile ilgili mahkemeye cevap yazılarını hazırlamak ve süresi içinde mahkemelere gönderilmesini sağlamak,
 - 6502 sayılı Kanun ve Yönetmeliklerle belirlenen belgeleri düzenleyip, ilgililere vermek,
 - Tüketicinin korunması mevzuatı kapsamına giren hizmetleri yürütmek, denetimleri yapmak, gerektiğinde yaptırım uygulamak ve uygulanmasını sağlamak,
 - İl Tüketici Hakem Heyetlerinin kuruluşu, işleyişi ile ilgili işlemleri yürütmek, İlçe Tüketici Hakem Heyetlerinin koordinasyonunu sağlamak,
 - Tüketicilerin aydınlatılması ve bilgilendirilmesi amacıyla, toplantı, panel, konferans vb. düzenlemek, mevzuatla ilgili değişiklikleri duyurmak,
 - 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun ile mülga 4077 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanuna göre tüketici başvurularını inceleyerek, tüketici hakem heyetinde görüşülecek şekilde hazırlamak,
 - Tüketici İl Hakem Heyetinin toplantı gündemini belirlemek ve üyelere duyurmak,
 - Tüketici İl Hakem Heyetince alınan kararları karar defterine sırasına göre yapıştırıp, köşelerinden mühürlemek ve karar defterini muhafaza etmek,
 - Tüketici hakem heyetinde alınan kararlara ilişkin tebligat ücretlerini takip etmek,
 - Kanun ve Yönetmelikle belirlenen belgeleri düzenleyip ilgililere vermek,
 - İl ve ilçe tüketici hakem heyetlerinin dönem raporlarını ve istenen istatistiki bilgileri hazırlayarak Bakanlığa göndermek,
 - TÜBİS'in işleyişi ile ilgili her türlü iş ve işlemleri yerine getirmek,
 - Ticaret.Net işleyişi ile ilgili iş ve işlemleri yürütmek,
 - 6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun uygulamasıyla yapılan denetim işleri kapsamında;
- v. Satıcı ve sağlayıcıların, satmış oldukları mal ve hizmetlere ilişkin etiket, fiyat ve tarife listesi, satış sonrası hizmetler, garanti belgesi, tanıtma ve kullanma kılavuzu gibi konularda mevzuat kapsamında denetlenmesi işlemlerini yürütmek,
- v. İlgili mevzuat uyarınca, iş yeri dışında satış yapmak isteyen gerçek veya tüzel kişiler için iş yeri dışında satış yetki belgesi vermek,

Grafik 3. Tüketici Hakem Heyeti Karar İstatistiği

2025 yılı içerisinde Tüketici Hakem Heyetine toplamda 1.689 adet başvuru yapılmış olup, 1.097 adet lehte, 520 adet aleyhte ve 45 adet görevsizlik olmak üzere toplam 1.662 adet karar yazılmıştır.

B) “Türkiye Geneli Cumhuriyetimizin Yüzüncü Yılında Tüketici Hakları” konulu Ortaokullar Arası Resim Yarışması düzenlendi.

2023-2024 Eğitim ve Öğretim yılında Ticaret Bakanlığı Tüketicinin Korunması ve Piyasa Gözetimi Genel Müdürlüğünce, milli eğitimin temel amaçları doğrultusunda, ortaokul düzeyindeki öğrencileri bilinçli tüketim ve tüketici hakları konusunda bilinçlendirmek, bu konularda farkındalık yaratmak, sanatsal çalışmalar ve kalıcı eser bırakmaya özendirmek amacıyla tüm Türkiye’de resmi ve özel okullarda düzenlenen “Türkiye Geneli Cumhuriyetimizin Yüzüncü Yılında Tüketici Hakları” konulu Ortaokullar arası resim yarışmasında İl bazlı yapılan değerlendirme sonucunda yarışmalara eser gönderen illerden İl Birinci olarak ödüle layık görülen eserler belirlenmiştir.

Ticaret Bakanlığındaki seçici Jüri tarafından, illerden gönderilen resimlerin il bazlı yapılan değerlendirme neticesinde Sinop Boyabat Hamit Tekin Ortaokulu 8 nci sınıf öğrencisi Nisanur ALTAŞ’ın yapmış olduğu eser Sinop İl Birincisi olarak seçilmiş ve ödül almaya hak kazanmıştır.

Bu kapsamda 16.01.2025 tarihinde İl Müdürümüz Sayın Yavuz Selim AYKAN'ın da hazır bulunduğu Sinop Valiliği Toplantı Salonunda yapılan törenle Sinop İli Birincisi seçilerek ödül kazanan öğrencimiz Nisanur ALTAŞ'a hediyesi Sinop Vali Yardımcısı Sayın Abdullah YÜKSEL tarafından kendisine takdim edildi. Ayrıca Bakanlığımız tarafından ödül kazanan Okula takdim edilmek üzere gönderilen Teşekkür Plaketi de Boyabat Hamit Tekin Ortaokulu Müdürü Tunçay UTKU'ya takdim edilmiştir.

Başta Öğrencimiz Nisanur ALTAŞ olmak üzere, yarışmaya katılım sağlayan tüm öğrencilerimizi bir kez daha tebrik ediyor, başarılarının devamını diliyoruz.

C) Sinop İl Tüketici Hakem Heyeti Başkanlığı 2025 Yılı İstatistikleri

Tüketici hakem heyetlerine e-Devlet üzerinden başvuru yapma imkânı bulunurken Tüketici Bilgi Sistemi aracılığıyla tüketiciler elektronik ortamda başvurularını kolay bir şekilde tüketici hakem heyetlerine ulaştırabiliyor. Bu kapsamda, 2025 yılında tüketici hakem heyetlerine yapılan 1688 adet başvurulardan %58,53'ü (988 adet başvuru) e-Devlet Kapısı üzerinden gerçekleştirilirken elektronik başvuru yönteminin tüketiciler tarafından tercih edilir olduğu gözlemlenmektedir.

Sinop İl Tüketici Hakem Heyeti Başkanlığı olarak 2025 Yılında 1688 adet başvuruda 19.436,416,00 TL'lik uyuşmazlığı karara bağladı. Tüketiciler ile satıcı veya sağlayıcılar arasında yaşanan uyuşmazlıkların çözümünde yargı dışı alternatif çözüm mercileri olarak oluşturulan tüketici hakem heyetleri 1995 yılından beri faaliyetlerine devam ediyor. Tüketici hakem heyetleri uyuşmazlıkların adil, hızlı, basit ve olabilecek en az masrafla çözümüne imkan sağlarken, aynı zamanda yargı mercilerinin üzerindeki iş yükünü de önemli ölçüde azaltıyor.

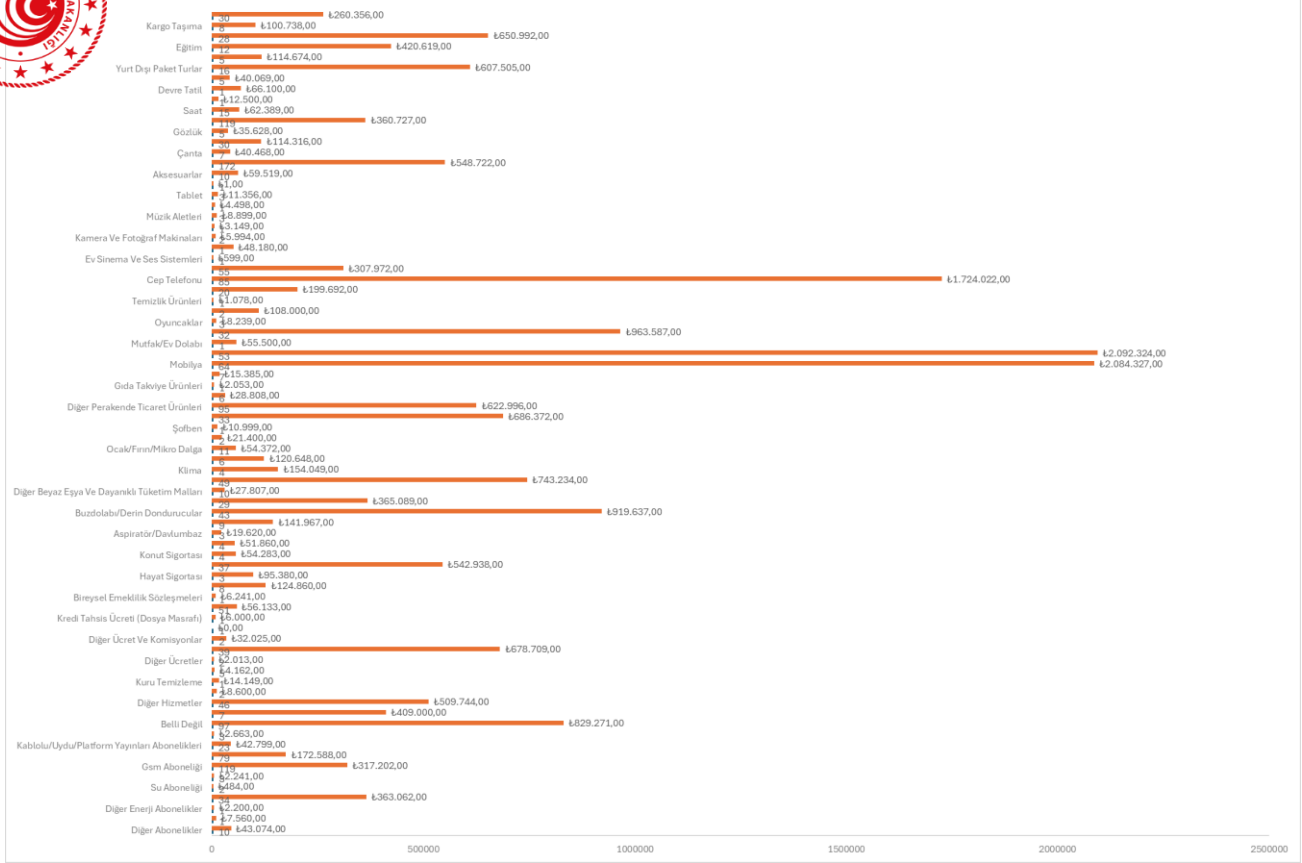
1995 yılından bugüne kadar, 28 yılda yaklaşık 17 milyon uyuşmazlık yargıya intikal etmeden tüketici hakem heyetleri tarafından karar bağlandı. 2025'te 19.436,416,00 TL tutarında 1688 başvuru için karar verildi.

Tüketiciler ile satıcı veya sağlayıcılar arasında yaşanan uyuşmazlıkların çözümünde yargı dışı alternatif çözüm mercileri olarak oluşturulan Tüketici Hakem Heyetleri 1995 yılından beri faaliyetlerine devam ediyor. Tüketici hakem heyetleri uyuşmazlıkların adil, hızlı, basit ve olabilecek en az masrafla çözümüne imkân sağlarken, aynı zamanda yargı mercilerinin üzerindeki iş yükünü de önemli ölçüde azaltıyor.

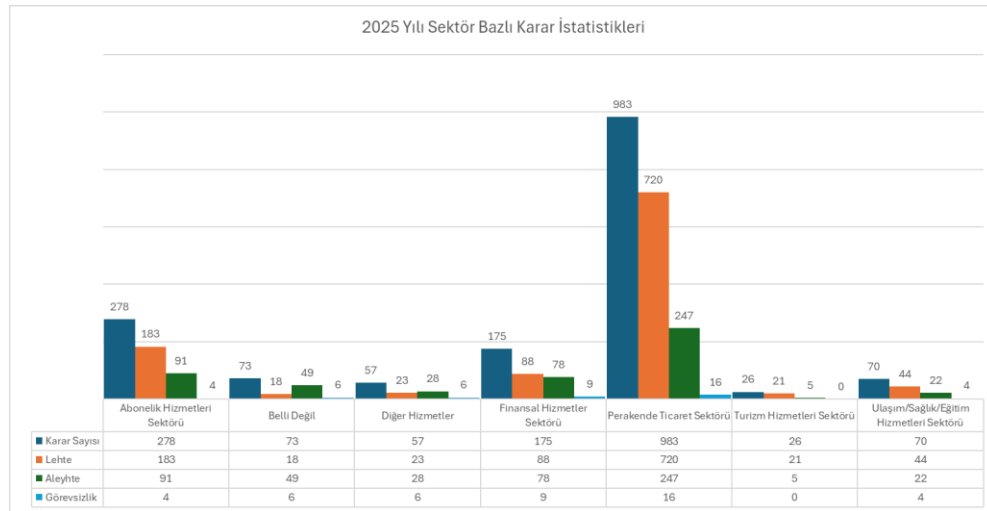
Grafik 4. 2025 Yılı Şikayet Başvuru İstatistikleri

2025 Yılı Şikayet Başvuru İstatistikleri

İlimizde 2025 yılında tüketiciler tarafından şikâyeti en fazla yapılan ürün ve hizmet grubu başta 172 adet ile ayakkabı , 119'şar adet gsm aboneliği ve kıyafet olmak üzere sırasıyla 95 adet ile diğer ev elektroniği ürünleri , 85 adet ile cep telefonu , 79 adet ile internet aboneliği , 64 adet ile mobilya, 53 adet ile motorsiklet , 49 adet ile elektrik süpürgesi ve 43 adet ile buzdolabı başvurusu yapılmıştır.

Grafik 5. 2025 Yılı Sektör Bazlı Karar İstatistikleri

Sektör bazında değerlendirildiğinde ise en çok başvuruları sonuçlanan; 983 adet ile perakende ticaret sektöründe kayıtlara geçti. Bunu sırasıyla; 278 adet ile abonelik hizmetleri sektörü (kredi kart aidatları, kredi işlemleri vb.), 175 adet ile finansal hizmetler sektörü, 70 adet ile Ulaşım/sağlık/egitim hizmetleri sektörü, 57 adet ile diğer hizmetler (tadilat, terzi vb.), 26 adet ile turizm hizmetler sektörüne ilişkin faaliyetlere yönelik başvuruların kararları takip etti.

D) 15-21 Mart Tüketici Koruma Haftası

15-21 Mart “Tüketiciyi Koruma Haftası” nedeniyle Ticaret İl Müdürümüz Sayın Yavuz Selim AYKAN ve İl Tüketici Hakem Heyeti olarak Sinop Vali Yardımcısı Sayın Abdullah YÜKSEL'i makamında ziyaret ettiler.

Ziyarete kurumun çalışmaları hakkında bilgi veren Ticaret İl Müdürümüz Sayın Yavuz Selim AYKAN, 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun uyarınca, tüketici işlemleri ile tüketiciye yönelik uygulamalardan doğabilecek uyuşmazlıklara çözüm bulmak amacıyla, il merkezlerinde Ticaret İl Müdürlüğü bünyesinde kurulan Tüketici Hakem Heyetimize 104 Bin Türk Lirası'nın altında bulunan uyuşmazlıklarda başvuru yapılabilmektedir. Vatandaşlarımızı korumak amacıyla yaşadığı tüketici uyuşmazlığının çözümü için tüketici hakem heyetlerine başvuru yapmak isteyen vatandaşlarımız, Kaymakamlıklara veya tüketici hakem heyetlerine giderek başvurularını bizzat elden yapmak yerine, elektronik ortamda e-Devlet kapısı üzerinden TUBİS aracılığıyla da (<https://www.turkiye.gov.tr/tuketici-sikayeti-uygulamasi>) gerçekleştirebileceklerdir.” Hatırlatmasını yapan İl Müdürümüz Aykan, Sinop'daki müracaat sayısı, yapılan denetimler, karara bağlanan dosya sayısı, tüketici lehine sonuçlanan dosya sayısı gibi istatistiki bilgiler aktardı.

Aykan: “Sinop Tüketici Hakem Heyeti insan odaklı bir hizmet anlayışıyla tüm tarafların haklarının korunması hususunda hassasiyeti temel ilke kabul etmektedir. Rahat, kolay ve masrafsız çözüm organı olan hakem heyetlerinin kararları icra ve iflas kanuna tabi olup, uyuşmazlığın çözümü için hakem heyeti kararları kesin ve bağlayıcıdır. Bir toplumun sosyal, kültürel ve ekonomik anlamda gelişebilmesinin temel ilkesi, bilinçli tüketim kültürüdür. İlimizde nihai durum itibarıyla tüketici bilinci iyi düzeyde gelişmektedir. 15-21 Mart Tüketiciyi Koruma Haftası münasebetiyle İlimiz genelinde İl Müdürlüğümüzce tüketici bilincini geliştirmek, Tüketici Hakları, Tüketici Bilinci ve Hak Arama Yolları konulu bilgilendirme çalışmaları yürütülmektedir” dedi.

“Tüketiciyi Koruma Haftası” nedeniyle gerçekleşen ziyaretten duyduğu memnuniyeti ifade eden Vali Yardımcısı YÜKSEL :

“Yaşadığımız dünyada hızla değişen ve çeşitlenen ihtiyaçlar ve artan rekabet ortamından dolayı tüketici bilincinin artırılması ve tüketicinin korunması konuları önemli hale gelmiş ve özel bir hukuk dalı olan tüketici hukuku hayatımıza girmiştir. Tüketicinin korunmasına yönelik ülkemizde alınan hukuki tedbirler neticesinde, tüketicilere dünya standartlarında koruma sağlanmış ve tüketicilerin hak arama yolları kolaylaştırılmıştır. Ekonomik yapının ayakta kalması, hem üreticilerimizin hem de tüketicilerimizin korunduğu bir sistem ile mümkündür. Üreticiler ile tüketiciler arasındaki dengenin mümkün olan en adaletli biçimde oluşmasını sağladığınız için sizlere teşekkür ediyorum. Bu vesileyle İl Tüketici Hakem Heyetimize çalışmalarında başarılar diliyor, tüm vatandaşlarımızın Tüketici Haftasını kutluyorum” dedi.

E) Piyasa Gözetimi ve Denetimine İlişkin Faaliyetler

Valiliğimiz koordinesinde gerçekleştirilen yılbaşı öncesi denetimler kapsamında, fahiş fiyat artışının önlenmesi ve etiket kontrollerinin yapılması amacıyla, Bakanlığımız ve Valiliğimizin talimatları doğrultusunda Ticaret İl Müdürlüğü denetim ekiplerimizce 15-31 Aralık 2025 tarihleri arasında; Sinop İl Merkezinde ve ilçelerinde faaliyet gösteren marketlerde, yeme içme yerlerinde ve giyim mağazalarında denetim gerçekleştirilmiştir.

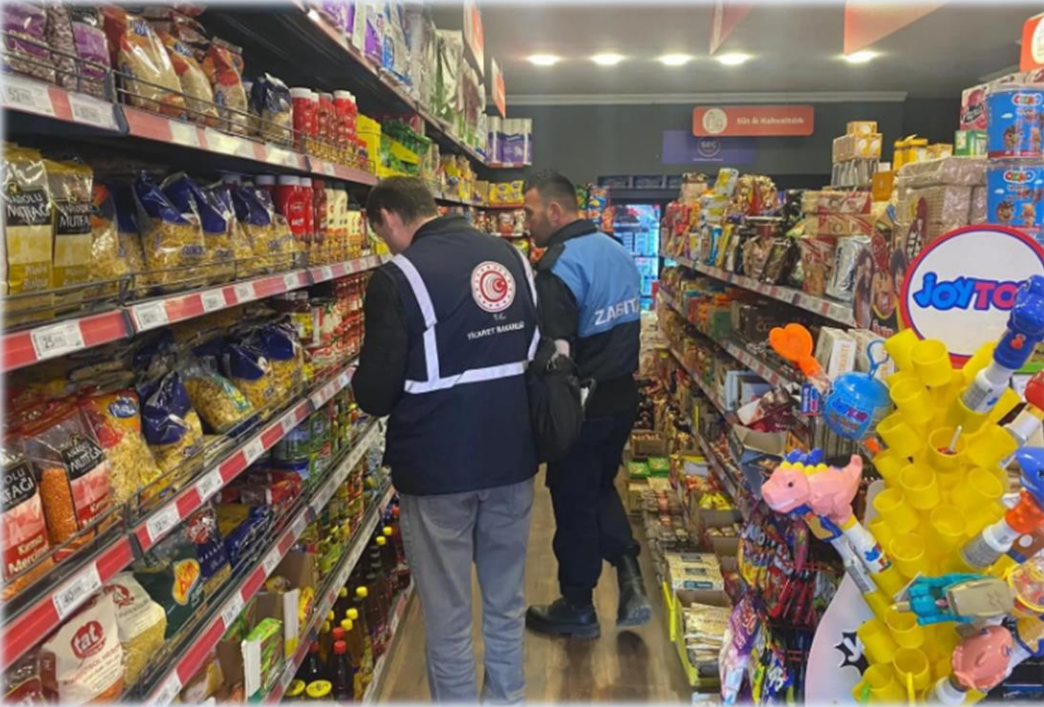
2025 yılını uğurlarken Aralık ayının son haftasında; pasta, tatlı, çerez, giyim, kozmetik ve hediyelik eşya satışı yapılan işletmelerde denetimler yapıldı. 15-31 Aralık tarihlerinde ilimiz merkezinde yeralan işletmeler ile Boyabat, Gerze, Ayancık ve Türkeli ilçelerindeki işletmeler denetlendi.

60 markette 556 adet ürün, 22 kafe/restoran da 667 adet ürün ve 23 diğer işletmede ise 210 adet ürüne olmak üzere toplam 105 adet işletmede toplam 1.433 adet ürün denetimi gerçekleştirildi. 2 markette ihlal tespit edildi ve toplam 6.332,00-TL tutarında cezai işlem uygulandı.

Haksız Fiyat Değerlendirme Kuruluna sevk edilmek üzere 6 işletmeden savunma talep edildi.

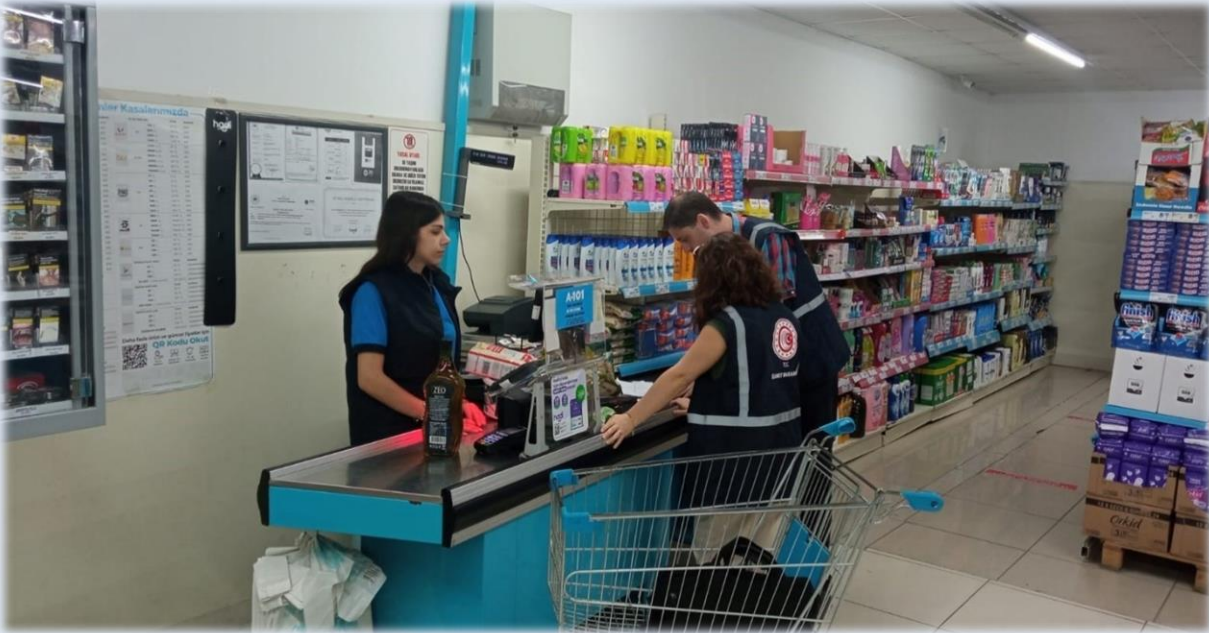
Bakanlığımız ve Valiliğimiz talimatları ile haksız fiyat artışları ile fiyat etiketlerinde yer verilen göstermelik, aldatici ve yanıltıcı indirimlerin neden olduğu tüketici mağduriyetlerinin önlenmesi amacıyla denetimlerimiz devam etmektedir.

Sinop'ta fahiş fiyat ve yanıltıcı etiket denetimi

Tablo 11. Denetim Verileri

2025 YILI		
DENETİM FAALİYETLERİ		
	DENETLENEN FİRMA SAYISI (adet)	DENETLENEN ÜRÜN SAYISI (adet)
FİYAT ETİKETİ	2.256	48.707
GARANTİ BELGESİ	169	845
TANITMA KULLANMA KILAVUZU	169	845
HAKSIZ FİYAT ARTIŞI	385	1.364
DİĞER DENETİMLER	524	4.564
TOPLAM	3.503	56.325

II. DIŞ TİCARET

A)İhracat Yapılan İlk 10 Ülke Hakkında Bilgiler

**Tablo 12. Kanuni Merkezleri Sinop İlinde Bulunan İhracatçı Firmaların
Ülke Bazlı İhracat Verileri (1000 \$)**

ÜLKE	DEĞER (USD)
Almanya	4.442,77
Gürcistan	3.955,79
Romanya	2.925,35
Rusya Federasyonu	1.982,79
Birleşik Devletler	1.940,17
Libya	1.701,31
Mısır	1.574,68
Polonya	1.569,92
Birleşik Krallık	1.359,59
Fas	1.037,34
Toplam	22.489,72
Diğer Ülkeler	14.567,00
GENEL TOPLAM	37.056,72

Kaynak: Karadeniz İhracatçı Birlikleri

B) İhracat Yapılan 10 Ürün Hakkında Bilgiler

Tablo 13. Kanuni Merkezleri Sinop İlinde Bulunan İhracatçı Firmaların Sektör Bazlı İhracat Verileri (1000 \$)

SEKTÖR	DEĞER (USD)
Demir, Demir Dışı Metaller, Adi Metaller	12.261,96
Makine ve Aksamları Sektörü	8.582,20
Otomotiv Sanayi	6.245,88
Konfeksiyon	3.295,67
Kimya	2.165,44
Toprak Sanayi Ürünleri	1.619,67
Canlı Hayvan, Hayvansal Ürünler, Süt ve Su Ürünleri	964,14
Ağaç ve Oman Ürünleri	739,55
Yaş Meyve Sebze Ürünleri, Turunçgiller, Çay	282,24
Hububat, Bakliyat ve Yağlı Tohumlar	241,60
Toplam	36.398,35
Diğer Sektörler	658,37
Genel Toplam	37.056,72

Kaynak: Karadeniz İhracatçı Birlikleri

Tablo 14. 2025 Yılı Sinop İli İhracat ve İthalat Verileri (Değer 1.000\$)

	OCAK	ŞUBAT	MART	NİSAN	MAYIS	HAZİRAN	TEMMUZ	AĞUSTOS	EYLÜL	EKİM	KASIM	ARALIK
İHRACAT	3.661	2.824	3.762	3.565	3.443	3.464	4.172	4.649	3.897	4.990	4.178	
İTHALAT	911	689	1.252	597	1.409	274	572	424	203	367	850	

Toplam İhracat : 42.605 \$

Toplam İthalat : 7.548 \$

Firmaların üretim yerlerini esas alan il ihracat istatistiklerine göre 2025 yılında Sinop ilinden 164 Milyon Doları aşan sadece hayvansal ve su ürünleri olmak üzere yüksek bir genel değerde ihracat işlemi gerçekleştirilmiştir.

Sinop ilinden yapılan ihracat kapsamındaki ürün grupları incelendiğinde ise ilin sahip olduğu hammadde ürün grupları (su ürünleri, ağaç ve orman ürünleri, balık unu vb.) ile ilde öne çıkan başat sektörlerle (su ürünleri, plastik ürünleri, tarım ve orman makineleri, çatal-bıçak takımı ile el aletleri vb.) ait ürün gruplarının ön plana çıktığı görülmektedir.

Sinop iline yapılan ithalat kapsamındaki ürün grupları incelendiğinde ise teknoloji düzeyi yüksek ürünlerin üretiminin artırılmasının gerekliliğinin önem arz ettiği değerlendirilmektedir.

III. ÜRETİM

1. TARIM SEKTÖRÜ

A) Tarım Sektörünün Yapısı ve Gelişimine Yönelik Görüş ve Değerlendirmeler

Sinop ili genelinde tarım, hayvancılık ve su ürünleri sektörleri, kırsal ekonomik canlılığın ve yerel kalkınmanın en temel itici gücü olma özelliğini korumaktadır. Ancak kentin sahip olduğu bu yüksek tarımsal potansiyel, sınai ve ticari bir değere dönüşme aşamasında birbiriyle bağlantılı yapısal, demografik ve operasyonel kronik sorunlarla karşı karşıya kalmaktadır. Sektörün geleceğini ve sürdürülebilirliğini tehdit eden bu sorunların doğru analiz edilmesi, 2025 yılı ve sonrasına yönelik yeni stratejik hamlelerin belirlenmesi açısından büyük önem arz etmektedir.

Kırsal üretim yapısındaki en temel tıkanıklık, tarımsal üretimde modern ve profesyonel yaklaşımlardan ziyade geleneksel aile tipi işletmeciliğinin halen baskın bir şekilde hakimiyetini sürdürmesidir. Bu durum saha operasyonlarında ciddi verimlilik kayıplarına yol açmaktadır. Sektördeki hayvancılık işletmelerinin çok küçük ölçekli olması ve bu işletmeler arasındaki coğrafi mesafenin uzak olması sebebiyle, elde edilen çiğ sütün toplama ve nakliye işlemlerinde büyük organizasyonel sorunlar yaşanmaktadır. Benzer şekilde, rantabl bir bitkisel üretim faaliyetinin gerçekleştirilebilmesi için tarım arazilerinin uygun büyüklükte olması gerekirken, miras ve mülkiyet yapısı nedeniyle arazilerin çok parçalı olması verimliliği baltalamakta ve tarım arazilerinin günden güne üretim dışı kalarak azalmasına sebebiyet vermektedir. Bu yapısal zafiyetlerin üzerine, köylerin demografik yapısının değişmesine paralel olarak genç nüfusun sürekli azalması ve kırsalda yaşlı nüfusun kalması eklenmiştir. Bu durum, bitkisel ve hayvansal üretim faaliyetlerinde sahada çalışacak insan kaynağını ve üretken iş gücünü yetersiz kılmaktadır.

Ekonomik ve mali finansman boyutunda ise üreticiler ciddi bir maliyet kısılacı altında ezilmektedir. Tarımsal üretim süreçlerinde hayati önem taşıyan tohum, fidan, gübre, mazot, ilaç, alet-makine, sulama ve işçilik gibi her türlü girdi maliyetlerinin çok yüksek olmasına rağmen, üretilen tarımsal ürünlerin piyasadaki alım fiyatları son derece düşük kalmaktadır. İlde yeterli ve düzenli tarımsal üretimin yapılamaması, ham maddesini tarımdan karşılayan tarıma dayalı sanayi tesislerinin ham madde bulmakta zorlanmasına, düşük kapasitede çalışmasına ya da zamanla tamamen kapanma tehlikesiyle karşı karşıya kalmasına neden olmaktadır. Kentte ürün işleme, değerlendirme ve muhafazasına yönelik faaliyet gösteren tarımsal üretime dayalı gıda sanayi tesislerinin sayısı yeterli düzeyde değildir ve mevcut işletmelerin teknik yeterlilikleri ile modernizasyon seviyeleri düşük kalmaktadır.

Üretilen bitkisel ve hayvansal ürünlerin piyasa koşullarına nazaran çiftçiden son derece düşük fiyatlardan satın alınması, araçların üreten ve emek verenden daha fazla kazanmasına yol açmaktadır. Yereldeki yetiştirici birliklerinin ve tarımsal kooperatiflerin ekonomik olarak güçsüz olmaları, bu haksız fiyatlama mekanizmasına karşı üretici lehine bir çözüm üretilmesini imkansız kılmaktadır. Elde edilen tarımsal ürünlerin semt pazarlarına arzında ciddi problemler yaşanmakta, mevcut pazarlar modern görünümünden uzak kalmaktadır. Kentte modern bir meyve, sebze ve su ürünleri halinin bulunmayışı da üretim motivasyonunu baltamaktadır. Diğer taraftan Sinop, su ürünleri avcılığı ve yetiştiriciliği açısından ülkemizin lokomotif konumundadır. Ancak ilde bulunan balıkçı barınak sayılarının yetersiz olması, lojistik süreçleri aksatmaktadır. Bu nedenle barınak sayısının hızla artırılması, ayrıca mevcut barınakların hem su ürünleri avcılarının hem de yüksek kapasiteli su ürünleri yetiştiricilik tesislerinin lojistik ihtiyacını karşılayacak şekilde revize edilmesi gerekmektedir.

Bu yapısal sorunların çözümü adına, süt işleme tesislerinin süt toplama kapasitelerini artırmaya yönelik destekleme modelleri ivedilikle geliştirilip uygulanmalıdır. Hayvansal üretimde kaba ve kesif yem ihtiyacının uygun maliyetlerde üretilmesi ve temin edilmesi elzem olup, hayvancılık işletmeleri mümkün olduğunca kendi yemini kendisi yapabilecek şekilde planlanmalı ve tarımsal üretimde tüm girdi maliyetleri kabul edilebilir seviyelere çekilmelidir.

B) Bitkisel ve Organik Bitkisel Üretim Verileri

Tablo 15. Sinop İli Tarla Bitkileri Verileri

Ürün	2024		2025	
	Alan (da)	Üretim (Ton)	Alan (da)	Üretim (Ton)
Çeltik	30.095	24.752	37.769	30.418
Buğday (Diğer)	198.846	41.988	194.730	42.212
Arpa (Diğer)	24.863	4.106	30.065	4.465
Yonca (Y. Ot)	31.674	103.819	31.606	101.658
Yulaf (Y. Ot)	37.440	49.858	41.768	60.057
Korunga (Y. Ot)	572	702	576	598
Çavdar (Dane)	3.300	873	3.400	846
Fiğ (Y. Ot)	36.878	40.563	35.628	40.098
Mısır	23.144	6.002	23.677	6.480
Şekerpancarı	3.000	11.923	1.453	6.554
Fasulye (Kuru)	3.926	613	3.863	599
Diğer	34.446	88.881	41.334	109.822
Toplam	428.184	374.080	445.869	403.807

Tablo 16. Sinop İli Meyve Üretim Verileri

Ürün	2024			2025		
	Meyvelik Alanı (da)	Meyve Veren Ağaç Sayısı	Üretim (Ton)	Meyvelik Alanı (da)	Meyve Veren Ağaç Sayısı	Üretim (Ton)
Kestane	140	152.835	1.369	140	152.330	1.416
Fındık	19.284	884.826	1.423	17.654	930.883	1.448
Kiraz	866	68.915	1.818	866	68.150	1.766
Ceviz	7.685	97.305	1.227	7.503	98.182	1.279
Elma	2.729	170.047	6.279	2.627	167.166	6.042
Diğer	2.824	371.044	9.629	2.345	356.626	6.721
Toplam	33.528	1.744.972	21.745	31.135	1.773.337	21.299

Tablo 17. Sinop İli Sebze Üretim Verileri

Ürünler	2024		2025	
	Alan (da)	Üretim (Ton)	Alan (da)	Üretim (Ton)
Fasulye (Taze)	3.576	3.392	3.661	3.446
Domates	3.306	18.315	3.377	18.510
Hıyar (Sofralık)	2.399	11.050	2.461	11.237
Lahana (Beyaz)	271	753	293	915
Biber (Sivri)	825	2.798	865	2.900
Soğan (Taze)	284	568	277	557
Pırasa	633	1.803	636	1.766
Marul	562	798	558	785
Ispanak	864	1204	864	1172
Diğer	3.443	8.650	3.471	8.708
Toplam	16.163	49.331	16.463	49.996
+ örtü altı yetiştiricilik verisidir.				

Tablo 18. Organik Bitkisel Üretim Verileri

Süreç	Gerçek Çiftçi Sayısı	Gerçek Üretim Alanı (ha)	Doğal Toplama Alanı (ha)	Nadas Alanı (ha)	Toplam Alan (ha)	Üretim Miktarı (Ton)
Geçiş	0	0	0	0	0	0
Organik	4	28,50	0	0	0	36.000

Sinop ilinin engebeli topoğrafyası tarımsal üretim alanlarını sınırlandırırsa da kentin tarım ekonomisi, en geniş ekim ve üretim alanına sahip olan tarla bitkileri üzerinde yükselmektedir. İl genelinde ekilebilir tarım arazilerinin açık ara en büyük bölümü tarla tarımına ayrılmış olup; bu alanların merkezinde rekolte zenginliğiyle buğday, arpa ve arıca yem bitkilerinden yonca ve yulaf yer almaktadır. Özellikle işlemeli tarıma uygun geniş vadi tabanlarında yürütülen ve kenti Türkiye genelinde 6. sıraya taşıyan çeltik üretimi, tarla bitkileri alanı içerisinde il ekonomisinin en büyük ve başat tarımsal lokomotif olmaya devam etmektedir.

Buna karşılık, tarla tarımına ayrılan bu devasa arazilere kıyasla çok daha kısıtlı ve dar alanlarda yürütülen sebzeçilik ve meyvecilik faaliyetleri ise yüksek katma değer potansiyelleriyle öne çıkmaktadır. Kıyı şeridi ile nehir havzalarındaki sınırlı arazilerde yoğunlaşan örtü altı sebzeçilik ilin ihtiyacını karşılar; fındık, kestane ve ceviz gibi sert kabuklu meyve bahçeleri ile bakir topraklarda yürütülen organik bitkisel üretim, dar alanlarda dahi yüksek ekonomik getiri sağlayan en stratejik alt kollar olarak değer kazanmaktadır.

C) Ciro Büyüklüğüne Göre Hayvansal Üretim İşletmeleri

Tablo 19. Ciro Büyüklüğüne Göre Hayvansal Üretim İşletmeleri

İşletme Adı	Adresi
Gümüşdoğa Su Ürünleri Üretim İhracat ve İthalat AŞ	OSB/Sinop
Kemal Balıkçılık İhracat Ltd. Şti.	Dikmen /Sinop
Dalyan Su Ürünleri ve Gıda San. Nak. Tic. Ltd. Şti.	Dikmen /Sinop
Sürsan Su Ürünleri San. Tic. A.Ş.	Dikmen/Sinop
Sadıklar Soğuk Hava ve Su Ürünleri Tic.Ltd.Şti.	Dikmen/Sinop
Başoğlu Su Ürünleri San. Tic. Ltd. Şti.	OSB/Sinop
Seanop Su Ürünleri AŞ.	OSB/Sinop
Yıldız Kardeşler Ltd. Şti.	OSB/Sinop
Denizana Su Ürünleri San. Tic. Ltd. Şti.	OSB/Sinop
Örsan Havyacılık İşletmesi – Osman ÖR	Kabalı Köyü/Sinop

D) Bitkisel Üretim İşletmeleri

Bakanlığımız 2025 yılı Çiftçi Kayıt Sistemi verilerine göre ilimizdeki en büyük bitkisel üretim yapan ilk on işletmeye ait üretim alanı minimum 533 dekar ile maksimum 1.061 dekar arasındadır. Bu işletmelerimiz yetiştirdikleri ürün bakımından incelendiğinde hububat ve sebze ürünleri (çeltik, buğday, arpa, slajlık mısır, yonca, yulaf) üretimi yapmaktadır.

E) Üretici Örgütlerine ve Kooperatiflere Yönelik Bilgi ve İstatistikler

5996 Sayılı kanun kapsamında 3 Yetiştirici Birliği (Damızlık Koyun-Keçi Yetiştiricileri Birliği, Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği, Arı Yetiştiricileri Birliği) faaliyetlerine devam etmektedir.

Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği Merkez Lala Köyünde Süt Toplama Merkezi kurarak yerel pazarlara satış işlemlerini üretici lehine olacak şekilde pazarlamaktadır. 2025 yılında 290 ton süt toplanmıştır.

Arı Yetiştiricileri Birliği tarafından ortakların ürettiği arı ürünlerinin pazarlaması çalışmaları yapılmaktadır. 2025 yılında toplam 132 ton bal üretilmiştir.

İlimizde kurulu bulunan kooperatiflerin ilçelere ve kuruluş amaçlarına göre türleri tabloda gösterilmiştir.

Tablo 20. Tarımsal Amaçlı Kooperatiflerin İl Geneli Dağılımı

SIRA NO	İLÇESİ	T.K.K	SULAMA	SU ÜRÜNLERİ	TOPLAM
1	AYANCIK	24		2	26
2	BOYABAT	13	18		31
3	DİKMEN	5			5
4	DURAĞAN	7	7	1	15
5	ERFELEK	6			6
6	GERZE	6		1	7
7	MERKEZ	3	2	4	9
8	SARAYDÜZÜ	17		1	18
9	TÜRKELİ	8		2	10
	TOPLAM	89	27	11	127

F) Üretici Örgüt Sorun ve Çözüm Önerileri

1. Üretici Örgütleri ve Kooperatifçilik Sektörünün Yapısal Sorunları

Sinop ili genelinde kırsal kalkınmanın ve yerel sermaye birikiminin en temel taşlarından biri olan kooperatifçilik sektörü, üretim ve pazarlama süreçlerinde yapısal engellerle karşı karşıyadır. Bu sorunların başında mevzuattan kaynaklanan **Yasal Sorunlar** gelmektedir. Kooperatifçilik alanındaki yasal dağınıklık ve bütünleştirici tek bir kooperatifler yasasının bulunmayışı, farklı kooperatif türleri arasında fırsat eşitsizliklerine zemin hazırlamaktadır. Bu durum, kamu kaynaklarının kullanımından ortaklara karşı yükümlülüklerin yerine getirilmesine kadar yönetsel zafiyetlere neden olmaktadır. 1982 Anayasası'nın 171. maddesi devlete, üretimin artırılması ve tüketicinin korunmasını amaçlayan kooperatifçiliğin gelişmesini sağlayacak tedbirleri alma görevini yüklemiştir. Ancak kooperatiflerin kuruluş, sevk ve idare süreçlerinin üç ayrı bakanlık bünyesinde bölünmüş olması sahada ciddi bir **İdari ve Yönetim Sorunu** yaratmaktadır. Bakanlıklar arası bu çok başlı yapı, yönetsel süreçlerde yetki karmaşasına ve işleyişte karışıklığa sebebiyet vermekte, 1163 sayılı Kooperatifler Kanunu'nun içeriğinin netleştirilmesi ihtiyacını doğurmaktadır.

Sektörün sürdürülebilirliğini tehdit eden bir diğer kritik başlık ise **Eğitim Faaliyetleri** alanındaki eksikliklerdir. Ülkemiz genelinde ve paralel olarak Sinop ilinde kooperatifçilik eğitimi maalesef yetersiz, örgütsüz ve büyük ölçüde plansız yürütülmektedir. Geçmiş dönemlerde KOOP-GEP kapsamında ortaklara yer yer eğitimler verilmiş olsa da bu çalışmalar süreklilik arz etmekten uzak kalmıştır. Stratejik eylem planlarında ortakların ve üst yöneticilerin seminer, konferans, panel ve kurs gibi faaliyetlerle eğitilmesinin önemi vurgulanmış olsa da bu hedefler sahaya tam olarak yansıtılamamıştır. Ortaklarda kurumsal aidiyet ve modern kooperatifçilik bilincinin yerleşmemiş olması, demokratik yönetim ilkelerinin işletilmesini engellemekte ve örgütlerin ticari başarı yakalamasının önüne geçmektedir.

Stratejik tıkanıklığın en derinden hissedildiği alan ise şüphesiz **Ekonomik Sorunlardır**. Kooperatiflerin en büyük gelir kaynağını ortaklarından sağladıkları sermaye katkıları ve ticari yaşamdaki iştirakleri oluşturmaktadır. Ancak Sinop özelinde bakıldığında, finansal açıdan derin bir kutuplaşma mevcuttur. Bir tarafta kırsalda ayakta durmaya çalışan, hiçbir geliri ve iştiraki bulunmayan küçük köy kalkınma kooperatifleri yer alırken; diğer tarafta ülke çapında onlarca iştiraki ve devasa bütçesi olan Tarım Kredi veya Tarım Satış kooperatifleri bulunmaktadır. Bu keskin ayrım, ekonomik fırsatlara ve kamu desteklerine erişimde adil olmayan bir rekabet ortamı yaratarak yerel kooperatiflerin pazar dışında kalmasına yol açmaktadır.

2. Stratejik Çözüm Önerileri ve Politika Tavsiyeleri

Sinop'taki üretici örgütlerinin idari, yasal, ekonomik ve eğitsel kısıtlarını ortadan kaldırarak sektörü canlandırmak adına şu stratejik çözüm önerilerinin hayata geçirilmesi gerekmektedir:

- **Yasal Mevzuatın Netleştirilmesi ve İdari Bütünlük:** Üretici örgütleri arasında yaşanan fırsat eşitsizliğini ve yetki karmaşasını gidermek adına, 1163 sayılı Kooperatifler Kanunu'nun içeriği çağın gereksinimlerine göre net olarak yeniden belirlenmelidir. Üç ayrı bakanlığa bölünmüş olan idari yapının basitleştirilmesi, bürokratik süreçlerin azaltılması ve devlet-kooperatif iş birliğinin tek bir merkez üzerinden yürütülmesi sağlanmalıdır.
- **Ekonomik Fırsat Eşitliği ve İştirak Desteği:** Finansal olarak zayıf olan yerel tarımsal kalkınma ve köy kooperatiflerinin ekonomik yaşamda daha etkin rol alabilmesi sağlanmalıdır. Tarım Kredi ve Tarım Satış kooperatiflerinin sahip olduğu finansal, lojistik ve teknolojik avantajlara benzer şekilde yerel küçük kooperatiflerin de erişebilmesi için hukuki düzenlemeler yapılmalıdır. Sinop bünyesindeki kooperatiflerin ortak pazarlama ağları ve işleme tesisleri kurabilmesi amacıyla hibe programları tasarlanmalıdır.
- **Eğitim Seferberliği ve Toplumsal Farkındalık:** Kooperatifçilik eğitimindeki yetersiz ve plansız yapıyı kırmak adına il genelinde geniş kapsamlı bir eğitim seferberliği başlatılmalıdır. Ortaklara ve yöneticilere yönelik kurumsal yönetim, e-ticaret ve pazarlama konularında seminer, konferans ve kurslar periyodik hale getirilmelidir. Ayrıca kooperatif kavramı daha ilkökul çağlarındaki çocuklara çeşitli eğitici materyallerle tanıtılmalı, bu farkındalık örgün eğitim kurumlarında yaygınlaştırılarak kolektif üretim mantığı erken yaşta aşılanmalıdır.

2.SANAYİ SEKTÖRÜ

A)Sanayi Sektörünün Yapısı ve Gelişimine Yönelik Görüş ve Değerlendirmeler

Genel Sınai Yapı ve İşletme Ölçekleri

Sinop ili sanayisi, ağırlıklı olarak yörenin sahip olduğu orman emvali, deniz ürünleri ve toprak gibi zengin doğal kaynakları ham madde olarak kullanan bir sektörel mimariye sahiptir. İl genelinde sanayi siciline kayıtlı 473 sanayi işletmesi faaliyet göstermekte olup, bu yatırımların çok büyük bir kısmı küçük ve orta ölçekli işletmelerden (KOBİ) oluşmaktadır.

Sermaye Yapısı ve Finansman Kısıtları

Geçmiş dönemlerde kolektif iş yapma kültürünün geliştirilememesi nedeniyle, ildeki sanayi yatırımları genel olarak firmaların kendi bireysel öz sermayelerine dayalı olarak şekillenmiştir. Bu durum, işletmelerin kaldıraç etkisinden yararlanamamasına ve büyüme süreçlerinin yavaş seyretmesine neden olurken; üretim yapısının da ağırlıklı olarak düşük ve orta-düşük teknoloji seviyesinde kalmasına yol açmaktadır.

Sektörel Yoğunluk ve İstihdam Dengesi

Sanayinin sektörel dağılımı işletme sayısı bakımından incelendiğinde gıda (%24,31), ağaç-mantar ürünleri (%15,05) ve taş-toprağa dayalı sanayi (%14,35) ilk üç sırayı paylaşmaktadır. İstihdam gücü açısından bakıldığında ise tekstil ve giyim sektörü 3.189 çalışan (%33,24) ile ilin açık ara en büyük lokomotifidir. Onu, tamamı hammadde zenginliğine sahip Boyabat ilçesinde kümelenen taş-toprak sanayisi (%22,30) ve gıda sektörü (%12,17) izlemektedir.

Su Ürünleri Sanayisinin İhracat Gücü

İlin gıda sanayisinde özellikle su ürünleri sektörü çok stratejik bir yere sahiptir; ağ-kafeslerde yürütülen Türk Somonu yetiştiriciliği yıllık yaklaşık 66.000 ton seviyesine ulaşmıştır. Bu ürünler modern tesislerde işlenerek Rusya, Ukrayna ve Japonya gibi ülkelere ihraç edilmektedir.

Alternatif Deniz Ürünleri ve Katma Değer

Ayrıca geleneksel hamsi avcılığından elde edilen balık yağı ve unu, kozmetik ve yem sanayisi için dış pazarlara sunulmaktadır. Deniz salyangozu ve deniz hıyarı gibi alternatif deniz canlıları da işlenerek uluslararası pazarlara ticari değer olarak kazandırılmaktadır.

Tekstil ve Ağaç Ürünleri Sektörleri

İstihdamın lideri olan tekstil sektörü ise Merkez OSB ve Gerze ilçesinde yoğunlaşarak uluslararası büyük markalara üretim yapmakta ve ile ciddi bir rekabet avantajı sağlamaktadır. Bu alanda yurt dışı pazara yönelik sim (metalize) iplik üreten özel nitelikli tesisler de dikkat çekmektedir.

Geleneksel Sanayi Kollarında Dönüşüm

Bölgenin zengin orman varlığını değerlendiren ağaç sanayisi yapısal kereste, papeler ve panel levha üretimine odaklanırken; Boyabat'taki taş-toprak sanayisi ise son yıllarda otomasyon ve ürün çeşitliliğiyle kabuk değiştirerek ihracata yönelmiştir.

Organize Sanayi Bölgelerinin Durumu

İldeki planlı sanayi faaliyetleri Merkez ve Boyabat Organize Sanayi Bölgeleri üzerinden yürütülmektedir. Sinop Merkez OSB'de planlanan 65 parselin 64'ü tahsis edilmiş olup 45 firma faal olarak üretim yapmaktadır. Gelişme aşamasındaki Boyabat OSB'de ise 6 firma aktif üretimde faaliyetlerini sürdürmektedir.

Boyabat OSB Genişleme Hamlesi

Boyabat OSB için Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın 7 Mayıs 2024 tarihinde onayladığı revizyon imar planıyla sanayi parsel sayısı 21'den 61'e çıkarılmıştır. Parsel alanı ise iki katından fazla artarak 218.549 m²'den 493.976 m²'ye ulaştırılmıştır. Bu genişleme hamlesinin 2025 yılı ve sonrasında bölgeye yeni yatırımları çekmesi beklenmektedir.

Büyüme Engelleri ve Devlet Teşvikleri

Sinop sanayisinin arzulanan ivmeyi yakalamasının önündeki en büyük engeller; ilin iç pazarlara olan coğrafi uzaklığı, nüfus azlığına bağlı iş gücü kısıtları, topoğrafik nedenlerle yeni sanayi alanlarının darlığı ve deniz ulaşımı imkânlarından lojistik anlamda yeterince yararlanılamamasıdır. Bununla birlikte Sinop, devlet yardımları kapsamında sağlanan KDV istisnası, gümrük vergisi muafiyeti, vergi indirimi, sigorta primi işveren hissesi desteği ve yatırım yeri tahsisı gibi çok güçlü teşvik avantajlarına sahiptir. Sonuç olarak, bu teşviklerin itici gücü ve Boyabat OSB'deki yeni parsel genişlemeleriyle birlikte lojistik kanalların efektif kullanılması, Sinop sanayisinin gelecekteki gelişim yönünü tayin edecek kritik başarı faktörleridir.

B) Sanayi İşletmelerine İlişkin Bilgi ve İstatistik

Sinop ilinde sanayi siciline kayıtlı **473 sanayi işletmesi** mevcut olup, yatırımlar çoğunlukla Merkez İlçe, Boyabat, Gerze, Ayancık, Türkeli ve Durağan ilçelerinde yoğunlaşan küçük ve orta ölçekli işletmelerden oluşmaktadır. İl içi ortaklık girişimlerinin olumsuz sonuçlanması nedeniyle yatırımlar genellikle yatırımcıların kendi öz sermayesine dayanmaktadır. İl ayrıca gümrük vergisi muafiyeti, KDV istisnası, faiz ve vergi indirimleri gibi devlet yardımı avantajlarına sahiptir.

Sanayinin sektörel dağılımında ilk sırayı **%24,31 ile gıda**, ikinci sırayı **%15,05 ile ağaç ve mantar**, üçüncü sırayı ise **%14,35 ile metalik olmayan mineral ürünler** sanayisi almaktadır. İstihdamın çalışan sayısına göre dağılımı ise sırasıyla; **giyim eşyaları 3.189 (%33,24)**, **metalik olmayan mineral ürünler 2.139 (%22,30)**, **gıda ürünleri 1.168 (%12,17)**, ağaç ve mantar ürünleri 550 (%5,73), kauçuk ve plastik ürünler 538 (%5,61), metal ürünler 461 (%4,81), makine ve ekipmanlar 348 (%3,63), kimyasal ürünler 249 (%2,60), tekstil ürünleri 217 (%2,26) ve mobilya 193 (%2,01) şeklindedir.

Tablo 21. Sanayi Sektöründe İstihdam Payı

<i>Sektör</i>	<i>Çalışan Sayısı</i>	<i>İl Payı (%)</i>
Giyim Eşyaları	3.189	33,24
Metalik Olmayan Mineral Ürünler	2.139	22,30
Gıda Ürünleri	1.168	12,17
Ağaç ve Mantar Ürünleri	550	5,73
Kauçuk ve Plastik Ürünler	538	5,61
Metal Ürünler	461	4,81
Makine ve Ekipmanlar	348	3,63
Kimyasal Ürünler	249	2,60
Tekstil Ürünleri	217	2,26
Mobilya	193	2,01

C) Organize Sanayi Bölgelerine İlişkin Bilgi ve İstatistikler

Sinop ilinde ve Boyabat ilçesinde olmak üzere 2 adet faal organize sanayi bölgesi bulunmaktadır.

Sinop Organize Sanayi Bölgesi

İl genelinde planlı sanayileşmenin en önemli merkezi olan Sinop Merkez OSB, toplam **102,3 hektar** arazi büyüklüğüyle en geniş sınai üretim havuzunu oluşturmaktadır. Bölge içerisinde planlanan **65 parselin tamamı (65 adet) firmalara tahsis edilmiş** olup, mekânsal olarak **%100 doluluk oranına** ulaşmıştır ve sahada boş parsel bulunmamaktadır. Tahsis edilen bu alanlarda güncel durum itibarıyla **47 firma faal olarak üretim** faaliyetlerini kesintisiz sürdürürken, geri kalan **18 parselde ise proje ve inşaat** aşamasındaki yatırımların hayata geçirilmesine yönelik çalışmalar aktif olarak devam etmektedir.

Boyabat Organize Sanayi Bölgesi

İlin taş-toprak sanayisi ve hammadde zenginliğiyle öne çıkan üretim üssü Boyabat OSB, **73,6 hektarlık** bir alan üzerinde konumlanmıştır. Bölge bünyesinde planlanan toplam **35 sanayi parselinin 15 adedi yatırımcılara tahsis edilmiş** olup, OSB'nin mevcut **doluluk oranı %43** seviyesindedir. Henüz tahsis edilmemiş **20 boş parselin** yeni yatırımlar için büyük bir potansiyel sunduğu bölgede; mevcutta **7 firma faal olarak üretim** hatlarını çalıştırmakta, **8 parselde ise proje ve inşaat** süreçleri yürütülmektedir.

Tablo 22. Sanayi Siteleri Veriler

Sıra No	Sanayi Sitesinin Adı	Toplam İşyeri Sayısı	Dolu İşyeri Sayısı	Boş İşyeri Sayısı	Doluluk Oranı
1	Sinop Ayancık Sanayi Sitesi	100	100	0	%100
2	Sinop Boyabat Sanayi Sitesi	302	302	0	%100
3	Sinop Gerze Sanayi Sitesi	149	149	0	%100
4	Sinop Merkez Sanayi Sitesi	200	200	0	%100
5	Sinop II. Kısım Sanayi Sitesi	138	138	0	%100
6	Boyabat İnşaatçılar ve Marangozlar Sanayi Sitesi	50	İnşaat Halinde		
7	Durağan Sanayi Sitesi (Özel)	24	İnşaat Halinde		
8	Erfelek Sanayi Sitesi (Özel)	78	28	50	%36
Toplam		1.041	917	50	%88

D)Sektörün Sorunlarına Yönelik Görüş ve Çözüm Önerileri

1. Yapısal Durum Analizi: Güçlü ve Zayıf Yönlerin Değerlendirilmesi

Sosyal Refah ve Beşeri Sermaye: Sinop ilinde işsizlik oranının düşük seyretmesi ve akademik bir dinamizm üreten Sinop Üniversitesi'nin varlığı, kalkınma sürecinin en önemli güçlü yönlerini oluşturmaktadır. Buna karşılık, ilin geçmiş yıllarda yoğun dış göç vermiş olması nedeniyle yaşlı nüfus oranının yüksek kalması üretken iş gücü arzını baskılamaktadır. Girişimciler arasında birlikte iş yapma ve ortaklık kültürünün gelişmemiş olması sinai yatırımların ölçek büyütmesini engellerken, genel gelir seviyesinin düşüklüğü ve kurumsal alanda proje üretme kültürünün az gelişmiş olması kentin fonlardan yeterince pay almasını zorlaştırmaktadır.

Ulaşım ve Çevre Altyapısı: Kent, aktif olarak kullanılan bir havalimanına, yenilenebilir enerji kaynaklarına ve zengin bir biyoçeşitliliğe sahip olması bakımından ekolojik ve lojistik açıdan avantajlıdır. Ancak bu güçlü yönler, ulaşımdaki yapısal zayıflıklar nedeniyle ekonomik kazanca dönüştürülememektedir. İlin ulusal demiryolu bağlantısının bulunmaması sanayiye tamamen kara yoluna mahkum etmekte, üç tarafı denizle çevrili olmasına rağmen liman imkânlarının ve deniz yolunun lojistik anlamda efektif kullanılamaması dış pazarlara açılmayı zorlaştırmaktadır.

Ekonomik Potansiyel ve Sinai Yapı: Sinop; inanç, doğa, kış, yaz, sağlık, yayla ve eko-turizm alanlarında yüksek potansiyele, hayvancılığa elverişli coğrafyaya, ticari değeri yüksek orman ürünlerine ve planlı üretimi destekleyen Organize Sanayi Bölgelerine sahiptir. Buna karşın, sinai işletmelerde Ar-Ge yatırımları ile yenilikçi teknoloji düzeyinin düşük olması üretimin katma değer kazanmasını engellemektedir. Yatırımcıların devlet teşvikleri ve destekleri konusunda bilgi sahibi olmaması, tanıtım-pazarlama faaliyetlerindeki yetersizlik, deniz turizmi bilincinin eksikliği ve kalifiye iş gücü azlığı kentin üretim kapasitesini daraltmaktadır. Ayrıca girişimcilik eğiliminin, rekabet gücünün ve sektörel verimliliğin düşük olması, sermaye birikimi azlığı, lojistik yetersizlikler ve ihracat kapasitesinin düşüklüğü yapısal sıkıntıları derinleştirmektedir. Ürünlerin dış piyasada tanıtılamaması, ihracat danışmanlık ve eğitimlerinin azlığı, teknik bilgi eksikliği ve geçmiş yıllarda uygulanan Kıyı Ticareti ile Serbest Bölge imkânlarının kazanılamaması kentin en temel zayıf yönleridir.

2. Gelecek Projeksiyonu: İlimizi Bekleyen Muhtemel Riskler ve Olasılıklar

Mevcut sorunların çözüme kavuşturulamadığı senaryoda, Sinop'un sosyo-ekonomik geleceğini tehdit eden önemli yapısal riskler öngörülmektedir. Bu kapsamda il ekonomisini bekleyen muhtemel tehdit ve olasılıklar şu şekildedir:

- **Beşeri Sermaye Kaybı:** Büyük şehirlerin ekonomik birer cazibe merkezi olmaya devam etmesi nedeniyle il dışına yönelik genç, eğitilmiş ve nitelikli nüfus göçünün (beyin göçü) sürmesi, sanayinin ihtiyaç duyduğu yönetsel ve teknik kadroların erimesine yol açacaktır.
- **Kalkınma Mekanizmalarından Kopuş:** Yerel aktörlerin makro kalkınma mantığını, modern finansal enstrümanları ve hibe mekanizmalarını iyi tanınamaması, ilin vizyoner yatırımlardan mahrum kalmasına ve geleneksel bir döngüde sıkışmasına neden olacaktır.

- **Lojistik İzolasyon ve İş Gücü Krizi:** Ulusal düzeydeki hızlı tren ve demiryolu projelerinin coğrafi olarak tamamen dışında kalınması, kentin lojistik olarak izole olmasına ve kara yolu maliyetleri altında ezilmesine yol açacaktır. Bu durum, sanayinin dijitalleşme sürecinde ihtiyaç duyacağı teknik personel ve ara eleman eksikliği kriziyle birleşerek üretimin sürdürülebilirliğini tehlikeye atacaktır.

3. Stratejik İvme Merkezleri ve Çözüm Önerileri

Sinop'un ekonomik ve ticari potansiyelini harekete geçirerek makro düzeyde bir sıçrama sağlayacak en temel çözüm önerileri üç stratejik sütun üzerinde yükselmektedir:

- **Demiryolu Hattı Bağlantısının Kurulması:** Sinop sanayisinin lojistik maliyet kısılacından kurtarılması için kentin ulusal demiryolu ağına entegre edilmesi birincil öncelik olmalıdır. Bu bağlantı, özellikle maden, taş-toprak ve orman ürünlerinin iç pazarlara ucuz, hızlı ve güvenli taşınmasını sağlayarak büyük ölçekli yatırımcıların kenti tercih etmesinde kırılma noktası olacaktır.
- **Deniz Yolu ve Liman Aktivitesinin Artırılması:** Liman altyapısı modernize edilerek yük ve konteyner taşımacılığına uygun hale getirilmeli, kentin kara yoluna olan bağımlılığı azaltılmalıdır. Deniz yolunun efektif kullanımı, yıllık 66 bin tonu bulan su ürünleri ve somon ihracatı ile Boyabat toprak sanayi ürünlerinin doğrudan hedef pazarlara gönderilmesini sağlayarak nakliye maliyetlerini düşürecek ve ihracatı katlayacaktır.
- **Kıyı Ticareti ve Serbest Bölge Statüsü:** Sinop'un yeniden "Kıyı Ticareti" kapsamına alınması ve ilde bir "Serbest Bölge" ilan edilmesi ekonomik yapıyı kökten değiştirecektir. Bu statü, firmalara gümrük vergisi muafiyeti ve vergi istisnaları sunarak sermaye birikimi azlığı sorununu yabancı yatırımlarla çözecek, teknoloji transferini hızlandıracak ve Karadeniz'e kıyısı olan ülkelerle hızlı bir ticaret köprüsü kurarak ihracat kapasitesini en üst seviyeye çıkaracaktır.

3.HİZMET SEKTÖRÜ

A)Hizmet Sektöründe Faaliyet Gösteren Meslekler

Tablo 23. 2025 Yılı En Fazla İcra Edilen Meslekler

SIRA NO	MESLEK ADI	BULUNDUĞU ANA SEKTÖR
1	Makineci (Dikiş) / Konfeksiyon İşçisi	İmalat Sanayi (Tekstil)
2	Tuğla ve Kiremit İmal İşçisi	Toprak Sanayi
3	İplik İşçisi ve Sarıcılar	İmalat Sanayi (Tekstil)
4	Temizlik Görevlisi	Genel Hizmetler / Kamu
5	Fırın İşçisi / Unulu Mamul İmalatçısı	Gıda İmalatı ve Perakende
6	Karayolu ile Yük Taşımacılığı (Şoför)	Lojistik ve Ulaşım
7	Bakkal, Bayi ve Büfe İşletmecisi	Perakende Ticaret
8	Reyon Görevlisi / Tezgahtar	Perakende Ticaret (Marketler)
9	Lokantacı ve Servis Elemanı (Garson)	Gastronomi ve Turizm
10	Minibüsçü ve Yolcu Taşıma Şoförü	Ulaşım ve Taşımacılık

Tablo 24. İşyerleri ve Mevcut İstihdam

Sektör	Toplam Çalışan Yüzdesi (%)
Hizmetler Sektörü (Kamu, Ticaret, Eğitim, Sağlık, Turizm, Lojistik)	48,5
İmalat Sanayisi (Tekstil/Konfeksiyon, Gıda İşleme, Ahşap/Mobilya)	34,2
Toprak Sanayi, Madencilik ve Taş Ocakçılığı (Tuğla, Kiremit, Mermer)	9,1
İnşaat Sektörü (Konut, Altyapı ve Üstyapı Projeleri)	5,8
Tarım, Hayvancılık ve Ormancılık (Kayıtlı/Sigortalı Çalışan Hacmi)	2,4
Genel Toplam	100

Kaynak: Sinop İŞKUR – 2025 Yılı İşgücü Piyasası Araştırması Sonuçları

2025 yılında Sinop'ta toplam 3.444 kişi işe yerleştirilmiş, 20.907 başvuru alınmış ve 2.285 işveren ziyareti yapılmıştır.

B)Sektörün Sorunları ve Çözümleri

1. Hizmet ve Turizm Sektörünün Yapısal Sorunları

Sinop ili, gerek Merkez ilçesinde gerekse diğer tüm ilçelerinde barındırdığı köklü tarihi miras ve eşsiz doğal zenginliklerle, makro ölçekte hem ulusal hem de uluslararası turizme hizmet verebilecek çok büyük bir potansiyele sahiptir. Ancak kentin sahip olduğu bu muazzam sektörel değer, hizmet ve turizm altyapısı ile üstyapısında yaşanan kronik yetersizlikler nedeniyle bir türlü arzulanan ekonomik katma değere dönüştürülememektedir. İlimiz turizminin en ağırlıklı ve birincil sorununu; gelen yüksek nitelikli turist gruplarını ağırlayacak konaklama tesisi sayısının son derece az olması ve buna ek olarak iş dünyasının dinamiklerini kente çekecek, kongre turizmine hizmet verebilecek nitelikte modern bir tesisin il genelinde hiç bulunmayışı oluşturmaktadır. Mevcut konaklama ve üstyapı yetersizliği, turizm faaliyetlerinin sadece kısıtlı bir yaz sezonuna sıkışmasına neden olmakta, sektörü takvim bazında işlevsiz kılmaktadır.

Sektörün kurumsal organizasyon ve pazarlama ayağında da çok ciddi kırılmalıklar göze çarpmaktadır. Kentteki seyahat acenteleri ve tur operatörlerinin sayısal ve işlevsel yetersizliği, Sinop'un dış pazarlarda hak ettiği ölçüde güçlü bir şekilde temsil edilmesini engellemektedir. Bu durum, kamu kurumlarının koordinasyon gücünü de doğrudan etkilemektedir; nitekim İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü bünyesinde turizm trendlerini takip edecek, projeler üretecek eğitilmiş ve uzman personel eksikliği yaşanmaktadır. Kurumsal düzeydeki bu yetersizlik, turizm altyapı eksiklikleri ile birleştiğinde kentin bakir kalmış ve çok yüksek potansiyele sahip olan zengin yaylalarının birer eko-turizm destinasyonu olarak turizme açılmasını tamamen engellemektedir.

Öte yandan, kentin deniz turizmi alanındaki en stratejik lojistik giriş kapısı konumunda olan ve büyük kruvaziyer turist gemilerinin önemli bir uğrak noktası haline gelen Sinop Limanı, mevcut fiziksel altyapısı itibarıyla bir turizm şehrine yakışacak uluslararası standartların gerisinde kalmaktadır. Saha operasyonlarında yaşanan bu standart düşüklüğü, kentteki otel ve restoranların hizmet kalitesine de doğrudan yansımaktadır. İldeki mevcut yeme-içme ve konaklama işletmelerinde, doğrudan misafir memnuniyetini artıracak profesyonel kat görevlileri ve uzman servis elemanlarının eksikliği çok ciddi bir müşteri memnuniyeti krizine yol açmaktadır.

Hizmet sektöründeki bu niteliksel eksiklik, kentin kültürel ve sanatsal değerlerinin ticari birer ürüne dönüşme süreçlerini de ketyemektedir. Sinop'un nesillerden beri yaşayan çok zengin yerel gastronomisi ve yöresel yemekleri ulusal/uluslararası düzeyde tescillenmemiş olduğu gibi, restoranlardaki sunum yetersizliği nedeniyle turistlere birer deneyim unsuru olarak sunulamamaktadır. Benzer şekilde, kentin hafızasını taşıyan yöresel kültür ve özgün sanat eserleri, el emeği ürünler, endüstriyel tasarımlarla desteklenemediği için katma değeri yüksek, nitelikli birer turistik hediyeelik eşya formuna dönüştürülememekte ve yerel esnafın turizm gelirlerinden pay almasının önüne geçmektedir.

2. Stratejik Çözüm Önerileri ve Kalkınma Modeli

Sinop hizmet ve turizm sektörünün yapısal kısıtlamalarını ortadan kaldırmak, kentin saklı kalmış tarihi ve doğal potansiyelini küresel standartlarda bir ekonomik değere dönüştürmek adına aşağıda belirtilen stratejik hamlelerin 2025 yılı planlamaları kapsamında ivedilikle hayata geçirilmesi gerekmektedir:

- **Nitelikli Üstyapı, Kongre ve Yayla Turizminin Geliştirilmesi:** Turizmi sadece yaz aylarına bağımlı olmaktan kurtarıp 12 aya yayabilmek adına, il genelinde 4 veya 5 yıldızlı yüksek kapasiteli konaklama tesislerinin ve uluslararası organizasyonlara ev sahipliği yapabilecek modern kongre turizmi merkezlerinin inşa edilmesi teşvik edilmelidir. Bu amaçla özel sektör yatırımcılarına yer tahsisi ve mali destekler öncelikli olarak sunulmalı; eş zamanlı olarak genel turizm altyapısı süratle tamamlanarak potansiyel yayla alanları eko-turizm ve doğa sporları konseptiyle planlı bir şekilde turizme açılmalıdır.
- **Liman Standartlarının Yükseltilmesi ve Acente Ağının Güçlendirilmesi:** Kruvaziyer turizminin kent ekonomisine doğrudan sıcak para girişi sağlamasındaki kritik rolü göz önünde bulundurularak, Sinop Limanı'nın standartları bir turizm şehrinin vizyonuna yakışacak şekilde yükseltilmeli, rıhtım ve yolcu karşılama terminalleri modernize edilmelidir. Kentteki yerel seyahat acenteleri ve tur operatörlerinin dijital dönüşüm ve pazarlama kapasitelerini artıracak hibe programları devreye sokulmalı, böylece kentin küresel turizm rotalarındaki pazar payı artırılmalıdır.
- **Nitelikli İş Gücü, Staj ve İstihdam Seferberliği:** Turizm sektöründeki akut kalifiye eleman ve ara eleman krizini kalıcı olarak çözmek adına, ilde faaliyet gösteren turizm eğitim kurumları ile sektör temsilcileri arasında bağlayıcı iş birliği modelleri kurulmalıdır. Bu amaçla faaliyet gösteren meslek yüksekokulları ve fakültelerin ilgili bölümlerinde öğrenim gören öğrencilerin stajlarını ve mezuniyet sonrası profesyonel istihdamlarını Sinop ilindeki işletmelerde yapmalarına olanak sağlayacak cazip teşvik mekanizmaları geliştirilmelidir. Sektördeki otel ve restoran çalışanlarına yönelik müşteri memnuniyeti, kat hizmetleri, gastronomi ve servis elemanlığı alanlarında sertifikalı uzmanlık eğitimleri sürekli hale getirilmeli, İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü bünyesindeki eğitilmiş ve uzman personel eksikliği de hızla giderilmelidir.
- **Gastronomi Markalaşması ve Hediye Eşya Endüstrisi:** Sinop'un geleneksel mutfak kültürünü korumak ve paraya dönüştürmek amacıyla yöresel yemeklerin coğrafi işaret tescil süreçleri hızlandırılmalı, bu lezzetlerin uluslararası standartlarda sunumu için işletmelere yönelik gastronomi danışmanlığı sağlanmalıdır. Kentin yöresel kültürünü, tarihini ve sanat eserlerini yansıtan figürlerin modern ve estetik tasarımlarla turistik hediyelik eşya haline getirilmesi amacıyla yerel atölyeler ve kadın kooperatifleri desteklenmeli; bu ürünlerin turistik alanlarda etkin pazarlanması sağlanarak kentin marka değeri yükseltilmelidir.

4.TURİZM SEKTÖRÜ

A)Turizm Sektörünün Yapısı ve Gelişimine Yönelik Görüş ve Değerlendirmeler

Sinop ili, zengin tarihi geçmişi, tescilli kültür varlıkları ve benzersiz doğal çekicilikleri ile Karadeniz Bölgesi'nde çok yönlü bir turizm destinasyonu olma potansiyeline sahiptir. İl ekonomisinde 50'den fazla iş kolunu doğrudan ve dolaylı olarak besleyen turizm sektörü, yarattığı çarpan etkisiyle istihdama ve bölgesel kalkınmaya kritik katkılar sunmaktadır [ticaret.gov.tr]. Bununla birlikte, ildeki turizm faaliyetlerinin ağırlıklı olarak kıyı hatlarında yoğunlaşması ve "deniz-kum-güneş" odaklı bir yapı sergilemesi, sektörün mevsimsel dalgalanmalardan yüksek oranda etkilenmesine yol açmaktadır. Yaz sezonunun coğrafi şartlar nedeniyle kısa sürmesi, konaklama tesislerinin doluluk oranlarında kararsızlığa neden olmakta ve turizmin il geneline dengeli bir ekonomik getiri sağlamasını sınırlandırmaktadır.

Sektörün sürdürülebilir bir büyüme ivmesi yakalaması ve dönemsel bağımlılıktan kurtulması için alternatif turizm çeşitlerinin sisteme entegre edilmesi stratejik bir zorunluluktur. Tarihi Sinop Cezaevi'nin restorasyon süreçleriyle desteklenen "hüzün turizmi" potansiyeli, Hamsilos Koyu, Erfelek Tatlıca Şelaleleri ve İnaltı Mağarası gibi doğa harikalarının sunduğu ekoturizm olanakları, Sinop'u yılın her döneminde ziyaret edilebilir bir cazibe merkezi haline getirebilecek niteliktedir. Bu doğrultuda, Kuzey Anadolu Kalkınma Ajansı (KUZZKA) ve yerel paydaşların iş birliğiyle hazırlanan eylem planları çerçevesindeki kültür, kırsal ve doğa turizmi odaklı yatırımlar, ilin "marka şehir" olma vizyonunu doğrudan desteklemektedir [kuzka.gov.tr]. Yerli ve yabancı turist algısını güçlendirecek nitelikli destinasyon yönetimi, Sinop'un rekabetçi üstünlüğünü küresel boyuta taşıyabilecek temel yapı taşıdır.

Geleceğe yönelik makro planlamalarda ise altyapı yetersizliklerinin giderilmesi, hizmet kalitesinin artırılması ve dijital tanıtım kanallarının etkin kullanımı öncelikli gelişim alanları olarak öne çıkmaktadır. Havalimanının lojistik ağının genişletilmesi, kruvaziyer turizmine yönelik liman kapasitesinin modernize edilmesi ve yerel iş gücünün turizm odaklı eğitimlerle nitelikli hale getirilmesi, sektörel katma değeri kalıcı olarak yükseltecektir. Ayrıca, koruma-kullanma dengesi gözetilerek yapılacak eko-turizm ve kırsal turizm envanter çalışmaları, Sinop'un sahip olduğu bakir coğrafyanın tahrip edilmeden ekonomik değere dönüştürülmesini sağlayacaktır. Özetle Sinop turizmi; butik hizmet anlayışını benimseyen, dijital entegrasyonu tamamlamış ve 12 aya yayılan alternatif rotalar sunan akıllı bir büyüme stratejisiyle il ekonomisinin en dinamik lokomotif olma konumunu sürdürecektir.

B)Kültür Varlıkları ve Turizm Potansiyeline İlişkin Genel Bilgiler

Tablo 25. Kültür Varlıkları ve Turizm Potansiyeline İlişkin Veriler

TESİS TÜRÜ	TESİS SAYISI	ODA SAYISI	YATAK SAYISI
<i>Turizm İşletme Belgeli</i>	26	546	1.157
<i>Basit Konaklama Belgeli Tesisler</i>	77	1.122	2.971
<i>Kamu Misafirhaneleri</i>	18	377	1.097
TOPLAM	121	2.045	5.225

Kaynak: Sinop İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü

TOPLAM YATAK KAPASİTESİ : 5.225
TOPLAM TURİST SAYISI : 1.617.768

C) Geliştirilmesi ve Desteklenmesi Gereken Turizm Alanları

- **Turizm Çeşitliliği ve Kongre Turizmi:** İlin tarih, kültür ve medeniyet odaklı turizm potansiyelini 12 aya yaymak, kısa süren deniz-kum-güneş sezonunu esnetmek ve güçlü doğa turizmi potansiyelini ekonomiye kazandırmak amacıyla kongre turizminin desteklenmesi,
- **Kış Turizmi Altyapısı:** Kış turizmine yönelik uygun konaklama ve spor tesislerinin inşa edilmesi amacıyla **Dranaz** ve **Soğuksu** bölgelerinin yatırım planlamalarına dâhil edilerek değerlendirilmesi,
- **Eko-Turizm ve Yayla Turizmi:** Yayla ve kırsal turizm faaliyetlerine uygun konaklama, rekreasyon ve sosyal tesislerin kurulması amacıyla; Sarıkum Tabiatı Koruma Alanı, Erfelek Tatlıca Şelaleleri, Ayancık İlçesi Bakırlı Zaviye Köyü, Gerze Kozfındık Bozarmut Yaylası, Türkeli Kurugöl Yaylası ve Ayancık Akgöl Yaylaları gibi doğal alanların koruma-kullanma dengesi gözetilerek değerlendirilmesi,
- **Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgesi (KTKGB) İlanı:** Türkiye'nin üçüncü önemli turizm merkezi olma potansiyeline sahip olan ilimizin sahil şeritlerini turizme kazandırmak amacıyla, aşağıdaki iki ana aksın "Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgesi" ilan edilmesine yönelik çalışmaların yürütülmesi:
 - o **Güney Sahil Aksı (İç Liman Bölgesi):** Merkez ilçeden başlayıp Samsun il sınırına kadar uzanan, Sinop-Samsun karayolunun sahil bandında kalan kısmı,
 - o **Kuzey Sahil Aksı (Dış Liman Bölgesi):** Kastamonu il sınırına kadar uzanan, Sinop-Çatalzeytin karayolunun sahil bandında kalan kısmı.

D) Turizm Sektörünün Sorunlarına Yönelik Görüş ve Değerlendirmeler

Konaklama ve Kongre Tesislerinin Yetersizliği: İl genelindeki zengin tarihi ve doğal potansiyele rağmen konaklama tesisi sayısının yetersiz olması, turizmi 12 aya yayacak nitelikte 4 veya 5 yıldızlı tesisler ile kongre turizmine hizmet verebilecek çok amaçlı salonların bulunmaması,

Liman Altyapı Standartları: Kruvaziyer gemilerinin Karadeniz'deki önemli uğrak noktalarından biri olan Sinop Limanı'nın, bir turizm kentine yakışacak nitelikte üstyapı ve hizmet standartlarının yükseltilmesi ihtiyacı,

Nitelikli İş Gücü ve İstihdam Kaybı: Turizm sektöründe faaliyet gösteren meslek yüksekokulları ve fakültelerdeki öğrencilerin staj ile mezuniyet sonrası istihdam süreçlerinin il içinde tutulamaması; otel ve restoranlarda müşteri memnuniyetini doğrudan etkileyen uzman kat görevlisi ve servis elemanı açığının bulunması,

Kurumsal ve Kurumsal Uzmanlık Eksikliği: İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü bünyesinde turizm alanında eğitimli, uzman ve sahada aktif görev alacak personel sayısının yetersizliği,

Acenteleşme ve Operasyon Zayıflığı: Şehirdeki yerli ve yabancı turist trafiğini yönetecek, destinasyon pazarlaması yapacak seyahat acenteleri ile tur operatörlerinin sayıca ve nitelikçe yetersiz olması,

Gastronomi, Markalaşma ve Sunum Eksikliği: Sinop'un köklü mutfak kültürüne ait yöresel yemeklerin tescil (coğrafi işaret) süreçlerinin tamamlanamamış olması ve bu lezzetlerin turistik işletmelerde sunum standartlarının düşüklüğü,

Hediyelik Eşya ve Endüstriyel Dönüşüm: Yöresel el sanatlarının, kültürel figürlerin ve sanat eserlerinin katma değerli, özgün ve modern ticari hediyelik eşya formuna dönüştürülerek turizm ekonomisine kazandırılmaması,

Yaylaların Turizm Ekosistemine Dahil Edilememesi: Büyük bir eko-turizm potansiyeli barındıran mevcut yaylaların, altyapı ve lojistik eksiklikler nedeniyle planlı bir şekilde turizme ve ziyarete açılmaması,

Genel Altyapı Yetersizlikleri: Tarihi ve doğal destinasyonlara erişim, çevre düzenlemesi, işaret tabelaları ve sosyal donatı alanları gibi temel turizm altyapısının zayıf olması.

E) İlimiz Turizm Alanları ve Tarihi Yerler

Tablo 26. Müze, Eser ve Ziyaret Verileri

ETNOGRAFYA MÜZESİ

ARKEOLOJİ MÜZESİ

TARİHİ CEZAEVİ

	Müze sayısı	Ören Yeri sayısı	Müze eser sayısı	Ziyaretçi sayısı
Sinop	4	-	13.677	259.697

Tablo 27. Kütüphane ve Kullanım Verileri

	Halk Kütüphaneleri Sayısı	Kitap Sayısı	Kullanıcı Sayısı	Ödünç Verilen Materyal Sayısı
Sinop	10	201.119	156.028	55.146

ALAADDİN CAMİ

Yapı enine plan ve geniş avlu özelliğiyle Erken Dönem İslam Cami şemasına benzemektedir. Mihrap mermerden yapılmış olup, Selçuklu tarzında girift süslemelere sahiptir. Bordürlerindeki kabartma zencirek motifleri diğer Candaroğlu mihraplarında da görülür. Mihrabı 3 taraftan Ayet-El Kürsi çevrelemektedir. Orijinal minberde yoğun girift bitkisel süslemeler bulunmaktaydı. Evliya Çelebi'ye göre bu minberin benzeri Bursa Ulu Cami'nin minberiydi.

SEYYİD BİLAL TÜRBEŞİ

Türbenin içinde yer alan sanduka kitabesinden anlaşıldığına göre yapı, Yaş Bey diye anılan Hoca Ebubekir oğlu, Oğul Bey oğlu, Koçkad oğlu, İlbasmış'ın oğlu Emir Tayboğa için; oğlu Emir Beklemiş tarafından H 679 (M 1280) yılında yaptırılmıştır. Türbedeki kenarları kafesle çevrili, kitabesiz ahşap sandukanın Seyit İbrahim Bilal'e ait olduğu tahmin edilmektedir. Sinop'un en çok ziyaret edilen kutsal mekânlarından biridir.

İSFENDİYAROĞULLARI TÜRBEŞİ

Alâeddin Camisi'nin avlusunda kuzeydoğu köşede bulunan Türbe, Candaroğulları'ndan Celalettin Beyazıt ile oğlu İsfendiyyar ve İsfendiyyar'ın oğlu İbrahim Bey'ler ile bu aileye mensup zatların kabirlerini ihtiva etmektedir. Türbenin giriş kapısının üstünde “*Her nefis ölümü tadacaktır. Sonunda bize döndürüleceksiniz*” ayetleri yazılıdır.

HATUNLAR TÜRBEŞİ

Cezayirli Ali Paşa Camii'nin kuzeybatı cephesinde yer almaktadır. Kare planlı tek kubbeli tipik bir Candaroğlu türbesidir. Sandukanın baş şahidesinin iç kısmındaki kitabeye göre; İskender Kızı Ture Hatun ismi geçmektedir. Buna göre; türbenin Celalettin Beyazıt'ın oğlu İskender'in karısı ile kızı “Ture Hatun” için yaptırıldığı tahmin edilmektedir.

SARAY MESCİDİ

Giriş kapısı üzerindeki kitabesine göre; H 776 (M 1375) senesinde Candaroğlu Beyi Sultan Celaleddin (Kötürüm) Bayezid döneminde yaptırıldığı anlaşılan ve Saray Camii namıyla bilinen bu Camii, kesme taştan yapılmıştır.

DURAKHAN KERVANSARAYI

Selçuklu Veziri Muindin Süleyman Pervane tarafından 1265 yılında yaptırılmıştır. Durağan ilçe merkezindedir. İç Anadolu ile Karadeniz bölgeleri arasındaki ticaret yolu üzerinde bulunan ve yöre halkı ve yolcular tarafından Durak Han olarak adlandırılan han, bu konumu itibarıyla her dönem önemli bir konaklama merkezi olmuştur.

YAKUPAĞA KONAĞI

Gerze İlçesinde olup sivil mimari örneklerinden biridir. Yapının tüm pencereleri giyotin çerçevesidir. Üzeri kırma çatı olup olukluk kiremitle örtülüdür.

BALATLAR KİLİSESİ

Kilisenin yakınında ayazma ve güneyinde de kemiklik olarak adlandırılan bir mekân vardır. Kilisenin doğusundaki haç planlı yapı kalıntısı ile kuzeyindeki salonun zemini din adamlarının yanı sıra halktan kişilerin de gömüldüğü mezarlık alanı olmuş, 20'nci yüzyılın başlarına kadar kullanılmıştır.

ETNOGRAFYA MÜZESİ

Yapı tipik bir 18'inci yüzyıl sonu konağıdır. Harem olarak kullanıldığı belirtilen üst kat, aynı simetrik planlama ile yapılmış, ayrıca diğer katlara göre kullanımına uygun bir renk ve aydınlık anlayışına nispeten çağdaş İstanbul Rokoko süslemesine yakın bir şekilde dekorlanmıştır.

BOYABAT KALESİ

Geç Roma ve Erken Bizans Dönemi'ne ait buluntuların da sergilendiği yapı, bugünkü haliyle bir Osmanlı kalesi özelliği göstermektedir. Eski kalenin temelleri MÖ 6'ncı yüzyılın başlarında Paflagonyalılar zamanında yapılmıştır. Kalenin eski temellerinde, kale iç duvarlarının bir kısmında Roma ve Bizans eserlerine rastlamak mümkündür.

HAMSILOS TABİAT PARKI

Hamsilos Tabiat Parkı, İnceburun uzantısında yer almaktadır. Hamsilos Tabiat Parkı; Parka adını veren denizin bir nehir gibi kara içine girdiği Karadeniz'deki ria tipi kıyı oluşumunun en güzel örneklerinden biri olan Hamsilos Koyu (halk arasında Hamsaroz olarak da söylenmektedir) ile Akliman Koyu gibi eşsiz güzellikteki iki doğal limanı, bataklık-kumul-deniz ve ormanlık alanları ile zengin biyoçeşitliliği bir arada barındıran doğa harikası bir alan olup İl Merkezine 14 kilometre uzaklıktadır.

TATLICA ŞELELELERİ

Erfelek ilçesi Tatlıca Köyündedir. Aynı vadi içinde sıralanmış 28 irili ufaklı şeleden oluşmuştur. Bu güzelliği ile dünyada bir benzeri yoktur. Dar ve 2 km uzunlukta bir vadi içinde, şelaleler kenarında, kayın ormanları içinde yapılacak 2 saatlik yürüyüş oldukça zevkli ve heyecanlıdır.

AKGÖL

Göl, ortalama 3 dönümlük bir alanı kaplamaktadır. Günöbirlik geziler için uygun olan göl civarındaki orman içlerinde piknik alanları bulunmaktadır. Gölün yanında Orman İşletme Müdürlüğü'ne ait bir tesis bulunmaktadır.

BAZALT KAYALIKLARI

Son yıllarda keşfedilen Bazalt Kayalıkları Boyabat'a 15 kilometre uzaklıkta Kurusaray Köyü civarındaki Fındıklık Mevkii'ndedir. Birbirine yakın 3 vadiye yer alan kayalıklar 30-40 metre yüksekliğinde olup 4-5-6 köşeli sütunlardan oluşmaktadır. Üstten bakıldığında çokgen görünümlü blok taşlar bir arı peteği şeklinde çokgen görünümlü, karşıdan bakıldığında ise yan yana dizilmiş ince uzun prizmal gövdeli blok taş yığını şeklindedir.

PAŞA TABYALARI

Yarımadanın doğusunda Karakum yolu üzerinde bulunan tabya, denizden gelebilecek tehlikelere karşı tersanenin emniyetin sağlamak ve limanda bulunan gemileri korumak amacıyla 19'uncu yüzyılda yapılmıştır. Yarım ay şeklindedir. Üstte 11 adet top yuvası bulunan yapının alt bölümünde, cephanelik ve koğuş olarak kullanılan büyük mekânlar ve mahzen vardır.

İNALTI MAĞARASI

Ayancık İlçesi'ne 40 kilometre uzaklıkta bulunan İnaltı Köyü sınırları içerisinde olan mağara denizden 1070 metre yüksekliktedir. Mağara ve çukurların oluşum temelinde erime özelliğini barındıran yüksek derecede kireçtaşı bulunur. İnaltı Mağarası, mistik ve gizemli görüntüsü ile gelen ziyaretçilerini büyüler. Mağaranın içerisine gezi güzergâhı ve önüne de kır kahvesi yapılmış olup; misafirlerini heyecanla beklemektedir.

DENİZ ŞEHİTLERİ ANITI

Bu Anıt, 1853 yılında Rus Donanması'nın 1853 yılında Sinop'a gerçekleştirdiği baskında şehit düşen denizcilerin anısına yaptırılmıştır. Baskından sonra şehit düşen bahriyeliler topluca bu alana gömülmüşlerdir. Mezarların bulunduğu alanın o dönemlerde yol üstünde olması sebebiyle ilk olarak 1857 yılında Kaptan-ı Derya Mehmet Ali Paşa tarafından çevresi taş duvar ve parmaklıklarla kapatılmıştır. Bu duvarların 1923 yılına kadar çeşitli dönemlerde onarım gördüğü bilinmektedir.

TARİHİ CEZAEVİ

Selçuklu Dönemi'nden itibaren uzun süre tersane olarak kullanılan İç kalenin burçları 1560 yılından itibaren zindan olarak da kullanılmaya başlanmıştır. İç kale içindeki cezaevi 1882 yılında Mutasarrıf Veysel Paşa zamanında yaptırılmıştır. Tarihi cezaevi kuzey-güney konumlu, U planlı bir yapıdır. Kesme taştan yapılmıştır. Her bölümü yüksek avlu duvarları ile birbirinden ayrılmış bulunan üç kısımdan oluşmaktadır. 2000 yılından itibaren ziyarete açılan cezaevinin restorasyonunun yapılması ve bir kültür kompleksi haline dönüştürülmesine yönelik çalışmalar devam etmektedir.

BUZLUK YAYLASI

Durağan İlçesi'nin kuzeyinde 15 kilometre uzaklıkta bulunan Buzluk Yaylası, çeşitli turizm olanaklarına (yayla, dağ-doğa vb.) sahiptir. Altyapı sisteminin gelişmiş olduğu (stabilize yol, içme suyu, elektrik, telefon) 1150 metre yükseklikteki Buzluk Yaylası'nın en önemli özelliği, burada bulunan mağarada yaz aylarında buzların kış aylarında ise sıcak su oluşumunun izlenebilmesidir.

SALAR KÖYÜ KAYA MEZARI

Kalker kaya yüzeyi düzeltilerek meydana getirilen mezar anıtı, ana kaya gövdesinin oyulmasıyla önde üç sütun ve giriş bölümü, arkada dikdörtgen mezar odasından oluşmaktadır. Önde sütunlar, sütunların arkasında kaya oyularak bir antre meydana getirilmiş ve sağ kenara yakın dikdörtgen şeklinde küçük bir kapı ile yine oyularak meydana getirilmiş dikdörtgen mezar odası vardır. Odanın içinde bir kline bulunmaktadır. Giriş kapısının sol yanında 30 x 30 cm boyutlarında bir pencere vardır. Tavan ve zemin düzdür. Giriş bölümünün üstünde üçgen alınlık bulunmaktadır. Alınlığın tam ortasında sola bakış yönünde ön ayaklarını ileri doğru uzatmış aslan kabartması vardı.

IV. İSTİHDAM

A) Çalışan Sayısına Göre (Sigorta Türlerine Göre) Bilgiler

Tablo 28. 2025 Yılı Çalışan Sayısı

Sosyal Güvenlik Kapsamında Aktif Çalışan Kişi Sayısı				Sosyal Güvenlik Kapsamında Aktif Çalışanların İl Nüfusuna Oranı (%)
(4/a)	(4/b)	(4/c)	Toplam	
37.408	7.103	12.152	56.663	25.08

***18.03.2026 tarihi itibarıyla yapılan kontrollerde elde edilen bilgiler.

*** 2025 Sinop Nüfusu 225.848 alınmıştır. (Kaynak: SİNOP SGK)

2025 yılı itibarıyla Sinop ilinde, Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) verilerine göre aktif sigortalı sayısı 57.005 iken, emekli sayısı 66.273 olarak kaydedilmiştir. Bu durum, Sinop'ta emekli sayısının aktif sigortalı sayısını aştığını göstermektedir. Özellikle Emeklilikte Yaşa Takılanlar (EYT) düzenlemesinin etkisiyle emekli sayısında belirgin bir artış yaşanmıştır.

B) İlimiz Nüfus Verileri

Tablo 29. İlimiz Nüfus Verileri

Toplam	Kadın	Erkek
225.848	113.622	112.226

C) 2025 Yılı Açık İş İstatistikleri

Sinop'ta 2025 yılı açık iş talepleri, kent ekonomisinin imalat ve tekstil ağırlıklı yapısını yansıtmaktadır. Kadınlarda **dokuma konfeksiyon ve dikiş makineciliği** öne çıkarken; erkeklerde lojistik ve sanayi odaklı **kamyon şoförlüğü, havalı tornavida montaj işçiliği, çivi imal operatörlüğü, elektrik sayaç okuma ve gazaltı kaynakçılığı** ilk sıralardadır. Her iki cinsiyet için ortak talep edilen alanlar ise **su ürünleri gıda işleme, konfeksiyon işçiliği, dikiş makineciliği, metal montaj ve tekstil ortacılığı** olarak kaydedilmiştir.

Tablo 30. 2025 Yılı Açık İşlerin Yaş Grubuna Göre Dağılımı

Yaş Aralığı	Oran (%)
15-24	46,4
25-34	78,5
35-44	58,4
45+	5,1
Yaş Önemli Değil	16,1

Tablo 31. 2025 Yılında Açık İş Sayısı En Yüksek Olan Meslekler

Meslek
Su Ürünleri Gıda İşleme İşçisi
Konfeksiyon İşçisi
Makineci (Dikiş)
Metal Mamuller Montaj İşçisi
Kamyon Şoförü
Montaj İşçisi (Havalı Tornavida)
Ortacı/Ayakçı (Tekstil)
Süt ve Süt Ürünleri İşlemecisi
Dokuma Konfeksiyon Makineci
Tuğla İmal İşçisi

Kaynak: Sinop İŞKUR – 2025 Yılı İşgücü Piyasası Araştırması Sonuçları

İşverenlerin açık iş ilanlarındaki yaş tercihleri, üretken iş gücüne olan ihtiyacı net bir şekilde ortaya koymaktadır. Personel talebinin en çok yoğunlaştığı dönem %78,5 ile 25-34 yaş aralığı olurken, bunu %58,4 ile 35-44 yaş ve %46,4 ile 15-24 yaş grupları takip etmekte, 45 yaş ve üzeri ise %5,1 ile en düşük payı almaktadır; iş ilanlarının %16,1'inde ise yaş kriteri aranmamaktadır. İş dünyasının en verimli yaş gruplarına yönelik bu yüksek talebi, kentin yüksek yaşlı nüfus oranı ve genç göçü realitesiyle birleştğinde piyasadaki yapısal eleman açığının temel nedenini oluşturmaktadır.

Tablo 32. 2025 Yılı Açık İşlerin Sektörel Dağılımı

Sektör	Oran (%)
İmalat	88,3
İnşaat	3,3
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	2,2

Kaynak: Sinop İŞKUR – 2025 Yılı İşgücü Piyasası Araştırması Sonuçları

Sinop ilinde 2025 yılı genelinde işverenler tarafından İŞKUR'a bildirilen açık iş pozisyonlarının sektörel dağılımı incelendiğinde, iş gücü talebinin neredeyse tamamen belirli bir alanda kümелendiği görülmektedir. Yıl boyunca kentteki **toplam açık işlerin %88,3 gibi ezici bir çoğunluğu İmalat sektöründen** gelmiştir. Bu çarpıcı oran, tekstil, hazır giyim ve su ürünleri gibi üretim kollarının şehrin ekonomisini sırtladığını ve en çok personele ihtiyaç duyan alan olduğunu açıkça göstermektedir. İmalat sektörünü sırasıyla, kentteki yapılaşma ve altyapı çalışmalarını yansıtan **İnşaat sektörü %3,3** ile ve turizm sezonunun hareketliliğini barındıran **Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri %2,2** ile takip etmiştir. Bu veriler; Sinop'taki iş gücü ihtiyacının çok büyük oranda üretime ve sanayiye dayalı olduğunu, hizmet veya inşaat gibi sektörlerin ise daha sınırlı bir paya sahip olduğunu ortaya koymaktadır. Açık işlerin imalat sektöründeki bu yoğunluğu, önceki bölümlerde ele alınan eleman teminindeki güçlüklerin ve nitelikli personel ihtiyacının neden özellikle bu alanda yoğunlaştığını da doğrudan açıklamaktadır.

Tablo 33. 2025 Yılı Sektörlerin Net İstihdam Değişim Oranları

Sektör	Oran (%)
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	20
İmalat	3,2
İdari ve Destek Hizmetleri Faaliyetleri	2,2
Toptan ve Perakende Ticaret	2,1

Kaynak: Sinop İŞKUR – 2025 Yılı İşgücü Piyasası Araştırması Sonuçları

Sinop ilinde 2025 yılı genelinde sektörlerin istihdam performansları incelendiğinde, farklı iş kollarında hareketli bir yapının öne çıktığı görülmektedir. Yıl boyunca **Madencilik ve Taş Ocakçılığı sektörü, %20'lik net istihdam artış oranıyla** iş gücü talebini en çok artıran alan olmuş ve kentteki yeni yatırımların istihdama olan olumlu katkısını net bir şekilde göstermiştir. Şehrin en önemli üretim kanalı olan **İmalat sektörü ise %3,2'lik bir istihdam artışı** yakalayarak istikrarlı gelişimini sürdürmüştür. Kentteki canlılığı destekleyen hizmet ve ticaret alanlarından **İdari ve Destek Hizmetleri Faaliyetleri %2,2, Toptan ve Perakende Ticaret sektörü ise %2,1** oranında net istihdam artışı kaydetmiştir. Bu göstergeler; madencilik sektöründeki hızlı yükselişe karşılık, şehrin ana istihdam yükünü taşıyan imalat ve ticaret sektörlerinde, daha önce belirtilen eleman bulma güçlükleri nedeniyle iş alımların biraz daha sınırlı ve temkinli bir hızda ilerlediğini ortaya koymaktadır.

Tablo 34. 2025 Yılı Eleman Temininde Güçlük Çekilen İlk 10 Meslek

Meslek	Güçlük Çekme Nedenleri
Model Makineci (Tekstil)/Hazır Giyim	Bu Meslekte İşe Yeterli Başvuru Yapılmaması ve Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması
Düz Dikiş Makineci	Aranılan Tecrübede Eleman Bulunamaması ve Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması
Fırın İşçisi (Tuğla, Kiremit ve Benzeri İnşaat Elemanları)	Vardiyalı Çalışma Olması ve Talep Edilen Ücretin Yüksek Olması
Kamyon Şoförü	Aranılan Tecrübede Eleman Bulunamaması ve Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması
Süt ve Süt Ürünleri İşlemecisi	Bu Meslekte İşe Yeterli Başvuru Yapılmaması ve Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması
Satış Danışmanı/Uzmanı Yardımcısı	Bu Meslekte İşe Yeterli Başvuru Yapılmaması ve Aranılan Tecrübede Eleman Bulunamaması
Perakende Satış Elemanı (Gıda)	Çalışma Ortam ve Şartlarının Beğenilmemesi ve Talep Edilen Ücretin Yüksek Olması
Beden İşçisi (Taşıma, Yükleme-Boşaltma)	İşin Belirli Süreli/Mevsimlik/Geçici Olması ve Tehlikeli ve/veya Çok Tehlikeli Meslek Olması
Ahşap Mobilya İmalat Ustası	Bu Meslekte İşe Yeterli Başvuru Yapılmaması ve Aranılan Tecrübede Eleman Bulunamaması
Usta Öğretici (Otomotiv Elektrikçiliği)	Bu Meslekte İşe Yeterli Başvuru Yapılmaması ve Aranılan Tecrübede Eleman Bulunamaması

Kaynak: Sinop İŞKUR – 2025 Yılı İşgücü Piyasası Araştırması Sonuçları

Sinop ili 2025 yılı iş gücü piyasası verileri incelendiğinde, kent genelinde hem niteliksel (beceri uyumsuzluğu) hem de niceliksel (yapısal ve finansal beklentiler) boyutlarda kronik bir iş gücü arzı krizinin yaşandığı görülmektedir. İl ekonomisinin sanayi lokomotifleri konumundaki tekstil, hazır giyim, gıda imalatı ve mobilya sektörleri; 'mesleki beceri yetersizliği, tecrübe eksikliği ve yetersiz başvuru' engelleri nedeniyle üretim kapasitelerini artırmakta zorlanmaktadır. Buna paralel olarak toprak sanayisi (tuğla/kiremit), perakende gıda ticareti ve lojistik gibi alanlarda ise 'vardiyalı ve ağır çalışma koşulları, istihdamın geçici/mevsimlik yapısı ve talep edilen ücret uyumsuzlukları' adayların bu sektörleri tercih etme eğilimini sınırlamaktadır. Kentin demografik yapısındaki hızlı yaşlanma trendi ve üretken genç nüfusun dış göçü, işverenlerin nitelikli mavi yaka ve usta statüsündeki iş gücüne erişimini yapısal bir sorun haline getirmiştir. Neticede Sinop iş gücü piyasası; bir tarafta çalışma koşulları ile ücret beklentileri arasındaki dengesizlik, diğer tarafta ise sektörel iş gücü talebi ile arz edilen niteliklerin örtüşmemesi nedeniyle makro düzeyde bir tıkanma noktasına ulaşmıştır.

V. DEVLET YATIRIMLARI

A) Tamamlanan ve Devam Eden Devlet Yatırımları

2025 yılında toplam 504 adet proje üzerinde çalışılmıştır. Bu projelerin 373 adedi tamamlanmıştır. Diğer 131 adet projeden; 72 adet proje devam etmektedir. 12 adet proje ihale aşamasında, 44 adet projeye ise çeşitli sebeplerden başlanamamış olup 3 adet proje ise yüklenici firmalardan dolayı tasfiye edilmiştir.

2025 yılında üzerinde çalışılan projelerin toplam değeri 40.330.272.607 TL'dir. Bu projeler için 2025 yılında 7.146.235.331 TL ödenek ayrılmış ve bu ödeneğin 5.383.641.112 TL'si harcanmıştır. Tamamlanan ve devam eden bazı projelerin bilgileri aşağıda verilmiştir.

Tablo 35. 2025 Yılı Tamamlanan, Devam Eden, Planlanan Yatırımlar ve Yatırım Yapılmasında Fayda Görülen Yatırımlar

<i>Tamamlanan Yatırımlar</i>	<i>Devam Eden Yatırımlar</i>	<i>Planlanan Yatırımlar</i>	<i>Yatırım Yapılmasında Fayda Görülen Yatırımlar</i>
Saraydüzü Barajı Sulaması İkmal	Türkeli İlçe Hükümet Konağı Yapımı	Erfelek Konak Ayrımı Şelaleler Ulaşım Yolu	Sinop Çevre Yolu Yapımı
Sinop-Ayancık Çayı ve Yan Kolları 1.Kısım Tersip Bendi ve İslah Sekisi Yapımı İkmal 2.Kısım	Durağan Jandarma Komutanlığı Hizmet Binası ve Tesisleri Yapımı		Sinop Organize Sanayi Bölgesi Alanının Genişletilmesi
Sinop Tarihi Cezaevi Teşhir-Tanzim ve Yürüyüş Yolları Yapım İş	Gerze Hükümet Konağı Yapımı		Kalkınmada Öncelikli Yöre Uygulaması
Boyabat Halk Eğitim Merkezi (12 Derslik)	Boyabat Çevre Yolu İkmal Yapımı		Kıyı ve Plaj Düzenlemesi
Boyabat Marangozlar ve İnşaatçılar Küçük Sanayi Sitesi 50 adet İşyeri Yapım İş	(Türkeli-Ayancık) Ayr.-Erfelek (Sinop-Boyabat Ayr.) İl Yolu Yapımı		DOKAP'a Katılım ya da OKA&KUZKA Ortaklığı
Sinop-Dikmen Babalıoğlu Köyü Bekiroğlu Mahallesi Serbest Çayı Tersip Bendi İmalatı ve Taşkın Rusubat Kontrolü	(Türkeli-Ayancık) Ayr-(Taşköprü-Boyabat) Ayr. İl Yolu İkmal Yapımı		
Sinop-Dikmen Saray Çayı Yukarı Havza Tersip Bendi İmalatı ve Yatak Düzenlemesi	Sinop-Ayancık Devlet Yolu Heyelanlı Kesim (Km 37+000-46+200) Arası Yapımı		
Sinop Kale Surları Koruma Mendireği Güçlendirmesi	Sinop İli Ayancık İlçesi Grup Köy Yolları Sel Hasarların Giderilmesi (1. Grup)		
KÖYDES Projeleri	Sinop İli Ayancık İlçesi Grup Köy Yolları Sel Hasarların Giderilmesi (2. Grup)		
	Sinop İli Türkeli İlçesi Grup Köy Yolları Sel Hasarların Giderilmesi (3. Grup)		
	Sinop Türkeli Zimari Göleti İkmal Yapımı		
Sinop İl Özel İdaresi Tarafından Yapılan Projeler	Sahil Güvenlik Karadeniz Bölge Komutanlığı Sinop Rıhtım ve Karakol Yapımı		

Ayrıca 15 Ocak 2026 Tarih ve 33138 Mükerrer Sayılı Resmî Gazetede yayımlanan 2026 yılı yatırım programında, 25 projenin toplam proje tutarı 31.470.606 .000 TL ve projelerin 2026 yılı yatırımı 2.637.022.000 TL olarak belirtilmiştir. Yatırımcı Kuruluşlara göre 2026 yılı yatırımları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 36. Sinop İli 2026 Yılı Kamu Yatırımlarının Sektörlere Göre Dağılımı

SİNOP İLİ 2026 YILI KAMU YATIRIMLARININ SEKTÖRLERE GÖRE DAĞILIMI				
YATIRIMCI KURULUŞ	PROJE SAYISI	TOPLAM PROJE TUTARI (TL)	2025 YILI KÜMÜLATİF HARCAMASI (TL)	2026 YILI YATIRIMI (TL)
KARAYOLU ULAŞTIRMASI	7	22.142.227.000	9.767.951.000	1.363.020.000
DENİZYOLU ULAŞTIRMASI	1	150.000.000		15.000.000
TURİZM	2	296.697.000	22.911.000	10.001.000
EĞİTİM- YÜKSEK ÖĞRETİM	7	714.002.000	289.000.000	380.000.000
EĞİTİM- BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR	1	18.680.000	13.680.000	5.000.000
EĞİTİM-KÜLTÜR	1	36.000.000	16.000.000	1.000.000
TARIM-ORMANCILIK	1	105.000.000	0	5.000.000
ENERJİ	2	5.500.000.000		600.000.000
İMALAT-KOBİ VE GİRİŞİMCİLİK	1	390.000.000	97.316.000	80.000.000
DKH-İKTİSADİ-ADALET HİZMETLERİ	2	2.118.000.000	0	178.001.000
TOPLAM	25	31.470.606.000	10.206.858.000	2.637.022.000

VI. DEVLET YARDIMLARI VE DESTEKLENEN SEKTÖRLER

- Yürürlükte Olan Destek Programları; KOSGEB Destek Programları Yönetmeliği Kapsamında Verilen Destekler; Girişimci Destek Programı, Kapasite Geliştirme Destek Programı, Küresel Rekabetçilik Destek Programı, KOBİ Dijital Dönüşüm Destek Programı, YÖNDE – Yönderlik ve Değerlendirme Destek Programı, Stratejik Ürün Destek Programı, Yeşil Sanayi Destek Programı, İstihdamı Koruma Destek Programı, Teknoloji Merkezi Destek Programı, Sektörel Gelişim Merkezi (SEGEM) Destek Programı.
- Yeni Başvuruya Kapalı Olup Onaylı Projelerinin Destek Ödemeleri Devam Eden Destek Programları; Ar-Ge, Ür-Ge ve İnovasyon Destek Programı, KOBİ-GEL Destek Programı, KOBİ Teknolojik Ürün Yatırım Destek Programı, Girişimci Destek Programı (İş Kurma Desteği), Geleneksel Girişimci Destek Programı, İleri Girişimci Destek Programı, Yurt Dışı Pazar Destek Programı, İş Planı Ödülü Destek Programı, KOBİ Enerji Verimliliği Destek Programı, İşletme Geliştirme Destek Programı, İş birliği Destek Programı, TEKMER Destek Programı.
- Avrupa İşletmeler Ağı Tek Pazar Programı (Single Market); KOSGEB Sinop Müdürlüğü olarak, 2014-2021 yıllarını kapsayan KOBİ'lerin Rekabet Edebilirliği (COSME) programı kapsamında, ülkemizde 11 konsorsiyumdan biri olan Batı Karadeniz İş ve İnovasyon Ağı'nın (West Black Sea Business and Innovation Network-WB-BIN) koordinatörlüğü görevini yürütmüş ve bu proje kapsamındaki faaliyetler başarıyla tamamlanmıştır. Projenin tamamlanmasıyla ilgili süreç de 2022 yılı içerisinde tamamlanmıştır.

COSME Programı yerine Avrupa Komisyonu tarafından çağrıya çıkılan Tek Pazar Programına (2021-2025) da tüm Karadeniz Bölgesi'ni tek çatı altında toplayıp Karadeniz Konsorsiyumu ile birleşilerek konsorsiyum ortağı olarak dahil olunmuştur. 2025 yılı haziran ayı itibariyle içerisinde 2021-2025 proje dönemi başarıyla tamamlanmıştır. 2025-2028 yılları için yeni dönem Tek Pazar Programına da yine Karadeniz Konsorsiyumu ortağı olarak başvuru yapılmış ve proje başvurusu onaylanmıştır. Projeyle ilgili faaliyetlere başlanmıştır Proje süreci kesintiye uğramadan 2028'e kadar devam edecektir.

Bu kapsamda yapılan proje başvurusu 2022 yılı içerisinde onaylanmış ve proje faaliyetleri başlamıştır. Teknik sebeplerle ödenek aktarımı gecikmeli olarak 2023 yılı ağustos ayında gerçekleşmiştir. Proje ödeneğinin gecikmeli alınmasına rağmen tamamlanmamış olsa da proje faaliyetleri aksaklığa uğramadan sürdürülmüştür. Ödeneğin temini ile eğitim ve faaliyetler hız kazanmıştır. 2024 yılında da çeşitli eğitim ve etkinlikler ile proje süreci yürütülmektedir. 2025-2028 dönemi yeni dönem Tek Pazar Programına da yine Karadeniz Konsorsiyumu ortağı olarak başvuru yapılmış ve proje onaylanmıştır. Proje süreci kesintiye uğramadan 2028'e kadar devam edecektir.

Tablo 37. 2025 Yılı KOSGEB Desteklerinin Uygulama Sonuçları

DESTEK ADI	İŞLETME SAYISI	KOSGEB KAYNAĞI (A)	KREDİ FİNANSMAN KAYNAĞI (B)	DIŞ FİNANSMAN KAYNAĞI (C)
KOSGEB Destek Programları Yönetmeliği Kapsamında Verilen Destekler	57.433	13.132.697.088		
Girişimci Destek Programı (İş Geliştirme Desteği)	1.514	1.365.715.860		
Girişimci Destek Programı (İş Kurma Desteği)	20.005	412.603.150		
İstihdamı Koruma Destek Programı	15.520	7.953.804.517		
Kapasite Geliştirme Destek Programı	348	151.307.673	14.731.326.683	
Küresel Rekabetçilik Destek Programı	3	2.711.412	373.920.743	
KOBİ Dijital Dönüşüm Destek Programı	15	8.023.204	424.364.061	
YÖNDE - Yönderlik Ve Değerlendirme Destek Programı	1.961	38.965.526		
Stratejik Ürün Destek Programı	43	10.027.378		
KOBİ Teknolojik Ürün Yatırım (TEKNOYATIRIM) Destek Programı	185	429.473.169		
İŞGEM/TEKMER Destek Programı	31	41.331.239		
Ar-Ge, Ür-ge ve İnovasyon Destek Programı	570	108.491.302		
KOBİGEL (KOBİ Gelişim) Destek Programı	16	6.178.065		
İşletme Geliştirme Destek Programı	1.538	75.613.957		
KOBİ Enerji Verimliliği Destek Programı	35	17.608.501		
Yurt Dışı Pazar Destek Programı	240	20.215.145		
Geleneksel Girişimci Destek Programı	532	7.670.000		
İleri Girişimci Destek Programı	758	37.011.374		
İş Planı Ödülü Destek Programı	4	160.000		
İşbirliği Destek Programı	9	5.185.616		
Deprem Sonrası MKO Ölçekli İşletmelerin Canlanması Destek Programı	9.278	2.440.600.000		
Yeşil Sanayi Destek Programı	1.743			4.209.497.409
FRIT II İstihdam Taahhütlü KOBİ Destek Programı ve İstihdam Taahhütlü KOBİ Finansman Destek Programı	3.085			1.881.505.990
KOSGEB Kredi Faiz Desteği Yönetmeliği Kapsamında Verilen Destekler	4	566.196	2.518.000	
GENEL TOPLAM	57.437	13.133.263.284	15.532.129.487	6.091.003.399
TOPLAM FİNANSMAN TUTARI (A+B+C)				34.756.396.170

Ayrıca 2024 yılı içerisinde KOSGEB tarafından;

- 81 işletmeye 24.975.605,82-TL hibe, 42.371.806,76-TL geri ödemeli olmak üzere toplam 67.347.412,58-TL destek ödemesi yapılmıştır.

- Desteklenen işletmelerde imalatın payı %98,5'dir

- Girişimci Destek Programı kapsamında 3 adet İş Geliştirme Desteği çağrısına çıkmıştır. Bu çağrılar kapsamında Türkiye geneli değerlendirmede 10 işletme için desteklenme kararı verilmiş olup işletmelerin destek süreçleri devam etmektedir.

- Kapasite Geliştirme Destek Programı kapsamında 3 adet çağrıya çıkmıştır. Bu çağrılar kapsamında Türkiye geneli değerlendirmede 12 işletme için desteklenme kararı verilmiş olup işletmelerin destek süreçleri devam etmektedir.

- Desteklenen 35 girişimciden 20 tanesi (%57) kadın girişimcidir.
- Yeşil Dönüşüm konusunda 7 işletmeye 34.818.069,00 TL destek ödemesi yapılmıştır.
- 183 kişi online Girişimcilik Eğitimlerine katılarak sertifika almıştır. Belge alanların 94 tanesi (%51) kadındır.
- 813 işletme ziyareti yapılarak destekler hakkında bilgi verilmiştir.
- Avrupa İşletmeler Ağı Programı kapsamında 2022-2025 proje dönemi sonuçlanmış olup konsorsiyum olarak sunulan sonuç raporuna göre proje başarı ile tamamlanmıştır. 2025-2028 dönemi için yapılan proje başvurusu da uygun bulunmuş olup proje süreci başlamıştır.

Devlet tarafından yapılan diğer önemli yardımlara ilişkin görüş, değerlendirmeler ve öneriler:

Yukarıda bahsedilen KOSGEB Destek Programları Yönetmeliği kapsamında verilen destekler haricinde devlet tarafından uygulanan diğer destek programları aşağıdaki gibidir;

1) Yatırım Teşvik Sistemi :

Yatırım teşvik sisteminin amacı, kalkınma planları ve yıllık programlarda öngörülen hedefler doğrultusunda tasarrufların katma değeri yüksek yatırımlara yönlendirilmesi, üretim ve istihdamın artırılması, uluslararası rekabet gücünü artıracak ve araştırma- geliştirme içeriği yüksek bölgesel ve büyük ölçekli yatırımlar ile stratejik yatırımların özendirilmesi, uluslararası doğrudan yatırımların artırılması, bölgesel gelişmişlik farklılıklarının azaltılması, kümelenme ve çevre korumaya yönelik yatırımlar ile araştırma ve geliştirme faaliyetlerinin desteklenmesidir.

Gerçek kişiler, adi ortaklıklar, sermaye şirketleri, kooperatifler, birlikler, iş ortaklıkları, kamu kurum ve kuruluşları (genel ve özel bütçeli kurum ve kuruluşlar, il özel idareleri, belediyeler ve kamu iktisadi teşebbüsleri ile bunların sermaye bileşimindeki hisse oranları yüzde elliye geçen kurum ve kuruluşlar) ile kamu kuruluşu niteliğindeki meslek kuruluşları, dernekler ve vakıflar ile yurt dışındaki yabancı şirketlerin Türkiye'deki şubeleri kullanıcı aracılığıyla Bakanlık internet sitesi vasıtasıyla elektronik ortamda teşvik belgesi düzenlenmesi için müracaat edebilir.

29/5/2025 tarih ve 2025/9903 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile yürürlüğe giren yeni teşvik sistemi temelde Türkiye Yüzyılı Kalkınma Hamlesi ile Sektörel ve Bölgesel Teşvik Sistemi uygulamalarından oluşmaktadır.

2025/9903 sayılı Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Karar kapsamında yer alan desteklerin uygulanması açısından iller, sosyo-ekonomik gelişmişlik seviyeleri dikkate alınarak altı bölgeye ayrılmıştır. Bu sistemde Sinop ili 5. Bölgede yer almaktadır.

Destek Unsurları:

Katma Değer Vergisi İstisnası, Gümrük Vergisi Muafiyeti, Vergi İndirimi, Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği, Sigorta Primi (İşçi Hissesi) Desteği, Faiz veya Kâr Payı Desteği, Makine Desteği ve Yatırım Yeri Tahsisi şeklindedir.

Alt Bölge Desteklerinden Yararlanma:

Organize Sanayi Bölgelerinde veya Endüstri Bölgelerinde gerçekleştirilen yatırımlar ve Alt bölge desteğinden yararlanabilecek ilçeler listesinde yer alan ilçelerde gerçekleştirilen yatırımlar, sigorta primi işveren hissesi desteği açısından bulundukları bölgenin bir alt bölgesinde sağlanan, her iki durumu da sağlayan yatırımlar ise bulundukları bölgenin iki alt bölgesinde sağlanan şart ve sürede bu destekten yararlanabilir.

NOT: Sinop ili özelinde **Dikmen** ilçesi, alt bölge desteğinden yararlanabilecek ilçeler listesinde yer almaktadır.

Yatırım teşvik uygulamaları kapsamında 2025 yılında Sinop ili özelinde 21 adet Yatırım Teşvik Belgesi düzenlenmiş olup, bu belgeler doğrultusunda toplam 3 milyar 573 Milyon TL tutarında yatırım gerçekleştirilmesi ve 416 kişilik istihdam oluşturulması öngörülmektedir.

Yerel Kalkınma Hamlesi Programı: Yerel Kalkınma Hamlesi Programı kapsamında Sinop ili için 2025 yılında ilan edilen su ürünleri, balık yağı, masif ahşap ve yat limanı gibi stratejik alanlara toplam 5 adet ön başvuru yapılmıştır. 22 Aralık 2025'te başlayan kesin başvuru sürecinde ise "Kapalı Devre Su Ürünleri Yetiştiriciliği" (2) ve "Masif Ahşap Ürünleri" (2) konularında toplam 4 proje değerlendirme aşamasına geçmiştir. Değerlendirmesi süren bu projelerin hayata geçmesiyle birlikte, şehirde yaklaşık 2 milyar 253 milyon TL tutarında sabit yatırım yapılması ve 240 kişilik yeni istihdam alanı oluşturulması öngörülmektedir.

2025/9903 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı doğrultusunda, Strateji ve Bütçe Başkanlığının görüşleri alınarak Sinop'un 2026 yılı yatırım öncelikleri güncellenmiştir. Yeni dönemde ilin ekonomik yapısını güçlendirmek adına ağaç ürünlerinde yapısal ve modüler üretime, su ürünlerinde ise işleme, konserve ve rafinasyon gibi katma değerli faaliyetlere geçiş hedeflenmektedir. Ayrıca kentin turizm ve sosyal hizmet potansiyelini artırmak amacıyla beş yıldızlı konaklama tesisleri ile yaşlı bakım merkezleri de yeni destek kapsamına alınmıştır.

Program ve Proje Faaliyetleri

*** Sinop'ta Temel Sektörlerin Rekabetçiliğinin Artırılması Projesi:** Kuzey Anadolu Kalkınma Ajansı (KUZA) öncülüğünde yürütülen proje kapsamında kurulan Seanop Su Ürünleri İşleme ve Sanayi A.Ş. tesisi, Sinop ve Karadeniz bölgesindeki balıkçılık işletmelerinin işleme ve uzun süreli saklama sorunlarına çözüm getirerek, üreticilerin rekabet gücünü, pazar etkinliğini ve istihdam potansiyelini artırmaktadır. Sinop & Kastamonu Bölgesi Su Ürünleri Kooperatifleri Birliği ile Gerze Su Ürünleri Kooperatifi'ne kurumsal kapasite geliştirme odaklı danışmanlık hizmetleri de sağlanan proje, bölge ekonomisine önemli katkılar sunmaktadır.

KOBİ Destek Merkezi bünyesinde Sinop'ta faaliyet gösteren 24 firmaya teşhis, 12 firmaya danışmanlık ve 6 firmaya ait 8 farklı ürün için ticarileştirme desteği sunulurken, düzenlenen 16 farklı eğitime 289 katılımcı iştirak etmiştir. Üretim, pazarlama ve yönetim kapasitelerini güçlendirmeyi hedefleyen bu kapsamlı süreç, "2026 Yılı Yerel Ürün Ticarileştirme ve KOBİ Destek Merkezi Teknik Destek Programı" ile sürdürülebilir hale getirilmektedir.

*** Temel Sektörlerde Rekabetçiliğin Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı:**

Çalıştay: KUZKA ve Sinop Üniversitesi iş birliğiyle 19 Kasım 2025'te "Balık Yağı Rafinasyonu: Teknoloji ve Pazar Potansiyeli Çalıştayı" düzenlenmiştir.

Yatırım: Program kapsamında, Sinop'ta balık yağı rafinasyon yetkinliğine sahip bir tesis kurulması için çalışmalar sürdürülmektedir.

*** Teknik Destek Programları (Destinasyon Geliştirme):** 2025 yılı kapsamında Sinop ili özelinde şu 5 projeye danışmanlık ve altyapı desteği sağlanmıştır:

- Cittaslow Gerze destinasyon altyapısının iyileştirilmesi.
- Balatlar Yapı Topluluğu Ziyaretçi Merkezi ve Gezi Yolları konsepti.
- Sinop kent merkezi Akıllı Trafik Yönetimi.
- Kent merkezi peyzaj tasarımı ve Karavan Park konsepti.
- Hamsilos Tabiat Parkı alan düzenlemesi ve proje geliştirme.

*** Sosyal Gelişmeyi Destekleme Programı (SOGEP)Çeltik Tesisi:** Saraydüzü Belediyesi tarafından uygulanacak proje ile ilçedeki 13 köyün yıllık 5 bin ton çeltik kurutma ihtiyacını karşılayacak modern bir tesis kurulacaktır.

*** İşletmelerin Rekabet Gücünü Arttırmaya Yönelik Hizmetler:**

E-Ticaret Eğitimi: Kadın ve yerel girişimcilere yönelik "E-Ticaret ve E-İhracat Buluşmaları: Trendyol ile Küresel Pazara Yolculuk" etkinliği 2 Temmuz 2025'te Sinop Ticaret ve Sanayi Odası'nda gerçekleştirilmiştir.

Halihazırda devlet tarafından desteklenen sektörler ile bu desteklerin il ekonomisine katkısı:

Sinop'ta devlet teşvikleriyle öne çıkan lokomotif sektörler; madencilik, gıda, giyim eşyası, ağaç ürünleri, mineral maddeler ve mobilya imalatıdır. İlin rekabet gücü ve istihdam hacmi en yüksek alanları ise konfeksiyon, su ürünleri işleme, plastik ürünler, çimento ve tarım-orman makineleri sanayisinde yoğunlaşmaktadır. Sanayi Siciline kayıtlı imalatçı firmalar, sağladıkları kitlesel istihdam imkanlarıyla ildeki iş gücü piyasasının ana taşıyıcısı ve yerel refahın en önemli unsuru konumundadır.

Mevcut sanayi yapısının çarpan etkisini artırmak adına sanayi bölgelerinde altyapı genişleme hamleleri yürütülmektedir. Merkez sanayi alanlarındaki doluluğun artmasıyla birlikte; konfeksiyondaki yüksek istihdam başarısının, su ürünlerinde katma değerli rafinasyon ve ağaç sanayisinde modüler tasarım yatırımlarıyla desteklenmesi hedeflenmektedir. Yatırımlarda Devlet Yardımları ve kalkınma ajansı programlarıyla sübvans edilen bu endüstriyel yapı, üretimi ham maddeden katma değerli aşamaya taşıyarak Sinop'un ihracat payını ve pazar direncini artırmaktadır.

Devlet tarafından desteklenmesi durumunda ekonomik gelişmeye katkı sunacağı değerlendirilen ve bu nedenle öne çıkarılması gereken sektörler ile bu sektörlerin desteklenmesi halinde elde edilecek ekonomik değerlere ve sosyal kazanımlara ilişkin görüş ve değerlendirmeler;

Sinop'un doğal kaynakları, köklü üretim kültürü ve coğrafi avantajları doğrultusunda kapalı devre su ürünleri yetiştiriciliği (RAS), katma değerli orman ürünleri, teknolojik dönüşüm odaklı tuğla-kiremit sanayisi, modern seracılık ve alternatif turizm alanlarının devlet teşvikleriyle desteklenmesi, kent ekonomisinde yapısal bir sıçrama yaratacaktır.

Bu sektörlerin ham maddeye dayalı geleneksel yapıdan, ileri teknoloji, dijitalleşme ve otomasyon destekli bir modele taşınması, ihracat birim değerlerini ve kentin dış ticaret hacmini niteliksel olarak büyütecektir. Su ürünlerinde işleme ve rafinasyon tesislerinin, tarımda ise hasat sonrası lojistik altyapı ile soğuk hava depolarının kurulması, yerel ürünlerin pazar çeşitliliğini artırarak Sinop'u küresel değer zincirlerine entegre ve makroekonomik şoklara karşı daha dirençli bir sanayi kenti haline getirecektir.

Bu stratejik yatırımların hayata geçirilmesi, ekonomik büyümenin yanı sıra kentin en temel yapısal açmazı olan demografik durağanlığa ve beşerî sermaye kaybına doğrudan çözüm sunacaktır. Yüksek teknolojiye dayalı üretim alanlarının, Ar-Ge faaliyetlerinin ve markalaşma süreçlerinin desteklenmesi, nitelikli iş gücü ihtiyacı doğurarak genç nüfusun il dışına göçünü engelleyecek ve tersine göç mekanizmalarını tetikleyecektir. Ayrıca sözleşmeli tarım modelleri, tıbbi-aromatik bitki yetiştiriciliği ve modern besicilik yatırımları, küçük ve parçalı arazi sahiplerinin gelir düzeyini yükselterek kırsal kalkınmayı güvence altına alacaktır. Kadın ve yerel girişimcilerin e-ticaret ekosistemine dahil edilmesi ile sosyal hizmet odaklı yaşlı bakım merkezlerinin kurulması ise toplumsal refahı artırarak dengeli ve kapsayıcı bir toplumsal gelişim sağlayacaktır.

VII. SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

İktisadi ve ticari gelişimin önündeki engeller ile bu engellerin ortadan kaldırılmasına yönelik görüş, değerlendirme ve öneriler;

a) İktisadi Gelişimin Önündeki Engeller ve Çözüm Önerileri:

*** Beşerî Sermaye ve Demografik Yapı Kısıtları**

Mevcut Sorun: Sinop imalat ve ticaret sektörlerindeki en temel yapısal sorun nitelikli iş gücü eksikliğidir. Nitelikli iş gücünün il dışına göç etmesi ve geri dönüşlerin sınırlı kalması üretim kalitesini baskılamaktadır. Ayrıca ilde yaşlı nüfus oranının yüksek, genç nüfus oranının düşük olması orta ve uzun vadede iş gücü arzını ciddi şekilde daraltma riski taşımaktadır.

Görüş ve Öneriler: Genç nüfusu ilde tutacak istihdam odaklı yatırımlar önceliklendirilmeli ve tersine göçü teşvik edecek mekanizmalar devreye alınmalıdır. Eğitim-istihdam bağlantısını güçlendirmek adına Sinop Üniversitesi ve yerel sektörler arasında iş birliği yapılarak sektöre özgü insan kaynağı planlaması hayata geçirilmelidir.

*** Yatırım Alanlarının Yetersizliği ve Altyapı Sorunları**

Mevcut Sorun: Sanayi yatırımları için uygun büyüklükte, altyapısı hazır ve planlı alanların sınırlı olması yeni yatırımların çekilmesi önünde büyük bir kısıttır. Mevcut yatırım taleplerinin karşılanamaması, potansiyel yatırımcıların alternatif bölgelere yönelmesine neden olmaktadır.

Görüş ve Öneriler: Organize Sanayi Bölgeleri (OSB) ve küçük sanayi sitelerinde hızlıca kapasite artırımına gidilmeli ve yeni rezerv alanları planlanmalıdır. Yatırım alanları oluşturulurken sadece fiziksel genişleme değil; lojistik erişilebilirlik, kesintisiz enerji altyapısı, çevresel sürdürülebilirlik ve sektörel ihtisaslaşma kriterleri de dikkate alınmalıdır.

*** Lojistik Sınırlılıklar ve Ulaşım Ağları**

Mevcut Sorun: Ulaşım altyapısının sınırlı olması, firmalar için hem girdi maliyetlerini artırmakta hem de pazarlara erişimde zaman kaybı yaratarak ciddi bir rekabet dezavantajı oluşturmaktadır.

Görüş ve Öneriler: Sinop'un iktisadi yapısını güçlendirmek için demiryolu ve denizyolu taşımacılığının geliştirilmesi stratejik bir zorunluluktur. Demiryolu bağlantılarının sağlanması yük taşımacılığı maliyetlerini düşürecektir. Denizyolu taşımacılığının etkin kullanımı ve liman altyapısının güçlendirilmesi ise Sinop'un Karadeniz üzerinden uluslararası ticaret ağlarına entegrasyonunu hızlandıracaktır.

*** Hizmet ve Turizm Sektöründeki Dönüşüm İhtiyacı**

Mevcut Sorun: Turizm ilin en büyük iktisadi potansiyellerinden biri olmasına rağmen; hizmet kalitesinin düşüklüğü, tesis standartlarının yetersizliği, kurumsallaşma eksikliği ve turizm faaliyetlerinin sadece yaz aylarına sıkışması sektörün gelir potansiyelini sınırlamaktadır.

Görüş ve Öneriler: Nitelikli konaklama altyapısı (5 yıldızlı tesisler vb.) artırılmalı ve mevcut personelin hizmet standardı eğitimlerle yükseltilmelidir. Turizmin mevsimsel kırılganlığını azaltmak için doğa turizmi, kıyı turizmi, gastronomi, sağlık ve yaşlı bakımı gibi alternatif turizm alanları desteklenerek turizm faaliyetleri 4 mevsime yayılmalıdır.

b) Ticari Gelişimin Önündeki Engeller ve Çözüm Önerileri

*** Düşük Teknoloji ve Sınırlı Ürün Çeşitliliği**

Mevcut Sorun: İlde faaliyet gösteren firmaların ağırlıklı olarak düşük ve orta-düşük teknoloji düzeyine sahip sektörlerde üretim yapması, katma değer üretimini sınırlandırmaktadır. Temel sektörlerde ürün gamının sınırlı kalması, üretimin ham ürünlere dayalı olmasına yol açarak ilin ticari gelirini ve küresel pazar dayanıklılığını düşürmektedir.

Görüş ve Öneriler: Firmaların teknoloji kullanım düzeyinin artırılması ve dijitalleşme süreçlerinin hızlandırılması öncelikli politika olmalıdır. Ham madde odaklı üretimden katma değerli üretime geçişi sağlamak amacıyla Ar-Ge, inovasyon, tasarım ve markalaşma odaklı üretim yaklaşımları yerel teşviklerle yaygınlaştırılmalıdır.

Dış Ticarete Pazar ve Ürün Sınırlılığı

Mevcut Sorun: İşletmelerin dış ticaret hedeflerinde yeterli düzeyde pazar çeşitliliğine gidememesi ve belirli geleneksel pazarlarla sınırlı kalması, ihracatın sürdürülebilirliğini ve ticari büyüme potansiyelini kısıtlamaktadır.

Görüş ve Öneriler: Sektör bazlı hedef pazar analizleri yapılarak firmalar yeni pazarlara yönlendirilmelidir. İşletmelerin küresel değer zincirlerine entegre olabilmesi için uluslararası kalite standartları ve sertifikasyon süreçleri yaygınlaştırılmalıdır.

Dijital Ticaret ve Pazarlama Eksikliği

Mevcut Sorun: Yerel firmaların geleneksel ticaret yöntemlerine bağımlı kalması, küresel e-ticaret ve e-ihracat ekosisteminden yeterince pay alınamamasına ve yerel ürünlerin ticarileşme süreçlerinin yavaş kalmasına neden olmaktadır.

Görüş ve Öneriler: Ticaret heyetleri, uluslararası fuar katılımları ve dijital pazarlama araçlarının kullanımı aktif olarak desteklenmelidir. Kadın ve yerel girişimciler başta olmak üzere tüm KOBİ'lere yönelik e-ticaret/e-ihracat eğitimleri süreklilik arz etmeli ve ticarileştirme destek ofisleri kanalıyla firmaların dijital pazarlara erişimi kolaylaştırılmalıdır.

İl Ekonomisindeki Sorun Alanları ve İhtiyaçlar;

Beşerî Sermaye, İş Gücü ve Kurumsal Yapı İhtiyaçları

Tersine Göç ve Sektörel İnsan Kaynağı Planlaması: İmalat sektöründe kronikleşen nitelikli iş gücü açığını kapatmak adına, sadece mesleki eğitimler yeterli olmamakta; özellikle genç ve nitelikli iş gücünü kente geri çekecek "tersine göç" odaklı istihdam politikalarına ve nokta atışı insan kaynağı planlamasına ihtiyaç duyulmaktadır.

Mevsimsel İstihdam ve Kurumsallaşma Krizi: Aile şirketlerinin yoğunluğu ve kurumsallaşma eksikliği, özel sektörde işçi sirkülasyonunun yüksek kalmasına neden olmaktadır. KOBİ Destek Merkezi'nin 2025 başında tamamlanan teorik eğitimlerinin ardından firmalara sunduğu yönetim ve ticarileştirme danışmanlığının, işletmelerde kalıcı istihdam ve kurumsal dönüşüm sağlamak üzere yaygınlaştırılması gerekmektedir.

Üniversite-Sanayi Entegrasyonu: Sinop Üniversitesi ile yerel sanayi arasındaki bağın güçlendirilmesi, mühendislik ve teknik alanlardaki akademik potansiyelin doğrudan sahadaki Ar-Ge ve inovasyon eksikliğini giderecek şekilde projelendirilmesi kritik bir ihtiyaçtır.

Altyapı, Yatırım Alanları ve Lojistik Kısıtları

Rezerv Sanayi Alanları ve Akıllı Altyapı İhtiyacı: OSB'lerdeki parsellerin tam doluluğa ulaşması ve OSB dışındaki özel mülk arazi fiyatlarının yüksekliği yeni yatırımları engellemektedir. Mevcut OSB altyapılarının ve çalışanların erişim sorunlarının çözülmesinin yanı sıra; lojistik erişilebilirlik, kesintisiz enerji ve sektörel ihtisaslaşma kriterlerine uygun yeni sanayi rezerv alanlarının planlanması zorunludur.

Multimodal Ulaşım ve Liman Eksikliği: Gümrüklü yük limanının bulunmaması ve demiryolu bağlantısının olmaması, ham madde tedarikini zorlaştırmakta ve firmaları yüksek lojistik maliyetlerle karşı karşıya bırakmaktadır. Sinop'un Karadeniz ticaret ağlarına entegrasyonu için denizyolu ve liman altyapısının güçlendirilmesi stratejik bir önceliktir.

Sosyal Üstyapı Yetersizliği: Endüstriyel alanlarda üretkenliği ve çalışan memnuniyetini artıracak sosyal üstyapıların (kreş, restoran, sosyal alanlar) eksikliği yerel düzeyde sahiplenmeyi zayıflatmaktadır.

Üretim Teknolojisi, Katma Değer ve Pazarlama Eksenli Sorunlar

Ham Maddeden Katma Değerli Ürüne Geçiş Zorunluluğu: Temel sektörlerdeki ham madde odaklı (kereste üretimi, işlenmemiş su ürünleri, kestane vb.) geleneksel yapı rekabet gücünü sınırlamaktadır. 2026 yılı yatırım güncellemelerine paralel olarak; yapısal ahşap, modüler mobilya, balık yağı rafinasyonu ve jelatin üretimi gibi ileri teknolojiye dayalı dönüşüm adımlarına ihtiyaç vardır.

İleri Teknoloji ve Dijitalleşme Eksikliği: Boyabat tuğla-kiremit sektörü dahil olmak üzere imalat sanayisinin ağırlıklı olarak düşük ve orta-düşük teknolojide kalması pazar direncini düşürmektedir. Firmaların dijitalleşme süreçlerinin hızlandırılması ve özel sektör Ar-Ge yatırımlarının teşvik edilmesi gerekmektedir.

Dış Ticarete Pazar Farklılaştırma ve Markalaşma: İşletmelerin belirli geleneksel pazarlara sıkışıp kalması ihracatın sürdürülebilirliğini tehdit etmektedir. Küresel değer zincirlerine entegrasyon için uluslararası kalite sertifikasyonu, e-ticaret/e-ihracat altyapısının kurulması, marka bilincinin yerleşmesi ve kolektif girişimcilik ruhunun canlandırılması öncelikli ihtiyaç alanlarıdır.

İl Ekonomisindeki Gelişim Alanları ve Yapılabilecekler;

Sinop il genelinde ve ilçelerinde belirginleşen sektörel uzmanlaşma eğilimleri, kümelenme modeliyle desteklendiğinde ilin rekabet gücünü artıracak stratejik bir fırsat sunmaktadır. Bu doğrultuda Boyabat'ta tuğla-kiremit, Merkez ve Gerze'de tekstil, Ayancık ve Türkeli'de ağaç ürünleri ile il genelinde su ürünleri sektörlerinde kümelenme yapıları oluşturulmalıdır. Bu yaklaşım sayesinde işletmelerin ölçek ekonomisinden yararlanması, ortak tedarik ve pazarlama kabiliyetlerinin geliştirilmesi, maliyetlerin düşürülmesi ve sektörler arası bilgi ile teknoloji paylaşımının hızlandırılması sağlanmalıdır.

Coğrafi kısıtları ortadan kaldırarak yerel üreticileri ulusal ve uluslararası pazarlara taşıyacak e-ticaret altyapılarının etkin kullanımı, firmaların pazarlama ve satış kanallarını çeşitlendirmek adına kritik bir adımdır. Sinoplu firmaların dijital yetkinliklerini artırmak için kapasite geliştirici eğitimler düzenlenmeli, bölgenin lojistik ve kargo altyapısı güçlendirilmeli, ödeme ve müşteri yönetimi sistemlerine adaptasyon desteklenmelidir. Ayrıca su ürünleri, ahşap, tarım ve turizm gibi öncelikli sektörlerde kısa vadede verimlilik, orta vadede katma değerli üretim ve uzun vadede markalaşmayı hedefleyen aşamalı sektörel yol haritaları hayata geçirilmelidir.

Kısa, Orta ve Uzun Vadede İl Ekonomisinin İhtiyaçları;

Kısa Vadede Yapılacaklar (0-2 Yıl): Sektör odaklı mesleki eğitimlerin yaygınlaştırılması, Hızlı katma değer artışı sağlayan yatırımların teşviki, Firmaların e-ticaret ve dijital pazarlamaya entegrasyonu, Hedef pazar analizi ve fuar katılımlarının artırılması, Sinop Üniversitesi Teknopark altyapısının hızla tamamlanması, OSB ve sanayi sitelerinde mevcut kapasitenin etkin kullanımı, Turizmde hizmet kalitesi için kısa süreli sertifikasyonlar ve Yöresel ürünlerde coğrafi işaret ve ambalajlamayla markalaşma.

Orta Vadede Yapılacaklar (3-5 Yıl): Su Ürünleri İhtisas OSB'nin kurulup faaliyete geçirilmesi, Teknopark'ın öncelikli sektörlerde Ar-Ge merkezine dönüştürülmesi, Tuğla-kiremit, ağaç, tekstil ve su ürünlerinde kümelenme, Katma değerli üretime yönelik sanayi yatırımlarının yapılması, Modern seracılık, hayvancılık ve entegre modellerin yaygınlaşması, OSB genişleme alanlarının planlanması ve altyapı işlerinin bitirilmesi, Turizmde üst segment tesislerin ve alternatif rotaların kurulması ve Soğuk zincir, depolama ve dağıtım lojistik altyapısının güçlendirilmesi.

Uzun Vadede Yapılacaklar (5-10 Yıl ve Üzeri): Demiryolu bağlantısı ve denizyolu liman altyapısının geliştirilmesi, Sinop'un su ürünleri, ahşap ve gıdada ulusal ihtisas merkezi olması, Teknopark ile küresel değer zincirlerine entegrasyonun sağlanması, İleri teknoloji, Ar-Ge ve inovasyon altyapısının derinleştirilmesi, Yüksek katma değerli, markalaşmış ve ihracat odaklı üretim yapısı, Turizmin 4 mevsime yayılarak uluslararası destinasyona dönüşmesi, Tersine göç politikaları ve yaşam kalitesi yatırımlarının yapılması ve Yeşil dönüşüm, enerji verimliliği ve döngüsel ekonominin yaygınlaştırılması.

SİNOP İLİ İLÇELERİ

GERZE

TARİHÇE

İlin kuzey doğu kıyısında aynı adlı burun üzerine kurulan Gerze, 1901 de kaza haline gelmiştir. İlk adının “Carusa “ olduğu tahmin edilen Gerze’de Ayancık gibi tarih sahnesine Antik Çağda çıkmış bir yerleşim yeridir. 13 Şubat 1956 yılında lodos fırtınasının desteklediği ve bir evin mangalından çıkan yangın ilçenin bütününü yakarken, 1000 ev yanmış ve bu yangından 100-150 ev kurtulabilmiştir. Bu felaket her 13 Şubat’ta yangını yaşayanlarla anılırken, yangında hayatını kaybeden 21 vatandaşımız için de Saygı Duruşu yapılmaktadır.

Gerze’ye 19. Yüzyıl ortalarında gelen Hamilton ilçe hakkında şunları söylemektedir. “ Kousefet ova 7-8 evlik küçük bir köydür. Gerze’de olduğu gibi buradan da sultan için İstanbul’a tavuk gönderilir. Hisar çayı yolu ile Gerze’ye ulaştık. Eski ismi Carusa’dır. 25 Rum evi dışında 240 Türk evi vardır. Burada bir çeşit tersane havuzlarının yanındaki bir kahveye indik. Gerze İstanbul’a mısır, meyve ve az miktarda kereste ihraç eder. Liman, 6 toplu ahşap ve yıkık bir burçla korunur. Şehri gezerken kitabesiz bir heykel kaidesi gördüm. Eski bir Bizans kilisesi duvarında bir kalıntı ile yine aynı kiliseye bitişik bir başka Rum Kilisesi avlusunda iki korinthe sütun başlığı ve çeşitli küçük kırık sütunlar vardı. Bunlar Sinop’tan getirilmiş gibiydiler. Fakat 150 stada (18 mil) uzaklıkta olması nedeniyle güç bir ihtimaldir.

Gerze’de anlatılan yakın dönem yangınları yüzünden tarihi eser pek kalmamakla birlikte çeşitli arşiv kaynaklarından bu ilçe merkezinde ve çevresinde çeşitli eserlerin olduğu anlaşılmaktadır.

KÜLTÜREL ZENGİNLİK

Bir Toplumun düşünce dengesidir eğitim ve kültür. Kendi gelenek ve görenekleriyle, yaşadığı çağı kaynaştıran, her türlü yenilikleri benimseyen Gerze, sosyal ve kültürel yönden gelişmiş yüksek eğitim ve kültür seviyesine sahip bu özelliği ile tanınan ilçelerimizden biridir. Gerze ilçesinde bünyesine Yabancı Dil Ağırlıklı Lise bulunan 1 Genel Lise 1 Teknik Lise ve Endüstri Meslek Lisesi(Bilgisayar, Muhasebe, Elektrik, Mobilya, Dekorasyon ve Metal işleri) ,1 Anadolu Lisesi, İmam Hatip Lisesi ve Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi olmak üzere toplam 5 lise ile 37 ilköğretim okulu(okullardan 8 tanesi bağımsız.)bulunmaktadır. İlçe merkezinde sosyal yaşam deniz mevsiminin başlamasıyla hareketlilik kazanır. Sahiller ve plajlar gece geç saatlere kadar dinlenen ve eğlene insanlarla doludur. Bu zamanın boşa harcanması anlamında değildir. Yaşadığı dünyaya her zaman penceresi açık insanlar topluluğudur Gerze. Yaşamını farkındadır. Çağdaş, eğitime önem veren, düşünen, üreten, hoşgörülü, sanat ve sever insanlardır. Ancak, iş sahasının sınırlı oluşu büyük kentlere göçe neden olmaktadır. Bu kentlerin başında İstanbul, Ankara ve İzmir gelmektedir.

Geçmişin büyük bölümünü tarıma dayalı olarak sürdüren köylerde yaşama standardı ortalama düzeydedir. İçme suyu şebekesi bazı köy ve mahallerde mevcut olup ekseri köyümüzde bulunmamaktadır. Sağlığı ve Aile Planlaması Merkezi, 5 Sağlık Ocağı(Merkez, Karlı, Yenikent, Soğuksu, Sarımsak)vasıtasıyla yürütülmektedir. Ayrıca 22 köyde Sağlık Evi mevcut olup, bunların üçünde ebe bulunmaktadır. Sağlık hizmetleri 13 doktor, 43 yardımcı sağlık personeli, 22 genel idari hizmetler sınıfında olmak üzere toplam 78 personel ile yürütülmektedir. Sağlık Merkezinde 1 ambulans, Merkez Sağlık Ocağında 1 ambulans ve 1 binek oto, Yenikent Sağlık Ocağında ise 1 ambulans bulunmaktadır. İlçe Sağlık Merkezinde ayrıca röntgen ve laboratuvar hizmetleri de verilmektedir. İlçede hava kirliliği problemi bulanmaktadır. Kentlileşen köylülerimizi daha genç nüfus teşkil etmektedir. Köyleriyle bir bütün oluşturan ilçemizde; “Kız çocuğu okuyup da ne olacak ?” zihniyeti tamamen kalkmış olup eğitim ve öğretime gerekli önem verilmektedir. Özgün eğitimin dışında yaygın eğitim faaliyetleri de gerek ilçe merkezinde gerekse köylerimizde yetişkin eğitimi ile ilgili faaliyetlerini sürdürmekte olup Cumhuriyetimiz Kurucusu Ulu Önder Atatürk’ün doğumunun 100. Yılı nedeniyle 23 Mart 1981 yılında yeniden başlatılan okuma-yazma seferberliği ile çok sayıda vatandaşımızın okuma-yazma öğrenmesi sağlanmıştır. 1999-2000 öğretim yılında da okuma-yazma seferberliği çalışmalarımız sürdürülürken bu güne kadar toplam 472 okuma-yazma kursu açılıp sonlandırılmış, sonuçlana bu kurslarımızda 2462 kadın, 1216 erkek toplam 3678 vatandaşımıza okuma-yazma öğretilerek okuryazarlık belgesi verilmiştir. Sanat, ulusların ortak dilidir. Gerzeli sanatı sever, sanatçıyı sever sahiplenir. Her yıl amatör tiyatro ekibi yeni oyunları ile gösterilerini sunarlar. Çalışmalarını çevre il ve ilçelerde de sergileyerek, zamanlarını iyi bir şekilde değerlendirmiş olurlar. Zaman zaman gençlerin düzenlediği müzikli eğlence programları özendirici uğraşlardan biridir. İlçede, Gerze Spor il Esnaf Spor Kulübü adı altında iki spor kulübü bulanmakta olup faaliyetlerini sürdürmektedir. Okullar arasında kros yarışmaları, basketbol, hentbol, voleybol karşılaşmaları düzenlenmekte, 23 Nisan 1986 tarihinde yapılan stat gençlerimize her türlü açık hava sporlarından yaralanma olanağı sağlanmakta, ilçemiz kapalı spor salonunda gençlerimiz salon sporları yapmakta ve ülkemizin çeşitli yerlerinden gelen sporcuların ilçemizde kamp ve müsabaka yapması ilçemize hareketlilik kazandırmaktadır. 1981 yılında açılan Atatürk Kütüphanesi 9420 adet kitap ve 441 üyesi ile hizmetini sürdürmektedir. Kütüphaneden daha çok öğrenci gençlik yararlanmaktadır. En çok edebiyat ve tarih kitaplarına gereksinim duyulmaktadır. 1991 yılında açılan bir matbaası vardır. İlçede bir adet sinema bulunmaktadır.

EĞİTİM

İlçemizde Sinop Üniversitesine bağlı **Gerze Meslek Yüksekokulu** 2025 yılı itibarıyla; Aşçılık, Bankacılık ve Sigortacılık, Basım ve Yayımlar Teknolojileri, Bilgisayar Programcılığı (Uzaktan Öğretim), Deniz ve Liman İşletmeciliği, Grafik Tasarımı, Moda Tasarımı, Otobüs Kaptanlığı, Sağlık Bilgi Sistemleri Teknikerliği ile Kültürel Miras ve Turizm olmak üzere toplam **10 aktif programda; 1 Profesör, 1 Doçent, 8 Doktor Öğretim Üyesi ve 30 Öğretim Görevlisi** olmak üzere toplam **40 akademik personel, 13 idari personel ve 5 sürekli işçi** ile hizmet vermekte ve **1.228 öğrenci** öğrenim görmektedir.

2025-2026 Öğretim yılında ilçemizde 3 adet Lise bulunmaktadır.

1 Anadolu Lisesi, 1 Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi ve 1'de Anadolu İmam-Hatip Lisesi olmak üzere toplam 3 lise bulunmaktadır.

KÜLTÜR TURİZMİ

YAMAÇ PARAŞÜTÜ

Koyu mavi denizi ve yemyeşil dağlarıyla Hacıselli köyü yamaç paraşütü sporuna gönül verenlerin yeni adresi oldu. Hacıselli semalarında süzülme için çıkılan 400 m. Yükseklikteki yelkentepe yüzünüze vuran rüzgârın serinliğiyle Gerze ve Sinop'un eşsiz manzarasının bir araya getirdiği cennet bir köşe sanki Yelkentepe yamaç paraşütü pilotlarının koyduğu bir isim Karadeniz'de yamaç paraşütü için kalan elverişli tek yer.

SAKLIKÖY ŞELALESİ

Saklıköy şelalesi şehir merkezine 15 km uzaklıktaki şelale yemyeşil ormanlar içerisinde. Asar tepesinin yamacına saklanmış yüzlerce çeşit bitki örtüsü, yüzlerce kelebeği barındıran dere yatağıyla dünyanın saklı kalmış küçük cenneti adeta.

KARACASU ALABALIK TESİSİ

Gerze ilçesi Karacasu Alabalık Tesisi 15 ton/yıl kapasitelidir. Mevcut balık tesislerinde 80 m²'lik havuz alanında tadilat yapılarak bir dönemde 200.000 adet yavru balık yetiştirilmesine uygun kapasitede, yumurtadan sofralık-pazarlamalı balık üretimi hedeflenmiştir. Bu yöntemle su sıcaklığına bağlı olarak yılda 4-5 dönem olarak 800.000 - 1000.000 adet balık yavrusu üretim imkânı yaratılmıştır. Yatırımın projelendirilmesi İlçe Müdürlüğü tarafından; gerekli kaynak ise işletme sahibi tarafından karşılanmıştır.

EKONOMİ

BALIKÇILIK

İlçemizde yapılan hayvancılık faaliyetlerinin çoğunu balıkçılık oluşturmaktadır. Kıyı balıkçılığı şeklinde yapılan faaliyetler ilçe ekonomine katkıda bulunmaktadır. İlçemizde avlanma sezonunda palamut, hamsi, tirs, kefal, lüfer, mezgit, istavrit vb. balık türleri avlanmakta, ilçe içi ve dışında piyasaya arz edilmektedir.

ZEYTİNCİLİK

Yörede çiftçilere zeytin fidanı sağlamaya dönük olarak 2008 Yılında Gerze Kaymakamlığımız S.Y.D.V. Başkanlığı ile İlçe Müdürlüğümüz arasında ortaklaşa geliştirilen proje ile zeytin çeliklerinden hormon uygulaması ile köklendirme yapılarak fidan üretimi için otomatik sistemli köklendirme seti ve serasında çelikten zeytin fidanı üretilmiştir. 2010 yılı içinde 450 Adet çelikten zeytin fidanı üretilerek bedelsiz olarak çiftçilere dağıtılmıştır. 2011 yılında Sinop Valisi Sayın Dr. Ahmet CENGİZ'in talimat ve destekleri ile yapılan proje ile Gerze ilçesine getirilen 3.500 adet Ayvalık ve 1.300 Adet Domat çeşidi zeytin fidanları ile 61 çiftçi arazisinde toplam 160 Dekar kapama zeytin bahçesi kurulmuştur.

CITTASLOW NEDİR?

Cittaslow ifadesi ilk defa 1999 yılında İtalya’da ortaya çıkmıştır. Sakin şehir anlamına gelen cittaslow, merkezi İtalya’da bulunsa da farklı ülkelerdeki belediyelerin de üye olabildiği bir organizasyondur. Ayrıca ulusal ağ mantığında da çalışan İtalya merkezli birliğe ulusal ağ üzerinden üye olabilmek için aynı ülkedeki 3 kentin birliğe üye olması yeterlidir.

Birliğin uluslararası temsilinde yetkili organ Uluslararası Koordinasyon Komitesi’dir. 3 kent üyeliğine sahip olarak ulusal üyeliğe hak kazanan ülkeler cittaslow kriterleri çerçevesinde temsil edilir. Üye şehirlerin etnik ve doğal dokusunun hem görsel hem de kültürler anlamda korunması, gelenek ve göreneklerinin devam ettirilmesi “Cittaslow ne demek?” sorusuna cevap olarak verilebilir.

Cittaslow hareketinin kuruluş amacı kentlerin kendi kimliklerine sahip çıkarak küreselleşme sonucu ortaya çıkan kentlerin birbirine benzemesine, aynılaşmasının önüne geçilmesidir. Kentlerin yönetilirken yerel yemeklerine, yöresel mimarisine, geleneklerine, göreneklerin, zanaatlarına, esnafına sahip çıkılması ve desteklenmesi, birliğin üye kentler için ortaya koyduğu kriterler vasıtasıyla sağlanmaya çalışılmaktadır. Cittaslow Uluslararası Birliği’ne üye olmak isteyen kentler, birliğin belirlediği 7 kriter çerçevesinde projeler geliştirmesi bu projeleri belgeleyerek bir başvuru dosyası haline getirmesi gerekmektedir. Kentler kriterler çerçevesinde faaliyetlerin üzerinden kriterlerin gerçekleştirilme oranına göre değerlendirilmekte ve puan almaktadır. Bir kentin Cittaslow olması için Cittaslow felsefesine uygun hareket etmesi, nüfusunun 50.000 altında olması ve Birlik’e sunduğu başvuru dosyası üzerinden yapılan değerlendirmeden geçer puan alması gerekmektedir. Başvuru sürecinde aday kentlere Genel Merkez’den veya Ulusal Ağlardan temsilciler giderek yerinde değerlendirme yapılabilir. Cittaslow üyelik kriterleri şu alt başlıklarda yer almaktadır:

1. Çevre politikaları
2. Altyapı politikaları
3. Kentsel yaşam kalitesi politikaları
4. Tarım, turizm, esnaf ve sanatkârlara dair politikalar
5. Misafirperverlik, farkındalık ve eğitim için planlar
6. Sosyal uyum
7. Ortaklıklar

Cittaslow Gerze, Sinop’un yeşil ile mavinin buluştuğu kentlerinden biridir. Kentin 2017 yılında cittaslow olarak kabul edilmesinin başlıca sebepleri arasında yemyeşil doğası, benzeri olmayan el sanatları, yöresel yemeklerinin yanında Anadolu insanının misafirperverliği gelir. Bahçelerinde çeşitli çiçeklerin olduğu evleri ve tertemiz havası ve deniziyle her zaman dingin bir kenttir.

BOYABAT

Boyabat; geçmişi yaklaşık M.Ö. 3000 yılına (Tunç Çağı) dayanan bir yerleşim merkezidir. Ayasofya Kütüphanesi'ndeki Batlamyos'un Coğrafya haritasında Germanikopolis şehri, bugünkü Boyabat Kalesi'nin yeri olarak gösterilmiştir.

Boyabat'ın ilk defa Türklerin eline geçmesi 1071 Malazgirt Savaşı'ndan sonra olmuştur. Osmanlı İmparatorluğu'nun himayesine girmesi ise Fatih Sultan Mehmet'in Trabzon Rum İmparatorluğunu teslim almasıyla gerçekleşmiştir. 1924 yılında il olan Sinop'a bağlanarak Şehrin en büyük ilçesi konumuna gelmiştir.

Boyabat ismi, BOY ve ABAT kelimelerinin birleşmesinden meydana gelmiştir. Boy, uzunluk anlamına Abat ise ova anlamına gelmektedir. Bu iki kelime bir araya gelerek "Uzunova" anlamına gelen BOYABAT halini almıştır.

Kurulduğundan bu zamana kadar Boyabat, sırası ile şu yönetimler altında bulunmuştur.

1. Gaşgaşlar : M.Ö 1400 - 1300
2. Hititler : M.Ö 1330 – 1200
3. Paflagonyalılar : M.Ö 1100 – 700
4. Lidyalılar : M.Ö 700 - 546
5. İranlılar : M.Ö 362
6. Pontuslar : M.Ö 183 – 64
7. Romalılar : M.Ö 64 – M.S. 365
8. Bizanslılar : M.S 395 – 1126

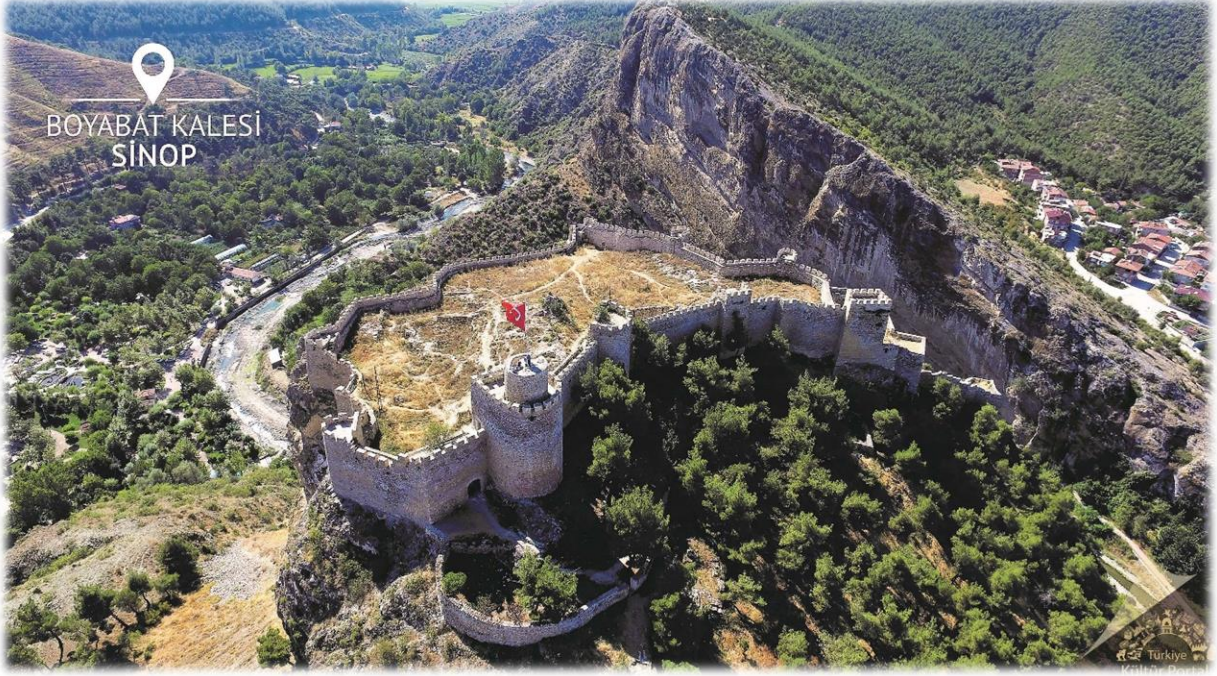
Boyabat 1 Mayıs 2005 tarihinde (Muğla-Milas Buluşması) Tarihi Kentler Birliği'ne üye olmuştur.

KÜLTÜR TURİZMİ

BOYABAT KALESİ

Boyabat Kalesi, Sinop'un Boyabat ilçesinde Gökırmak Vadisi'ne hakim sarp bir kayalık üzerinde yer alan ve geçmiş yaklaşık 2 bin 700 yıl öncesine dayanan görkemli bir askeri yapıdır. İlk temelleri Antik Paflagonya döneminde **Paflagonyalılar** tarafından atılan kale, stratejik konumu nedeniyle Roma ve Bizans imparatorlukları tarafından da askeri garnizon olarak kullanılmıştır. 1461 yılında Fatih Sultan Mehmet döneminde kesin olarak Osmanlı topraklarına katılan kale, bugünkü ihtişamlı sur ve burç görünümünü tamamen Osmanlı döneminde yapılan geniş çaplı yenileme çalışmalarına borçludur.

Türkiye'nin en görkemli kaleleri arasında yer alan bu yapının en dikkat çekici özelliği, üzerine kurulduğu devasa kayalığın içindeki **gizemli tünel ve yer altı şehri** ağılarıdır. Savunma ve sığınma amacıyla kaya içine kazılan bu merdivenli tüneller, kalenin üst kısımlarından başlayıp kasaba merkezine ve nehir yatağına kadar uzanmaktadır. Üzerinde herhangi bir yapım kitabesi bulunmayan ancak klasik Osmanlı askeri mimarisini asırlardır başarıyla koruyan tarihi kale, günümüzde yapılan restorasyonların ardından bölgenin en çok ziyaret edilen açık hava kültür rotalarından biri haline gelmiştir.

YAŞAYAN KÜLTÜREL MİRAS MÜZESİ

Kültürümüzde yer almış önemli gün ve haftalarda çeşitli etkinliklere (hıdrellez, çiğdem geleneği, aşure günü) yer verilerek ve Boyabat'ın toplumsal hafızasını güçlü tutmaya çalışmış olan müzemizde ziyaretçilerin ilgi odağı olmuştur.

BOYABAT TARİHİ EVLERİ

Boyabat'ta Konaklar diğer tarihi yapılarla birlikte şehrin kültürel kimliğinin korunması yaşatılması adına önemli bir öge olarak göze çarpmaktadır. Geleneksel Türk Evi ve yakın dönem Osmanlı Mimari örneklerinin yoğun olarak bulunduğu İlçede, yörenin coğrafi yapısına uygun olarak yapım tekniği ve tasarımlarında oldukça zengin bir çeşitlilik görülmektedir. Boyabat kent merkezi içerisinde 260 adet geleneksel Osmanlı Türk Evi bulunmaktadır. Kültü Bakanlığı tarafından, korunması gerekli yapıların tespit ve tescili için 1979 ve 1987 yıllarında iki adet çalışma yapılmış ve kentsel Sit sınırları belirlenmiştir. Halen Sit kararını içeren 1996 tarihli Boyabat'ı Koruma amaçlı bir imar planı yürürlüktedir.

TARİHİ ÇARŞI (ORTA ÇARŞI)

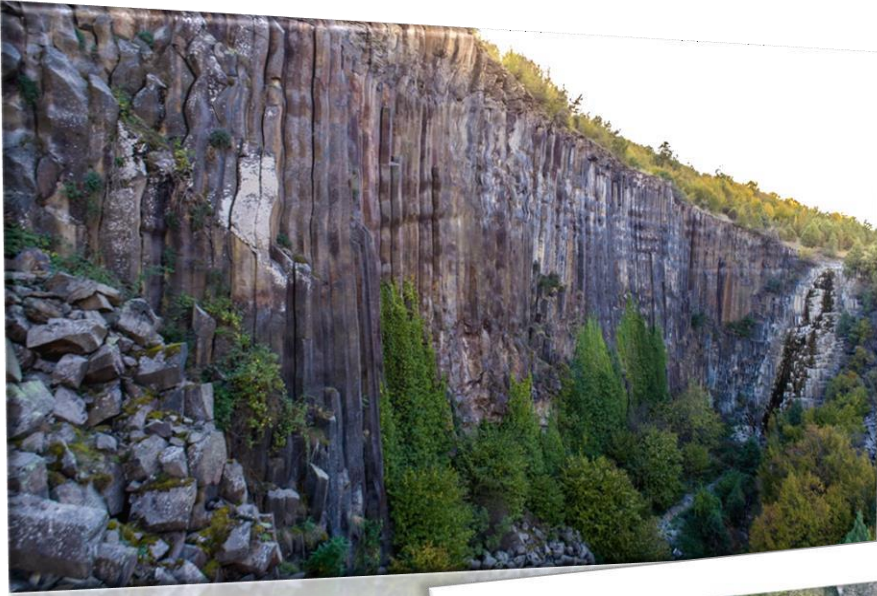
Boyabat'ın tarihi çarşısı olan “Orta Çarşı” kasabanın tam ortasına kurulmuştur. Bünyesinde; dükkân, han, otel, kahvehane, el sanatları ve geleneksel meslekleri barındıran çarşı, bir arada olmanın ve her zaman bereketi paylaşmanın simgesidir. Çarşı yangından sonra tekrar projelendirilmiş ve yeniden inşa edilmiştir. Yeni Çarşı projesinin İtalyan bir mimar tarafından hazırlandığı söylenir. Dükkânlar dikdörtgen veya kare temelli iki kat şeklindedir. Genellikle iki dükkân arasında yan yana bir simetri söz konusudur. Bütün dükkânların taşıyıcı sistemleri yan yana sıralanmış ve içeride iki dükkân arasında ortak taşıyıcı bir duvarla çözülmüştür. İki dükkân arasında iki ayırıcı duvar kullanılmıştır. Üst kat duvarları bir “I” kiriş üzerine yerleştirilmiştir ki, giriş ve taşıyıcı vazifesi görür. Dükkânlarda daha sonraki tarihlerde metal taşıyıcılar görülür.

BAZALT KAYALIKLARI

Burası sit alanı ilan edildikten sonra turizme açıldı ve doğa yürüyüşü sporları çok moda. Vadinin sonunda Bazalt Kayaları arasından akan şelaleler mevcuttur. Ayrıca her yıl düzenli olarak yapılan “Tarihten Doğaya Bahar Yürüyüşü” etkinliği mevcuttur.

ÇIRABOZAN TÜNELLERİ

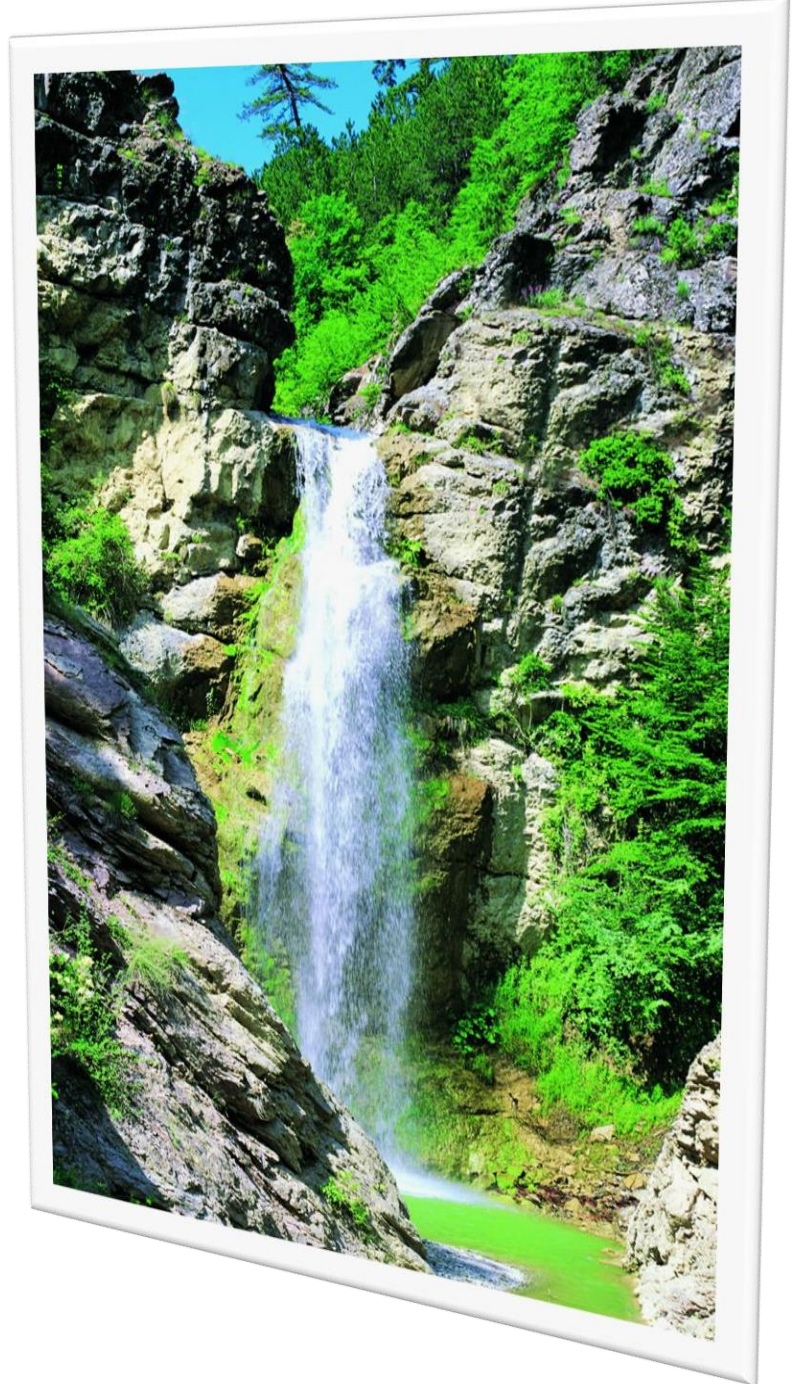
Boyabat Kalesi'nin kurulduğu kaya üzerinde kale kadar önemli bir yapı daha vardır. Bu yapıya “Çırabozan” denmektedir ve tünel ile dehlizlerden oluşmaktadır. Bu tünel kalenin kuzey yamacındaki bir kaya yarığından çay seviyesinin altına kadar inmektedir. Bu tünel kale yapımından daha sonra açılmıştır. Boyabat kalesi Çırabozan Tünelleri uzun süre içi toprak dolu olarak kapalı kalmış, 2007 yılında Boyabat Belediyesi'nin kale restorasyon ve çevre düzenlemesi kapsamında içerisindeki toprak boşaltılarak aydınlatılmış ve turizmin hizmetine sunulmuştur.

ÇUKURHAN KÖYÜ KALESİ VE ŞELALESİ

Çukurhan Köyü'nün kuzeybatısında, yüksek bir tepenin üzerinde ve Sinop'tan gelen nehir vadilerinin ulaştığı düz yaylaların (Emiryayla, Tarmalı yaylası) güneyinde ve yaylalardan gelen bir doğal kayanın üzerinde yer alır. Yüzeyi düz bir kayanın kenarlarına duvarlar örülerek yapılmış bir kaledir. Bugün sadece dik yamaçlar üzerinde birkaç sıra duvar kalıntısı bulunan kalenin içinde şu anda 97 basamağı mevcut olan bir dehliz yer almaktadır. Bu dehlizler yeraltı kültürüyle ilgili olarak yapılmıştır. Daha önce köylüler burada 250 basamak saydıklarını ifade etmektedirler. Kalede bulunan buluntular genel olarak, Helenistik ve Roma Çağlarına aittir. Demir Çağına ait bazı buluntulara rastlanmıştır. Ancak kalenin büyük bir olasılıkla an parlak döneminin Mithridates Dönemi olduğu tahmin edilmektedir. 10.10.1990 tarihinde tescillenmiştir.

KAYA MEZARI

M.Ö. VII. yy.'da Paflagonyalılar tarafından yapıldığı tahmin edilmektedir. Kalker kayalar oyularak yapılmıştır. Boyu 10 mt. Yüksekliği 5 mt.'dir. Mezarda yuvarlak olarak 3 adet sütun bulunmaktadır. Sütunların üst kısmında küp biçiminde başlıklar ve diz çökmüş durumda kabartma aslan heykelleri vardır. Mezar, sütunların arka tarafında bulunan bir odadan ibarettir. Odaya dikdörtgen biçimdeki bir kapıdan girilmektedir. Ayrıca mezar çerçevesinde bir kaya tüneli bulunmaktadır.

EKONOMİ

TARIM ÜRÜNLERİ

Tablo 38. Boyabat İlçesinde Üretilen Tarım Ürünleri

Tarım Ürünü	Türler	Kullanım Alanı	Dikim Alanları
Buğday	Yumuşak Buğday (<i>Triticum aestivum</i>), Sert Buğday	Un, Ekmeik Ürünler, Yem Sanayi	Boyabat ilçesinin yayla ve ova alanları
Çeltik (Pirinç)	Osmancık, Cameo, Rekor, Boyabatkalesi	Pirinç, İçecek Üretimi, Gıda	Boyabat ilçesindeki sulama olanaklarıyla verimli alanlarda
Arpa	Yumuşak Arpa (<i>Hordeum vulgare</i>)	Hayvan Yemi, Un, Yem Sanayi	Boyabat'ın verimli ova alanları
Yulaf	Yulaf (<i>Avena sativa</i>)	Hayvan Yemi, Gıda, Un	Boyabat'ın sulama olanakları bulunan alanlarında
Fiğ	Fiğ (<i>Vicia sativa</i>)	Hayvan Yemi, Yeşil Gübre	Boyabat ilçesinin tarım alanlarında ve özellikle yem bitkisi olarak kullanılır
Mısır	Yemlik ve Tane Mısır (<i>Zea mays</i>)	Gıda, Hayvan Yemi, Sıvı Yağ	Boyabat'ın sulama olanakları olan alanlarında
Sebzeler	Domates, Patates, Havuç, Soğan, Fasulye	Taze Tüketim, Konserve, Çeşitli Yemekler	Boyabat ilçesinde seralar ve açık alanlarda yetiştirilir
Üzüm	Siyah Üzüm, Beyaz Üzüm (<i>Vitis vinifera</i>)	Taze Tüketim, Şarap Üretimi, Pekmez	Boyabat çevresindeki bağ alanları
Elma	Çeşitli Elma Türleri (Golden, Starking, Granny Smith)	Taze Tüketim, İçecek Üretimi	Boyabat ilçesinin yüksek rakımlı alanlarında
Armut	Suyunlu Armut, Bağ Armutu	Taze Tüketim, Kompost Üretimi	Boyabat'ın sulama alanları ve bağcılık yapılan bölgeler
Zeytin	Gemlik, Edremit, Ayvalık Zeytini	Zeytinyağı, Zeytin Tüketimi	Boyabat çevresinde küçük ölçekli zeytin bahçeleri
Şeker Pancarı	Şeker Pancarı (<i>Beta vulgaris</i>)	Şeker Üretimi, Yem Sanayi	Boyabat çevresinde sulama imkanlarıyla ekilmektedir
Lavanta	Lavanta (<i>Lavandula angustifolia</i>)	Parfüm, Yağ Üretimi, Turizm	Boyabat ilçesinin yüksek rakımlı, kurak alanları
Biber	Tatlı Biber, Acı Biber	Taze Tüketim, Konserve, Salça	Boyabat ilçesinin seralarında ve açık alanlarda

ORMAN ÜRÜNLERİ

Tablo 39. Boyabat İlçesinde Üretilen Orman Ürünleri

Orman Ürünü	Türler	Kullanım Alanı	Dikim Alanları
Tomruklar (Kereste ve İnşaatlık Ürünler)	Çam, Sedir (İbrelî); Kayın, Meşe, Kestane (Yapraklı)	İnşaat, Mobilya, Kağıt Sanayi	Düşük rakımlı alanlar, devlet ormanları ve orman köyleri
Kağıtlık Odun	Kayın, Meşe	Kağıt Sanayi	Yüksek rakımlı alanlar, ağaçlandırma projeleri
Direkler ve Maden Direkleri	Çam, Ihlamur, Meşe	Elektrik Direkleri, İnşaat	Düşük rakımlı verimli topraklar
Fidan ve Ağaçlandırma	Ihlamur, Çam, Sedir	Ağaçlandırma, Orman Yetiştiriciliği	Orman köyleri ve ağaçlandırma sahaları
Odun Dışı Orman Ürünleri	Fındık, Meşe Palamudu, Şifalı Bitkiler	Geçim Kaynağı	Doğal orman alanları ve özel dikim bahçeleri

HAYVANCILIK

Tablo 40. Boyabat İlçesinde Yetiştirilen Hayvan Türleri

Hayvan Türü	Türler	Kullanım Alanı	Dikim Alanları / Yetiştirilme Alanları
Sığır (Büyükbaş)	Holstein, Simmental, Montofon	Süt (yoğurt, peynir, tereyağı), Et, Gübre (tarımda kullanılır)	Boyabat'ın ova ve verimli alanları, sütçü ve etçi sığır çiftlikleri
Koyun	Merinos, Kıvrıkcık, Karacabey, İvesi	Et, Süt (peynir üretimi), Yün	Boyabat'ın dağlık ve çimenlik alanlarında yaygın olarak yetiştirilir
Keçi	Kıl Keçisi, Ankara Keçisi	Süt (peynir, yoğurt), Et, Yün	Boyabat ilçesinin dağlık alanlarında yetiştirilmektedir
Tavuk (Kümes Hayvanları)	Broiler (etlik tavuk), Yumurta Tavukları	Yumurta, Et, Gübre (organik tarım için)	Boyabat'ta kümeste ve seralarda yetiştirilir
Hindi	Etlik ve Yumurtacı Hindi	Et, Yumurta	Boyabat'ın bazı çiftliklerinde ve organik alanlarda yetiştirilir
At ve Eşek	Yerli at ırkları, Eşek	Taşıma (geleneksel tarım ve dağlık alanlarda), Turizm (doğa yürüyüşleri)	Boyabat çevresindeki köyler ve dağlık alanlar
Arı (Bal Arısı)	Yerli bal arıları	Bal, Propolis, Arı Sütü	Boyabat'ın kırsal alanları ve orman köylerinde arıcılık yapılır
Domuz	Yerli ve melez domuz ırkları	Et	Boyabat'ın çevresindeki bazı çiftliklerde yetiştirilir

PİRİNÇ

Boyabat'ın yüzölçümünün önemli bir kısmını Tarım arazileri oluşturmaktadır. Çeltik üretimi en önemli gelir kaynağı olarak öne çıkmakta, buna bağlı olarak İlçe ekonomisine de katkı sağlamaktadır. Boyabat'ın arazi yapısı çeltik yetiştirmek açısından oldukça elverişlidir. İlçenin çoğu terinde her toprakta ve ılıman bölgelerde yetişmektedir. Su geçirgenliği az ve organik madde yönünden zengin olan topraklarda ürün daha verimlidir.

Çeltik Çeşidi, Trakya Tarımsal Araştırma Enstitüsü tarafından 2017 yılında tescillenmiştir

BOYABAT EZMESİ

Boyabat'a özgü olan ve sadece Boyabat'ta üretilen Boyabat Ezmesi içerisinde hiçbir katkı maddesi bulunmaz. Ceviz, Fındık, Fıstık, Badem ve özel bir formülle yapılan Boyabat Ezmesi, hem soğuk kış günlerinde vücut ısınısını korumakta hem de enerji vermektedir.

SIRIK KEBABI

KATLAMA

MISIR ÇORBASI

İNCİR UYUŞTURMASI

ERFELEK

TARİHÇE

Eskiden halk arasında Cumayanı olarak bilinen İlçe Merkezinin kuruluşu 1750'li yıllara dayanmaktadır. 1876'da fahri bucaklık verilmesiyle ismi Karasu olarak değişmiştir. Karasu Bucağı 1911 yılında resmi bucak merkezi olarak teşkilatlanmış, 01.04.1960 tarihinde ise ilçe statüsüne kavuşmuştur. Yeni teşkilatlanan İlçenin ismi ise etrafındaki Erfelek ormanlarından esinlenerek Erfelek olmuştur. Erfelek il merkezine 28 km. uzaklıkta küçük ve şirin bir ilçe merkezidir. Tarihi seramik eserler, yer altı tünelleri, mağaralar ve savaş aletleri ilçenin toprakları üzerinde çeşitli uygarlıkların yaşadığını gösterir. Ancak bilgisizlik nedeni ile bu tarihi eserler ya değerinin farkında olunmadan imha edilmiş ya da çok düşük ücretlerle satılmıştır. Himmetoğlu Köyünün bulunduğu yerde Rumlar zamanından kalma harabeler mevcut olup burada bir kasaba kurulmuş olduğu sanılmaktadır. Sarıboğa Köyünde çok eskiye ait mağaralar mevcuttur.

İlçenin yüzölçümü 410 KM2 dir. Bunun %68.5 i orman, %29.4 ü tarım arazisi ve %2.1 i meradır. İlçemizin denizden uzaklığı ortalama 17 Km, denizden yüksekliği ise ortalama 200 metredir.

KÜLTÜR TURİZMİ

İçenin Abdurrahmanpaşa Köyünde UZUNTÜRBE, Tekke Köyünde SARITEKKE, Balıfakı Köyünde FAKI TÜRBEŞİ, Sarıkum Köyünde HALİL TÜRBEŞİ, Akçaçam Köyünde AŞIK HASAN TÜRBEŞİ, Kızılcaelma Köyünde ÇİLE TÜRBEŞİ, Yeniköyde ise AKPINAR ve KANLI TÜRBE ler mevcut olup bunlardan UZUN TÜRBE ve SARI TEKKE de yılın belli günlerinde pazarlar kurulur, dualar okunur. Akçaçam da bulunan AŞIK HASAN TÜRBEŞİ'nde yatanın ise SEYYİD BİLAL Hazretlerinin kardeşi olduğu rivayet edilmektedir.

Tatlıca Şelaleleri

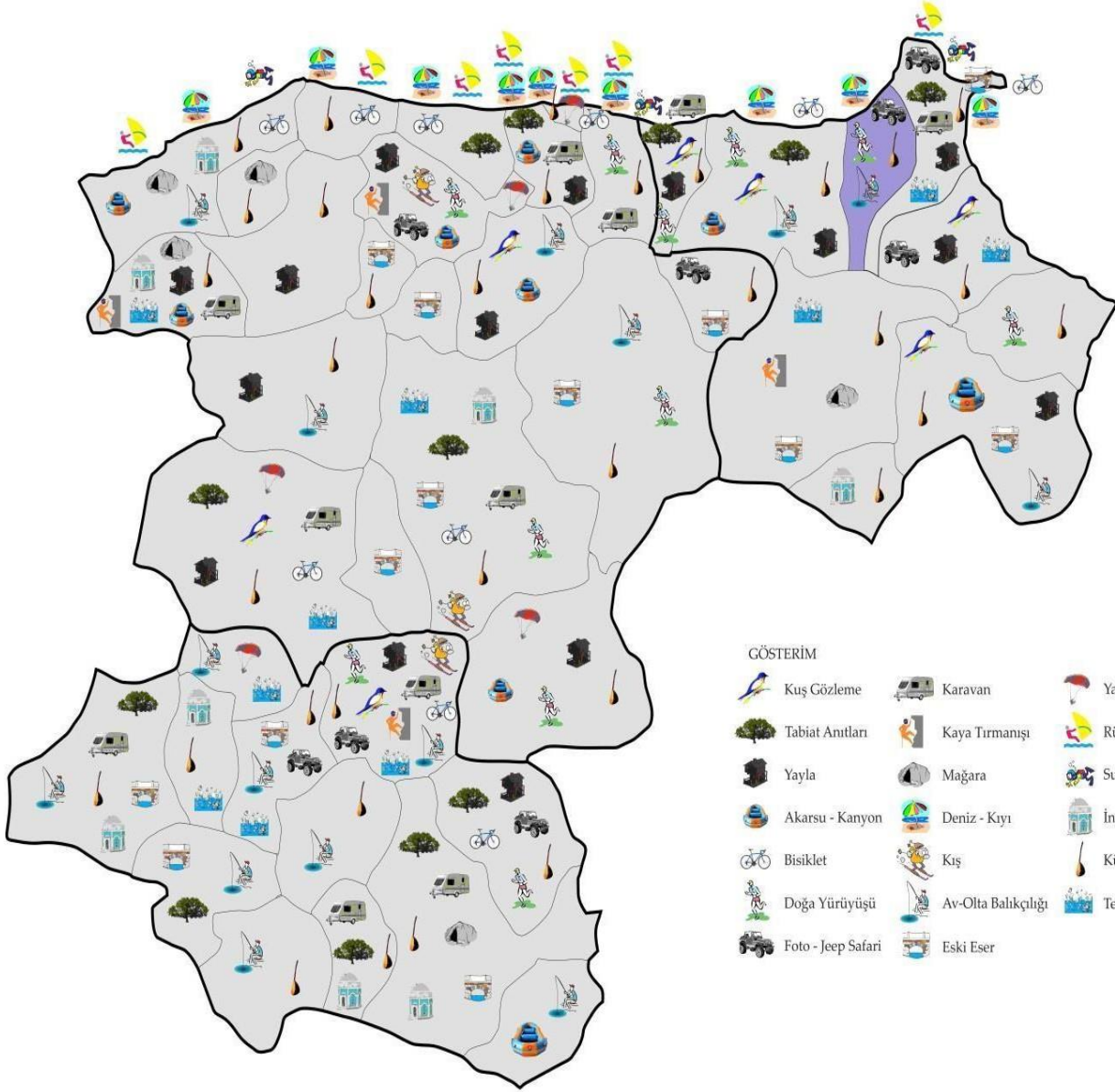
Tatlıca Şelaleleri, Erfelek Şelaleleri veya Tatlıca takım şelaleleri, Sinop'un Erfelek ilçesine bağlı Tatlıca köyü yakınlarındaki sıra şelalelerdir. Tatlıca irili ufaklı 28 ayrı şelale barındırmaktadır. Erfelek'e yaklaşık 10, Sinop'a ise 45 km uzaklıktadır. Şelaleler aslen Ayancık ilçesine bağlıdır ama Erfelek'e daha yakındır. Şelaleler Karasu Çayı üzerindedir. Burada tırmanma ve trekking yapılabilir. Şelale kenarındaki oyuklar ve taş şekiller basamak olarak kullanılıp yukarı tırmanılır. 28 şelaleden, ilk şelaleye tırmanılamaz. Bu şelaleyi dönüş yolundan geçmek gerekir. Bazı şelalelerden yukarı, dönüş yoluna çıkış vardır. Bu dönüş yolu ise sadece doğada yürümek için de kullanılabilir. Dönüş yolu üstünde çay bahçeleri vardır. Şelalelerin en tepesinde de bir cafe bulunmaktadır. Son yıllarda şelaleleri ziyaret sayısı fazlalaşmıştır.

1997 Yılında Erfelek Barajının yol yapım çalışmaları ile ulaşım sorunun ortadan kalkması sonucu gün yüzüne çıkmış kayıp bir vadiye yer alırlar.

Tatlıca Şelaleleri, Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından 2011 yılında tabiat parkı olarak ilan edilmiştir. Toplamda 720 dekarlık alanı bulunmaktadır.

Turizm Varlığı

GÖSTERİM

	Kuş Gözleme		Karavan		Yamaç Paraşütü
	Tabiat Anıtları		Kaya Tırmanışı		Rüzgar - Su Sörfü
	Yayla		Mağara		Su Altı Dalış
	Akarsu - Kanyon		Deniz - Kıyı		İnanç
	Bisiklet		Kış		Kültür
	Doğa Yürüyüşü		Av-Olta Balıkçılığı		Termal
	Foto - Jeep Safari		Eski Eser		

Erfelek ilçesi turizm potansiyeli bakımından son derece zengindir. Son zamanlarda revaçta olan doğa ve dağ turizmi açısından ilçe tam bir cazibe merkezidir. Bir turistin aynı gün şelaleleri gezip görmesinin, trekking yapmasının, yaylaya çıkmasının ve denize girmesinin mümkün olduğu ve yeşilin her tonunun görülebileceği ilçe, bir turizm kenti olmaya adaydır.

İlçe sınırları içinde bulunan gezilip görmeye değer birçok yer mevcuttur. İlçe özellikle zengin şelale varlığıyla dikkat çekmektedir. Tatlıca takım şelaleleri, ilçe merkezinin güney-batı istikametine 15 km uzaklıkta bulunan Erfelek Barajı bitiminde yer almaktadır. Adeta bir merdiven biçiminde olan, zirveye doğru yaklaşık 2 km. uzunluğunda birbirini takip ederek uzanan, akarında doğa yürüyüşü gibi sportif faaliyetlerin yapılabilmesi mümkün olan irili ufaklı 28 adet doğa harikası şeleden oluşan Tatlıca takım şelaleleri, eşsiz bir doğal güzelliğe sahiptir. Bu doğa harikası şelalelerin her birinin aktığı yerde de yüzmeye elverişli göl bulunmaktadır.

Bir diğer şelale olan Hasandere Şelalesi, İlçe'nin doğusunda yer almaktadır. Hasandere Köyü'nün tam ortasından geçen dere üzerinde bulunan ve 20 m. uzunluğuna sahip olan şelale, ender rastlanabilir bir doğa harikasıdır. Ayrıca döküldüğü yerde yüzmeye elverişli göl oluşturmaktadır. Deli Kızın Şelalesi ise İlçe'nin Soğucalı Köyü Kıran Mahallesi'nden doğarak Toplu mahallesini takiben Karasu Çayı'na dökülen dere üzerinde bulunan ve Erfelek-Sinop yolundan güneye doğru 1 km. uzaklıkta bulunan, 15 m. civarında yüksekliği olan bir şeledir.

İlçede yayla turizmine elverişli yaylalar da dikkat çekmektedir. Karaçayır Yaylası İlçe merkezinin güneyinde Domuz Dağı ormanlarının zirvesinde bulunan; etrafı köknar, çam ve kayın ağaçlarıyla adeta bir duvar gibi örülmüş, yaklaşık 15.000m² alana sahip önemli bir yayladır. Hacıbey Yaylası, Hacıbey ormanlarının zirvesinde Sinop ilini kuş bakışı görebilme imkânına sahip olunabilen ve tamamen köknar ve çam ağaçlarıyla çevrili müstesna bir yerdir. Gübegüneyi yaylası da Sorkun Köyü sınırları içerisinde olup, 1050 m. rakıma sahiptir. 1960'lı yıllara kadar ilçe halkı ve tüm civar köylülerin sivrisinekten korunmak ve hayvanlarını beslemek amacıyla her yaz turizm amaçlı olmasa da kullanılan bu yaylalar o yıllardan sonra sadece çevre köylüler tarafından mera olarak kullanılmaktadır. Bugüne kadar yöre halkı tarafından tanıtımı yapılamadığından turizme açılmamış olup, yayla turizmine her üç yaylada son derece elverişlidir.

İlçede turizme hizmet eden iki adet mesire yeri bulunmaktadır. Kuz Tepesi İlçe merkezinin güney yakasında, 300 m. rakımlı, içinde çocuk oyun alanları ve bir dağ evi bulunan çam, köknar, kayın ve kestane ağaçları ile kaplı elit bir mesire alanıdır. Çukur Yazı mesire yeri İlçe merkezinin güneyinde olan, İlçe Kaymakamlığı tarafından alanın tamamı vişne, elma, armut, ceviz vb. meyve ağaçlarıyla donatılmış olup aydınlatması yapılmış güzide bir mesire yeridir.

AYANCIK

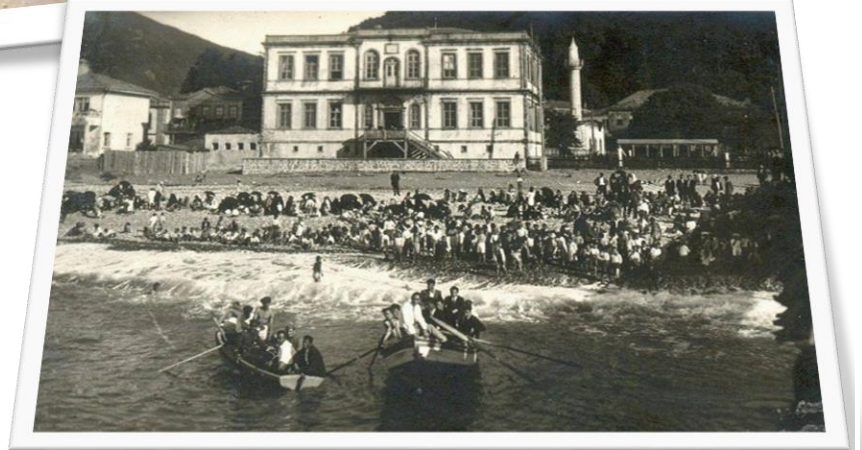
TARİHÇE

Ayancık ve Ayancık Çayının doğusundaki köylere egemen olan Şükrüoğulları 1860 yıllarda Çaylıoğulları ile anlaşarak İlçe merkezinin Ayancık' a taşınmasını kendi çıkarları ile uygun görmüşler ve 1860' lı yıllarda bir değirmen ve birkaç önemsiz yapıdan oluşmuş küçük bir yerleşim yeri olan Ayancık, zaman içinde Kaymakamlık ve Askerlik Şubesi gibi resmi kurumların ve bir çok konut ve ticaret yapılarının kurulması ile hızla gelişmiştir. Alman ve Belçika sermayeli kereste fabrikasının 1929 yılında işletilmeye başlanması, bölge ekonomisi ve sosyal hayatında dönüm noktası olmuştur.

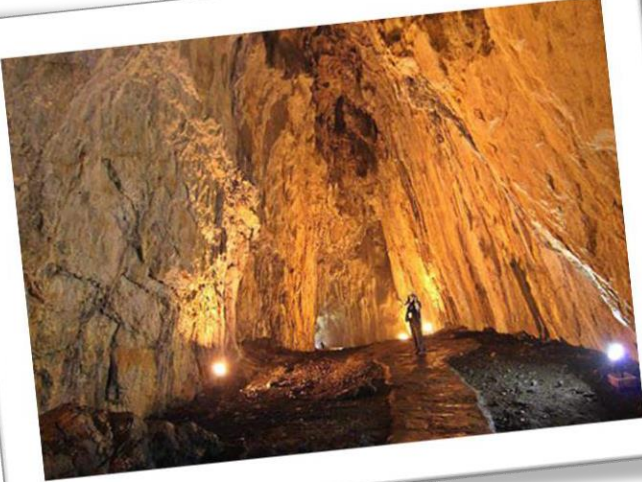
Ayancık, Cumhuriyetin ilanına kadar Kastamonu İline bağlı iken, Cumhuriyetin ilanından sonra yapılan idari düzenlemede Sinop İline bağlı İlçe olmuştur.

Ayancık Milli Mücadele yıllarında da adını kahramanlıkla duyurmuştur. Her 89 şehitten birinin Ayancıklı olduğu düşünülürse, Ermeni harekâtından Büyük Taarruza kadar uzanan 4 yıllık muharebenin en ağır kaybının Ayancık'ta olduğu görülür. En çok şehit veren yerler arasında 404 şehidi ile Ayancık, Antalya (716), Kastamonu (484) ve Konya'nın (459) ardından 4. sıradadır. Nüfus oranı dikkate alınırsa Ayancık en çok şehit veren yurt köşesidir.

KÜLTÜR TURİZMİ

İNALTI MAĞARASI

AKGÖL

HARZANA PLAJI

GEBELÎ KOYU

AYANCIK KİLİSESİ

AYANCIK EVLERİ

TÜRKELİ

TARİHÇE

Türkeli ve çevresi, M.Ö.70 yıllarında Romalıların, M.S.395’ te Bizanslıların, 3 Ekim 1214 tarihinde ise Selçuklu Devletinin hâkimiyetine girmiştir. Selçuklu Devleti’nin dağılmasından sonra beylikler dönemi başlamış; Pervaneoğulları ve Candaroğulları Beylikleri ile Türk egemenliği bölgemizdeki hâkimiyetini sürdürmüştür.

15. yüzyılda gelişmeye ve büyümeye başlayan Osmanlı İmparatorluğu’na, Anadolu Beylikleri’nin katılmaya başlamasıyla birlikte Candaroğulları Beyliği de Osmanlılara bağlılığını ilan etmiştir. Böylece Türkeli ve çevresi, takribi 1461 yılında Osmanlı İmparatorluğu idaresi altına girmiştir.

Türkeli ve çevresinin Osmanlı dönemindeki Merkezi; bugünkü adı Hamamlı Köyü olan “Ayandon” dur. İlçe Merkezinin Ayandon olduğunu Osmanlı dönemi arşiv kayıtlarında bulunan; resmi yazışmaların, nüfus defterlerinin ve vergi defterlerinin incelenmesinden anlıyoruz. Ayrıca köyde bulunan tarihi hamam, cami ve cami avlusunda bulunan eski mezar taşları da bunun göstergesidir. Caminin avlusunda bulunan Osmanlıca yazılara sahip mezar taşlarının incelenmesi neticesinde, bu mezarların Ayandon Kazasını yöneten aile üyelerine ve resmi devlet görevlilerine ait oldukları ortaya çıkarılmıştır. Arşiv belgelerine göre Ayandon; Osmanlı İmparatorluğu döneminde 1530 yılından 1916 yılına kadar, dönem dönem bucak olsa bile, genel olarak kaza (İlçe) olmuştur.

Cumhuriyet döneminde; 1940 yılı ve sonrasında nahiye, 27 Haziran 1957 tarihli 9644 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 7033 sayılı kanun ile İlçe olmuş ve günümüze kadar gelinmiştir. Günümüzde Türkeli olarak anılan ilçe merkezinin eski adı “Yarna Köyü” dür. Bulduğumuz bölge Eski haritalarda “Antonios Burnu” daha yeni haritalarda “Ayandon Burnu” olarak geçer. Cumhuriyet döneminde, 1922 yılından itibaren yabancı kökenli isimlerin yasaklanması ile birlikte, Yarna Köyü, resmi olarak Gemiyanı Köyü olarak adlandırılmıştır. İlçemiz, merkez olduğu 1957 yılında itibaren Türkeli adını almıştır.

İlçemize yerleşen Türk Boyunun “Çepni Boyu” olduğuna dair kesin kayıtlar bulunmaktadır. (Çepni Boyunun, Üçoklar Kolundan (sol kolundan) Oğuz Kağan’ın oğlu Gök Han’ın soyundan geldikleri kabul edilir.) Bu kayıtlarda bölgemize yerleşenlerin çadır sayıları, hayvan sayıları gibi ayrıntılar da mevcuttur.

NÜFUS

Tablo 41. 2025 Yılı Türkeli İlçesi Nüfus Sayısı

	İLÇE MERKEZ	BELDE VE KÖYLER
NÜFUS SAYISI	7.154	9.144
TOPLAM	16.298	

EKONOMİ

Türkeli İlçesi'ndeki sektörel dağılım hizmetler, sanayi ve tarım şeklindedir. İlçede hizmetler sektörü oranı %81.6 iken; ilçedeki hizmetler sektörünün il genelindeki payı %4.6'dır. İlçe deniz kenarında ve Karadeniz coğrafyasına sahip olması nedeni ile deniz, dağ sporları ve yayla turizm, potansiyeline sahiptir. İl genelinde turistik yatak kapasitesinin %5'i ilçede bulunmaktadır.

Türkeli Güzelkent Beldesi'nde bir adet parke ve bir adet cam fabrikası ile kereste biçim atölyeleri, mobilya atölyeleri, marangozhaneler, tekstil ve tel fabrikaları mevcuttur. İlçede bir küçük sanatlar sitesi de bulunmaktadır. Sanayi sektörünün il geneli içindeki oranı %13.6; ilçe içindeki sektörel dağılımdaki oranı ise %0.1'dir.

Tarım sektörünün ilçe genelindeki oranı %4.7 iken, il genelinde oluşturduğu pay %3.4'tür. Tarım topraklarının az olması nedeni ile tarımsal üretim halkın kendi ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik olarak yapılmaktadır. Ticari hayvancılık da yapılmamaktadır. Buna rağmen, 1999 yılında, Hacıköyü'nde kurulmuş bir devekuşu çiftliği bulunmaktadır. Çatak-Örencik ve Gökçealan köylerinde alabalık tesisleri kurulmuş olup, ilçe ekonomisine canlılık getirmiştir. Ormancılık da ilçedeki bir başka geçim kaynağıdır. Balıkçılığın da yaygın olduğu ilçede bir adet balıkçı barınağı bulunmaktadır. Her ne kadar ilçede tarıma elverişli arazi çok sınırlıysa da, devlet katkısı ve halkın teşvik edilmesiyle meyve üretimi konusunda oldukça elverişlidir. Kendiliğinden yetişen kestane inkâr edilemeyecek ölçüde bir gelir kaynağı teşkil etmektedir. Son yıllarda halkın ceviz ve diğer meyve türlerini yetiştirmeye başladığı görülmektedir. Bu çalışmalar şimdilik amatör düzeyde olsa da ileride halkın bilinçlenmesiyle profesyonel olarak devam edeceği kuşkusuzdur.

DURAĞAN

TARİHÇE

Durağan'ın uzun bir geçmişi olup, tarihi yönünden epeyce eskidir. Eski İstanbul, Amasya, Diyarbakır, Trabzon ve Çorum yolları buradan geçirdi. Eski çağlarda bugünkü modern limanlar olmadığından, tabii limanlar gemilere sığınak olurdu. Bu yüzden Sinop'un tabii limanına giden yollar, Durağan-Boyabat üzerinden geçirdi. Sinop'u Anadolu'nun iç kısımlarına bağlayan yolların ilçeden geçmesi, Durağan'ın önemini artırmış ve tarihi bir kasaba durumuna getirmiştir.

İlçe adının kasabada bulunan bir handan almaktadır. Kasabanın ilk kurulduğu yer, ilçenin 5 Km kuzeyinde "Sakızören" denen yerdir. Burada bulunan kaynak suyun yanında bir süre kalınmış, kaynak suyun kuruması ile halk Gökırmak'ın kıyısına inerek bugünkü yerine yerleşmiştir. Bu yer değişikliğin önemli diğer sebepleri de, halkın yol kenarına ve Han' ın yanına yerleşme istekleridir.(1) Han, 1265 yılında Pervane oğulları zamanında, pervane Muiüddin Süleyman tarafından yaptırılmıştır.(2)

Han, uğrak ve durak (dinlenme) yeri olarak kullanılmıştır. Bu durum yıllarca sürmüş, yolcu ve halk dilinde buna hana DURAKHAN denilmiştir. Böylece yeni kasabanın adı, bu hana izafeten DURAKHAN, zaman içinde halk dilinde DURAĞAN şeklini alarak resmi kayıtlara geçmiştir.

Han (Kervansaray) , Durağan kasabası içinde eski camii (İsmail Bey Cami-i) yanındadır. Kitabesi caminin ön cephesinde duvara raptedilmiş iken, 1989 yılında başlanan ve 1992 yılında tamamlanan Durakhan'ın restore çalışmaları sırasında bu kitabe İsmail Bey Camiinden alınarak hanın giriş kapısı üzerine yerleştirilmiştir.

Selçuklu ordularının buraya karargâh kurmaları ve çevre savaşları ile ilgili hazırlık yapmaları buranın önemini artırmıştır.

Selçuklular döneminde çok önemli ticari ve liman şehri olan Sinop' giden yollar Boyabat'ın Çukurhan mevkiinde birleşirler. İç Anadolu ve İç Orta Karadeniz bölgelerinden Sinop'a giden yollarda Durağan üzerinden geçmektedir.Bu yol hala önemini korumaktadır.

Yaykıl Taşhanı noktasından Başsökö - Doğaçam - Durağan doğrultusunda bir yol vardır. Bu yol Durağan Kervansaray'ına uğrar. Vezirköprü-Yağbasan-Sarıyar ve (Gerze'nin Karakoyun Gürsüfet Çece Köyü) Gerze doğrultusu çok zayıf bir ihtimalle düşünebilir.

Kastamonu, Taşköprü-Boyabat-Durağan-Vezirköprü doğrultusunda Gökırmak ve Kızılırmak kıyısı boyunca çok eskilerden beri giden bir yol bulunmaktadır.

İç Anadolu'dan Sinop' a gelen yolların hepsi Vezirköprü-Durağan-Boyabat çizgisinden geçmektedir. Sinop' dan Anadolu' ya da yollar bu çizgi üzerinden geçmektedir. Bu yollar Selçuklular ve Osmanlı'lar döneminde olduğu gibi Cumhuriyet döneminde önemini koruyan tarihi yollar durumundadır.

Durağan-Çerçiler-Alaçam arasında bakımsız, dar, ham yol bulunmaktadır. Bu yolun genişletilerek asfalt yapılması durumunda Durağan İlçesi' nin Orta Karadeniz ve oradan da Doğu Karadeniz kıyılarına ulaşımı kısıdan sağlanmış olacaktır. Bu yol hem İlçe Merkezi hem de Çerçiler ve civarı köylerin halkı için çok önemlidir.

EĞİTİM

Tablo 42. 2025 Yılı Durağan İlçesi Eğitim Kurumları Sayısı

Anaokulu	2
İlkokul	11
Ortaokul	5
Lise	4
Halk Eğitim Merkezi	1
Öğretmenevi ve Akşam Sanat Okulu	1
Meslek Yüksek Okulu	1

NÜFUS

Tablo 43. 2025 Yılı Durağan İlçesi Nüfus Sayısı

	İLÇE MERKEZ	BELDE VE KÖYLER
NÜFUS SAYISI	7.519	9.269
TOPLAM	16.788	

EKONOMİ

İlçenin ekonomik durumunu geçim kaynaklarını şu başlıklar altında toplayabiliriz:
Tarımsal Gelirler, Hayvansal Gelirler, Orman Ürünleri, Ticaret Gelirleri, Su Ürünleri ve Diğer Gelirler.

1. Tarımsal Gelirler

Tarımsal gelirleri ilçenin coğrafi durumuna göre iki kısımda inceleyebiliriz.

1- Sulu tarım ürünleri: Sulu tarım ilçenin Gökırmak ve arım çayı vadisinde yapılmakta olup arazinin tamamına yakın kısmında çeltik ekimi yapılmaktadır. Bunun yanında buğday, mısır, arpa gibi tahıllarda bu vadiye yer alan köylerin kıraç arazisinde yetiştirilmektedir.

Bölgede sebzeçilik halkın ihtiyacı kadar yapılmakta olup, bunun yanında meyvelerden elma, erik, dut, üzüm, ayva, incir yetiştirilir. Son zamanlarda şeftali yetiştirilmesi özendirilmektedir.

2- Kıraç arazi ürünleri: Kıraç araziye oluşturan ormanlık köylerimizde ekilebilen arazi yetersiz olmakla beraber kendi ihtiyaçlarını karşılayabilecek kadar buğday, arpa, yulaf, mısır gibi tahılların yanında fasulye, nohut, mercimek gibi baklagiller çeşitleri yetiştirilmektedir.

Tarım ürünleri bu bölgemizde ilkel yöntemlerle yapıldığından halkın ihtiyacını zor karşılamaktadır. İlçemiz en önemli tarım girdisi olan çeltik üretimi son yıllarda makinalaşmış olup, zirai ilaçlama ve fenli gübreleme ile yapılmaktadır. Ancak üretim masrafları işçilik çok pahalıya mal olmaktadır. Çeltiğin riba (Kısabacak) Baldo, Karakılçık, rokka gibi yüksek verimli çeşitleri üretmektedir. Yıllık çeltik rekortesi 400 ton civarında gerçekleşmektedir. Bunun % 90'ına yakını ilçe dışı pazarlarda satılarak önemli bir gelir elde edilmektedir.

Çeltik ürününün destekleme alımı yapan geçici bir toprak mahsulleri ofisi vardır. Çeltik fiyatları oldukça dalgalı bir seyir izlediğinden üreticinin % 70'inden fazlası ürününü gerektirdiği gibi değerlendiremez.

2. Hayvansal Gelirler

İlçede hayvancılık tarımdan sonra ikinci sırada yer alır. Büyük baş hayvanlardan inek, manda, at, eşek ve katır beslenir. Küçükbaş hayvanlardan koyun ve keçi bol miktarda beslenirken son yıllarda Orman idaresince keçilerin Orman' da otlatılması yasaklandığından keçi beslemesinde önemli düşüşler olmuştur.

Kümes hayvanlarından tavuk, hindi genellikle kırsal kesimdeki ailelerde ve ilkel yöntemleri ile yetiştirilmektedir. Büyük baş hayvanlardan en fazla inek, manda, at ve eşek yetiştirilmekte olup bunlardan son yıllarda devlet desteğinde yerli inek ırkının ıslahına çalışarak daha fazla verim alınmaya ve ahır hayvancılığı yapılmaya başlanılmıştır.

Ülkemizde gelişen süt endüstrisine paralel olarak ilçemize yerli ırkların ıslahı ve ithal ineklerin temininde son yıllarda küçümsenmeyecek ölçüde devlet desteği temin edilmiştir. Modern besicilik bugün istenilen seviyede olmakla beraber 20 yıl öncesi ile mukayese edilmeyecek kadar mesafe kat edilmiştir.

İlçenin dağlık köylerinde tarım, öküz ve mandaların gücünden yararlanılarak yapılmaktadır. At, eşek ve katır binek hayvanı olarak kullanıldığı gibi yük taşımacılığında da hala önemini korumaktadır.

Hayvansal ürünlerin başında yün, yoğurt, süt, peynir, yumurta ve keçi yapağı (kılı) gelmektedir. Bu ürünlerden yalnız yün, yapağı, yumurta ve hayvan derileri ilçe dışına satılmaktadır. Diğer aileler tarafından tüketilmektedir. İlçemize en önemli girdiği canlı hayvan satımı sağlanmaktadır. Son sayımlara göre ilçemizin hayvan mevcutları ise şöyledir. Merkez ve köyler dâhil sığır ve manda toplamı 20.580, koyun ve keçi 43.000, tek tırnaklı 5.480, kanatlı 15.850 baştır. İlçemizde hayvancılık ıslah çalışması sun'i tohumlama yöntemi ile devam etmektedir.

3. Orman Ürünleri ve Ormancılık Faaliyetleri

Orman ürünleri ilçede halkın geçim kaynaklarından üçüncü sırayı almaktadır. İlçenin Gökırmak vadisi dışında kalan orman köylerinin halkının % 80'i geçimini orman işçiliği yaparak sağlamaktadır. Genellikle Ormanlarımızdan çam, köknar ve kayın ağaçlarından kereste ve odun elde etmede halkımızın bunların nakliyesinde ve kereste haline getiren atölyelerde işçilik yaparak geçimlerini sağlamaktadır.

Orman işletme Müdürlüğünce pazarlanan kerestecilik ve ağaç odun gibi ürünlerden de önemli bir girdi elde edilmektedir. Bunun yanında ormancılık alanlarında yetişen kuzugöbeği (höbelen), kanlıca mantarları ve salep vatandaşlar tarafından toplanıp pazarlanmaktadır.

İlçede Orman İşletme Müdürlüğü 23.09.1993 tarih ve 91/2225 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile kurulmuştur. Bünyesinde Durağan, Adadağı, Aydoğan ve Altinkaya olmak üzere dört Orman İşletme Şefliği mevcuttur.

Koru Ormanı Baltalık Ormanı Ormanlık Saha Açık Alan Toplam Alan 44.151 19.578 63.729 31.876 95605

Durağan ormanlarında yetişen ağaç türleri:

a) Yapraklı Türler: Meşe (Quercus Patrea - Quercus Cerris), Kayın (Fagus Orien tallis), Gürgen (Carpinus betulus),

b) İbrelili Türleri: Sarıçam (Pinus Silvestris), Karaçam (Pinus Nikra), Kızılçam ((Pinus Brutia), Gökmar (Abies Nortmanniana), Ardıç (Juniperus)

Orman ürünlerini daha iyi değerlendirmek maksadı ile Bayat, Dodurga, Dereli, Yassıalan, Uzunöz, Gölalan, Kızılcapelit, Boyalıca ve Yukarıkaracaören Orman Kalkındırma Kooperatifleri kurulmuştur.

4. Ticari Gelirler

İlçede ticaret giderleri geniş bir boyutta değildir. Genellikle tüketim mallarının ticareti yapılmaktadır. İlçeden dışarıya tarım ürünlerinden çeltik (pirinç olarak), kuru fasulye satılır. Orman ürünlerinden kereste ve odun satılır. Hayvan ürünlerinden ise canlı hayvan ile yün, deri ve yumurta satılır.

Dışardan ise her türlü makine ve fabrikada da işlenmiş yiyecek ve giyecek maddeleri alınır, en çok ticaret komşu il Samsun ile yapılmaktadır. Bunun yanında İstanbul ve diğer illerle de ticari bağları bulunmaktadır.

5. Su Ürünleri

Son yıllarda baraj gölünden elde edilen balık üretimi de ilçenin önemli ticari girdisi haline gelmiştir. Balık üretimi ile ilgili su ürünleri kooperatifi kurulmuş olup, elde edilen balıklar yine komşu illere pazarlanarak baraj gölü çevresinde kalan halkın önemli geçim kaynağı oluşturulmuştur.

6. Diğer Gelirler

İlçenin ekonomisine katkıda bulunan diğer gelirlerin başında ilçede kurulan dört adet çeltik işletme fabrikası vardır. Bu fabrikalarda ilçe de üretilen yan ürünleri kepek ve kırık hayvan yemi olarak hayvancılık yapanlara veya yem fabrikalarına verilmektedir. Çeltik kabuğu ise demir-çelik fabrikalarına hammadde olarak pazarlanmaktadır.

İlçede bir adet modern un fabrikası ile beş adet un değirmeni vardır. Bunlar buğdayı un, arpa, çavdar ve yulafı hayvan yemi olarak işletmektedir. Köylerde elektrikle çalışan değirmenler mevcuttur.

Ormandan elde edilen kerestecilik tomrukları işleyen kereste atölyeleri mevcuttur.

İlçenin en önemli el sanatlarından çevrede baş örtüsü olarak kullanılan "çember" denilen dokuma ile yine adına kenam denilen şile bezine benzer keten dokuma yapılarak giysi olarak değerlendirilmekte ve çeşitli işlemlerde kullanılmaktadır. Bunun yanında son yıllarda Halk Eğitim Merkezi Müdürlüğünün girişimleri ile halıcılık yaygınlaşmıştır.

İlçe halkının büyük bir kısmı geçimini gurbetçilikle sağlamaktadır. Bir kısmı Almanya, Hollanda, Fransa, Libya ve Suudi Arabistan gibi ülkelerde işçi olarak geçimini sağlarken, bir kısmı büyük şehirlerde mevsimlik vasıfsız işçi olarak çalışmaktadır. Bunlarda kazandıkları döviz ve paralarla ilçemize girdi sağlamaya çalışmaktadırlar.

EL DOKUMALARI

PEŞKİR

DURAĞAN
ÇEMBERİİ

DURAĞAN BEZİ

MAHRAMA

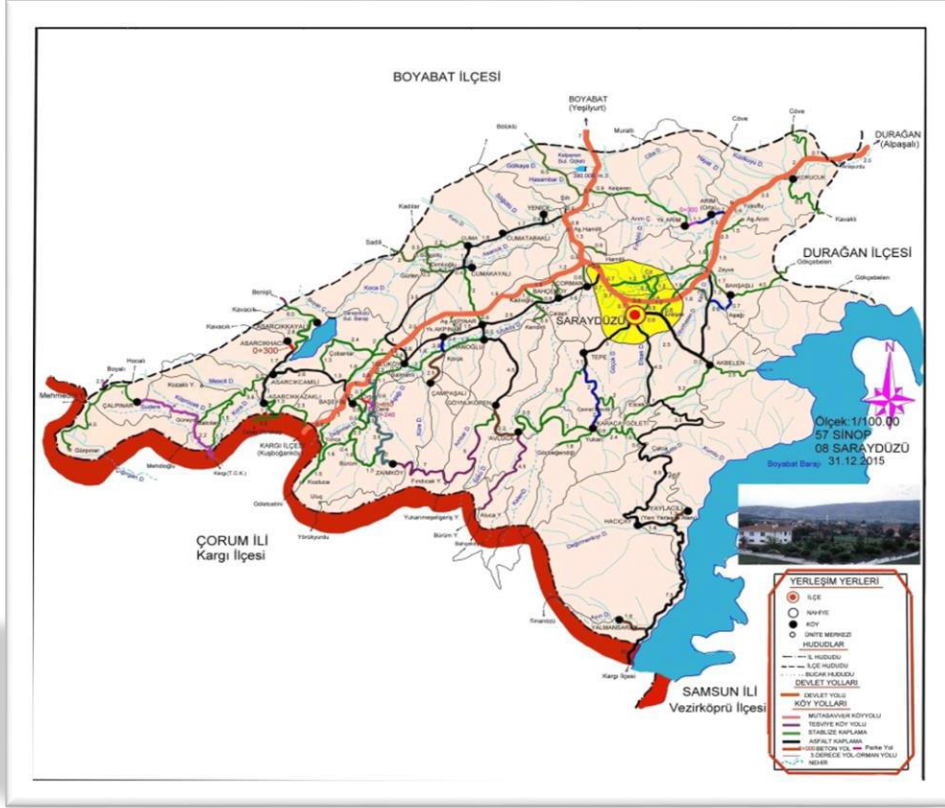

SARAYDÜZÜ

TARİHÇE

Boyabat İlçesine bağlı Bucak iken 20 Mayıs 1990 gün ve 20523 sayılı Resmi Gazete’ de yayınlanan 3644 sayılı Kanun’ la ilçe olmuştur. İlçenin, köy iken Osmanlı İmparatorluğu zamanında Kızıloğlan adı altında Bucak haline getirildiği bilinmektedir. İlçemiz güney batısında bulunan Tepeköy’ ü hudutları içerisinde çok eskiden yerleşim yeri olan ve enkazları bulunan, kimler tarafından yaptırıldığı bilinmeyen devirde “SARAYDÜZÜ” olarak adlandırılan bir yerin bulunduğu söylenmektedir.

Bu yüzden eski adı olan ve bir mana ifade etmeyen Kızıloğlan isminin, yerleşim merkezinin Saraydüzü’nün eteklerinde düzlükte olması nedeni ile 1954 yılında köy muhtarı Mehmet COŞAR’ ın köy isminin “SARAYDÜZÜ” olarak değiştirilmesi teklifi üzerine isim değişikliğine uğramıştır.

Bizanslılardan Türk Beyliklerine geçmiştir. Çeşitli Türk Beylik ve Devletlerinin, Osmanlı İmparatorluğunun egemenliğinde çeşitli uygarlıklara ve kültüre sahne olmuştur.

İlçemiz köylerinde çeşitli dönemlere ait cami, çeşmeler ile Osmanlı dönemine ait, sanatsal açıdan zengin görünümlere sahip, işleme ve oymalarla süslenmiş pencere, kapı ve balkonları ile ilgi çeken tarihi evler bulunmaktadır. Cuma köyünde bulunan Cuma günleri bütün çevre köy halkına merkezi bir cami olma özelliği ile dikkat çekmekte olan ve yapım tarihi evler bulunmaktadır. Bunu yanında merkezde bulunan ve bugün de ibadete açık olan Merkez Camii de gerek olağanüstü yapım hikâyesi, gerekse tarihi bir yapı olma özelliği bakımından kayda değer bulunmaktadır. Ayrıca İlçemiz sınırları içerisinde bulunan bazı mağaraların tarih öncesi çağlarda yerleşim amacıyla kullanıldığı rivayet edilmektedir.

EKONOMİ

İlçemizde 30 kadar küçük esnaf ve zanaatkâr ile bir adet akaryakıt istasyonu mevcuttur. İlçede başka herhangi bir ticaret sektörü bulunmayıp, çalışma hayatı tarım işçiliği ve hayvancılığa dayanmaktadır. 1 adet çeltik ve 1 adet un fabrikası vardır. Bunlar da özel sektöre aittir. Tarım ve Hayvancılık İlçemiz geçim kaynağı tarım ve hayvancılıktır. Arazinin büyük ölçüde engebeli olması, tüm arazi içinde yapılan tarımı %30 ile sınırlamaktadır.

Kuru tarımda buğday başta gelmektedir. Bunu arpa, çavdar, mısır, yulaf, nohut, Mercimek ve bakla izler. Kuru fasulye üretimi de yapılmaktadır. İlçemizde iklim ve toprak yapısı itibari ile meyvecilik ve sebzecilik tarımı açısından elverişli bir konum arz etmektedir. Meyvelerden sırasıyla şeftali, elma, zeytin ve kızılcık, aile işletmeciliği şeklinde de sebzecilik yapılmaktadır. Son yıllarda örtü altı yetiştiriciliğini yaygınlaştırmak ve geliştirmek amacı ile Devlet destekli yüksek tünel dağıtımı yapılmıştır. Örtü altı sebzeciliğine halkımızın rağbeti orta seviyededir. İlçenin toplam alanı 300.800 Da.'dır. Bunun 90.500 dekarı tarım alanı, 210.300 dekarı tarım dışı alanıdır. 90.500 dekarlık tarım alanının 27.000 dekarında sulu tarım, 63.500 dekarında ise kuru tarım yapılmaktadır.

Sulu tarım arazisi içerisinde 07.000 Da. Çeltik ilk sırada yer alır. Bunu 2.700 Da. Şeker pancarı izler. İlçemizde zirai temel gıda geçim kaynağı sayılabilir. Arazinin durumuna göre sanayi bitkilerinden tahıla, meyveden-sebzeye kapsar uygun ekim alanı vardır. Ancak özellikle çeltik ekimlerinde, ürünün pazarlanmasında ve özellikle nakitte çevrilmesinde çıkan zorluklar, bu ürüne yeterli önemin verilmesini engellemekte ve ekonomik kayba neden olmaktadır. Şeker pancarı içinde aynı sorunlar söz konusudur. Tahıl üretiminde yeterli ve uygun gübre kullanılmaması ile zamanında ilaçlama yapılmaması kayıplara neden olmaktadır.

Meyvecilik yaygın olmakla beraber her geçen gün ekonomik değeri anlaşılan bir üretim alanı olmaktadır. Yeterli ve kaliteli fidan temini, yeterli teknik yardım ve eğitim çalışmaları ile meyvecilik ilçemizde önemli bir ziraat dalı olacaktır. Sebzecilik genellikle iç pazara yönelik aile sebzeciliği durumundadır. İlçe Tarım Müdürlüğü tarafından dağıtımı yapılan yüksek tünellerde sebze yetiştiriciliği yapılmakta ve sebze yetiştiriciliğinde önemli gelişmeler sağlanmaktadır. Örtü altı sebzecilik ile bölgeye göre turfanda sebze yetiştiriciliği de yapılmaktadır. İlçemiz sınırları dâhilinde 16 köyümüzde Tarımsal Kalkınma Kooperatifi, 1 köyümüzde de Su Ürünleri Kooperatifi bulunmaktadır. Kooperatifler çalışmaları ile köylere ve ortaklarına yarar sağlamaktadır. İlçe Tarım Müdürlüğü ile koordineli olarak çalışmaktadırlar.

İlçemizin geçim kaynağı tarım ve hayvancılıktır. İlçemizde kayıtlı çiftçi sayısı 185, çeltik üreticisi çiftçi sayısı 176'dır.

İlçemiz sınırları dâhilinde 16 köyümüzde Tarımsal Kalkınma Kooperatifi bulunmaktadır.

1. TARIM

Tarımsal Üretim Profili

- **Sulu Tarım Alanı:** Yaklaşık 7.000 dekar alan, çeltik ve şeker pancarı gibi suyu seven ürünler için ayrılmıştır.
- **Kuru Tarım Alanı:** 63.500 dekar alanda buğday, arpa, yulaf, nohut, mercimek ve bakla gibi ürünler yetiştirilmektedir.
- **Toplam Tarım Alanı:** 90.500 dekar olup, bunun 27.000 dekarı sulu, 63.500 dekarı ise kuru tarıma ayrılmıştır.

Meyve ve Sebze Üretimi

- **Meyvecilik:** Şeftali, elma, zeytin ve kızılcık gibi meyveler, aile işletmeciliği modelinde yetiştirilmektedir.
- **Sebzecilik:** Örtü altı (tünel) sebzeciliği, devlet destekli olarak yaygınlaştırılmaktadır. Bu yöntemle turfanda sebze üretimi yapılmakta ve iç pazara sunulmaktadır.

Tarımsal Altyapı

- **Fabrikalar:** İlçede bir adet çeltik ve bir adet un fabrikası bulunmaktadır.
- **Kooperatifler:** 16 köyde Tarımsal Kalkınma Kooperatifi, 1 adet Su Ürünleri Kooperatifi faaliyet göstermektedir.
- **Destekleme:** Çiftçilere yönelik çeşitli desteklemeler ve eğitimler, İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü tarafından sunulmaktadır.

Özet

Saraydüzü ilçesi, tarım açısından çeşitlenmiş ve desteklenen ürünlerle güçlü bir üretim yapısına sahiptir. Sulu ve kuru tarım alanlarının dengeli dağılımı, meyve ve sebze üretiminin aile işletmeciliği modeliyle yapılması, ilçenin tarımsal potansiyelini artırmaktadır. Tarımsal altyapı ve kooperatifleşme, üreticilerin desteklenmesi açısından önemlidir.

2. HAYVANCILIK

Sinop'un Saraydüzü ilçesi, hayvancılık açısından zengin bir çeşitliliğe sahip olup, hem büyükbaş hem de küçükbaş hayvancılık faaliyetleriyle geçim kaynağı sağlamaktadır. Aşağıda, ilçede yetiştirilen başlıca hayvan türleri ve bunların kullanım alanları hakkında detaylı bilgiler sunulmaktadır.

Büyükbaş Hayvanlar

- **Sığır:** Süt üretimi için yaygın olarak beslenmektedir.
- **Manda:** Süt ve et üretimi için beslenmektedir.
- **At, Eşek ve Katır:** Yük taşımacılığı ve binek hayvanı olarak kullanılmaktadır.

Küçükbaş Hayvanlar

- **Koyun ve Keçi:** Süt, et ve yapağı üretimi için beslenmektedir. Ancak, Orman İdaresi'nin keçilerin ormanlarda otlatılmasını yasaklaması nedeniyle keçi sayısında azalma görülmektedir.

Kanatlı Hayvanlar

- **Tavuk ve Hindi:** Genellikle kırsal kesimdeki aileler tarafından geleneksel yöntemlerle yetiştirilmektedir.

Su Ürünleri

- **Alabalık:** Akbelen Köyü'nde Boyabat Baraj Gölü üzerinde toplam 18.000 m²'lik alanda 400 ton/yıl kapasiteli ağ kafeslerde alabalık yetiştiriciliği yapılmaktadır.

Yaban Hayatı

Saraydüzü ilçesi, zengin bir yaban hayatına da ev sahipliği yapmaktadır. Özellikle Hamsilos Tabiat Parkı ve çevresinde çeşitli memeli ve kuş türleri bulunmaktadır:

- **Memeliler:** Karaca, domuz, yıldı atı, kurt, çakal, tilki, vaşak, sansar, gelincik, tavşan, sincap, porsuk, kirpi, yaban kedisi.
- **Kuşlar:** Sülün, çulluk, bıldırcın, kestane kargası, martı, sakarmeke, karabatak, balıkçıl, doğan, baykuş, karga, tahtalı güvercin, ağaçkakan.
- **Ördek Türleri:** Yeşil ördek, macar ördeği, elmabaş ördeği, virilik ördeği, bozdalan ördeği, kara ördeği, sakar ördek, küçük kara ördeği, kocabaş ördeği, sarı ördek, betak ördeği, deniz ördeği, mart ördeği.
- **Göçebe Kuşlar:** Kuğu, boz kaz, yaban kazı, ala kaz, angıt kaz, sarı kaz, telli turna, kel turna, toy türleri, leylek, balıkçıl, kurbağacıl.
- **Sürüngenler:** Yılan, kaplumbağa, kertenkele.

Saraydüzü ilçesi, büyükbaş ve küçükbaş hayvancılık, kanatlı hayvan yetiştiriciliği ve su ürünleri üretimi gibi çeşitli hayvancılık faaliyetleriyle geçim kaynağı sağlamaktadır. Ayrıca, zengin yaban hayatı ve doğal ekosistemleriyle de dikkat çekmektedir.

DİKMEN

TARİHÇE

Dikmen İlçesi ile ilgili tarihi bir kaynak bulunmamakla birlikte, Gerze İlçesi ve Sinop İli'nin tarihi ile birlikte mütalaa edilmesi gerekmektedir. Yörede yaşayanlardan edinilen bilgiler bize İlçemizin tarihi ile ilgili ışık tutmaktadır.

Bu bilgilere göre, Dikmen İlçesinin yerleşim yeri olarak seçilmesinin ana nedeni 1789 yılında hizmete giren camiden dolayı olduğudur. O tarihlerde yöre halkı, Cuma günleri ihtiyacını karşılamak üzere “Yeni Cuma” diye tabir edilen merkeze gelmeye başlamışlar ve çevredeki 30 köy için burası bir merkez durumuna gelmiştir.

İlçemiz, bu tarihten 33 yıl sonra 20.05.1990 gün ve 20523 Sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 3644 No’lu Kanun Hükmü gereğince, Kırçal, Çorak ve Dumanlı Köylerinin birleşmesi ile ilçe hüviyetine kavuşmuştur.

İlçeye ilk kaymakam 23.07.1991 tarihinde atanmış ve İlçe 30 Ağustos 1991 günü fiilen faaliyete geçmiştir.

İlçenin yeni kurulması ile birlikte tüm resmi kurumlar teşekkül ettirilmiş, sadece Adalet ve Bankacılık hizmetleri 34 Km uzaklıktaki Gerze İlçesinden yürütülmektedir. Sadece Cuma günleri İlçemizde banka şubesi açılmaktadır.

İlçe dağlık ve engebeli bir arazi yapısına sahip ve birince derecede heyelana maruz bir bölgedir. Kuzeyinde Küre dağlarının uzantısı olan Göktepe ve Kiraz dağları vardır.

İlçe Merkezi, Güzelceçay (Kanlıçay) vadisinde kurulmuştur. İlçede ılıman bir iklim sürer. Yıllık sıcaklık ortalaması 14 derecedir. Denize uzaklığı 12 Km olup, Kerim köyü denize bağlantısı olan tek yerleşim yeridir. Nemlilik oranı %70 civarındadır.

İl Merkezine 75 Km, Samsun-Sinop karayoluna 9 Km uzaklıkta olan İlçemizin yüzölçümü 450 Km²’dir. İlçe, Kuzeybatıda Gerze İlçesi, Güneyde Durağan İlçesi, batıda Boyabat İlçesi ve Doğuda Samsun Yakakent İlçesi ile çevrilidir.

İlçemizin merkez ve köylerinden büyük kentlere göç hareketi vardır. Genelde İlçede yaşayan kesimi yaşlılar oluşturmakta ve nüfusun %85’i köylerde yaşamaktadır.

EKONOMİ

Dikmen ilçesindeki sektörel dağılım hizmetler, tarım ve sanayi şeklindedir. İlçede hizmetler sektörü oranı %86.3 iken; ilçedeki hizmetler sektörünün il genelindeki payı %0.8’dir ki, bu il genelindeki en düşük orandır. Gerze sınırı boyunca yer alan Göktepe ve Soyuk Tepesi kayak sporları; Göktepe ve Kiraz Dağları’ndaki Kuzfındık, Omurlu, Üçpınar Köyü ile Samsun ili Yakakent ilçesi Domuzalan Köyü arasında yer alan Domuzalan Yaylası ile Yaykın Köyü civarında Ayvalan Yaylaları ise yayla turizmi açısından önemli alanlardır.

Ekonomisi genel olarak tarım ve hayvancılığa dayanan ilçede sektörün oranı %7.3; sektörün il genelindeki payı ise %0.02’dir. İlçe arazilerinin genel olarak VI. ve VII. sınıf tarım topraklarından oluşması ve araziler büyük bir kısmının dağlık ve engebeli olması nedeniyle hububat ekimi çok azdır. Ekimin yapıldığı yerlerde buğday, arpa, yulaf, mısır yetiştirilmektedir. İlçede ayrıca Karadeniz Bölgesi’nde yetişebilen hemen her türlü meyve ve sebze yetişmektedir. İlçenin dağlık köylerinde besi, sütve mera hayvancılığı ile arıcılık yapılmaktadır. Ormanlık alanların varlığı nedeni ile ormancılık da ilçede önemli bir geçim kaynağıdır.

Sanayi sektörü, ilçedeki üçüncü önemli sektör konumundadır. İlçede bulunan sanayi tesislerinin il geneli içindeki oranı %0.3’dür. Sektörün ilçe sektörel dağılımı içindeki oranı ise %6.4’dür. Dikmen ilçesinde, Sinop ilinin kalkınmada öncelikli iller arasında yer almasına bağlı olarak devlet desteği ile Güzelceçay Mevkii’nde kurulmuş dört adet balık unu ve yağı fabrikası bulunmaktadır.[Türkiye genelinde üretilen balık unu ve yağının %35’i bu fabrikalarda üretilmektedir. Ayrıca ilçede bir tavuk çiftliği ve yem fabrikası bulunmaktadır. Mevsimli üretim yapılan bu fabrikalarda üretilen balık yağı, balık unu vedenez salyangozu yurt dışı (Japonya) ve yurt içi pazarlara satılmaktadır. İlçede tavuk yemi ve etlik piliç üretimi de yapılmaktadır.

KAYNAKÇA

- *SİNOP İL PLANLAMA VE KOORDİNASYON MÜDÜRLÜĞÜ*
- *SİNOP BELEDİYESİ BAŞKANLIĞI*
- *SİNOP TİCARET VE SANAYİ ODASI*
- *BOYABAT TİCARET VE SANAYİ ODASI*
- *SİNOP ESNAF VE SANATKARLAR ODALARI BİRLİĞİ BAŞKANLIĞI*
- *SİNOP İL TARIM VE ORMAN MÜDÜRLÜĞÜ*
- *SİNOP İL SANAYİ VE TEKNOLOJİ MÜDÜRLÜĞÜ*
- *SİNOP GÜMRÜK MÜDÜRLÜĞÜ*
- *SİNOP KUZEY ANADOLU KALKINMA AJANSI*
- *SİNOP SOSYAL GÜVENLİK İL MÜDÜRLÜĞÜ*
- *SİNOP İL KÜLTÜR VE TURİZM MÜDÜRLÜĞÜ*
- *KOSGEB SİNOP MÜDÜRLÜĞÜ*
- *SİNOP ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU İL MÜDÜRLÜĞÜ*
- *KARADENİZ İHRACATÇI BİRLİKLERİ GENEL SEKRETERLİĞİ*
- *SS SİNOP ESNAF VE SANATKARLAR KREDİ KEFALET KOOPERATİFİ*

WEB SİTELERİ

www.tbb.org.tr

bddk/BültenFinTurk

<https://sinop.ktb.gov.tr/>

<https://data.tuik.gov.tr/>

<http://www.sinop.gov.tr/>

www.kuzka.gov.tr

<https://sinoptso.org.tr>

<http://www.dikmen.gov.tr/>

<http://www.gerze.gov.tr/>

<http://www.erfelek.gov.tr/>

<http://www.boyabat.gov.tr/>

<http://www.erfelek.bel.tr/>

<http://www.turkeli.bel.tr/>

<http://www.gerze.bel.tr/>

<http://www.boyabat.bel.tr/>

<http://www.duragan.bel.tr/>

<http://www.dikmen.bel.tr/>

<http://www.saraydüzü.bel.tr/>

<http://www.duragan.gov.tr/>

<http://www.saraydüzü.gov.tr/>

<http://www.turkeli.gov.tr/>

0368 261 48 48
0368 261 48 44

0368 261 4808

sinop.tim@ticaret.gov.tr

SİNOP TİCARET İL MÜDÜRLÜĞÜ
ADA MAH. MUAMMER AKSOY CAD. No:8/A
MERKEZ/SİNOP

sinopticaretilmudurlugu@gtb.hs03.kep.tr

